20230619033862

Bolagsverket

Undertecknad verkställande direktör i **Aktiebolaget Systembolaget AB** (556059-9473) intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen har fastställts på årsstämma **den 27 april 2023**. Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till hur **vinsten** ska fördelas.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Stockholm 15 juni 2023
Ort och datum

Underskrift

Ann Carlsson Meyer
Namnförtydligande

Bolagsverket 2014-05-30

Jag får härmed bekräfta att ovanstående resultaträkning och balansräkning fastställts vid ordinarie bolagsstämma den 27/6 ... Tillika får jag intyga att bolagsstämman beslutat disponera vinsten/ behandla förlusten i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen.

...20 23 06 15...

Bolagsverket 2014-05-30

Innehåll

	Året i korthet 2022	3
	VD- och ordförandeord	4
	En föränderlig omvärld	7
	Så skapar vi värde	9
	Så styrs Systembolaget	11
	Introduktion till våra mest väsentliga områden	15
	Begränsa alkoholens negativa konsekvenser	19
	Etik och antikorruption	26
	Klimatpåverkan	31
	Miljöhänsyn	37
	Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor	43
	Arbetsmiljö och inkludering	48
	Finansiell rapportering	55
	Hållbarhetsnoter	132
	Revisionsrapport	149
	Ordlista och definitioner	155
	Källförteckning	159
	Finansiell kalender och kontakt	160

Styrelsen och verkställande direktören för Systembolaget AB, org. nr 556059–9473, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning inklusive bolagsstyrningsrapport och hållbarhetsrapport, för räkenskapsåret 2022.

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Systembolaget AB valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten är en del av hållbarhetsredovisningen och återfinns på sidorna 4–54 och 132-160 i detta dokument. Hållbarhetsredovisningen har genomgått en kombinerad granskning av revisorerna. Den legala årsredovisningen som innehåller förvaltningsberättelse och finansiella rapporter omfattar därmed sidorna 2–3, 55–131.

Året i korthet 2022

5 968 anställda på Systembolaget har tillsammans bidragit till en ålderskontroll som uppgår till 97,0 procent, ett stabilt högt Nöjd Kund Index samt ett sjunkande koldioxidutsläpp.

Systembolaget

Anställda:
5 968, minst tre i varje kommun

Butiker och ombud:
450 butiker och 482 ombud

Aktiva dryckesleverantörer:
Cirka 900

Artiklar:
Cirka 21 000; 3 000 i fast sortiment, 3 200 i lokalt och småskaligt sortiment och 15 000 i beställningssortimentet. Därtill görs årligen cirka 2 900 tillfälliga lanseringar (säsong och exklusiva)

Kundbesök i butikerna:
126,8 miljoner

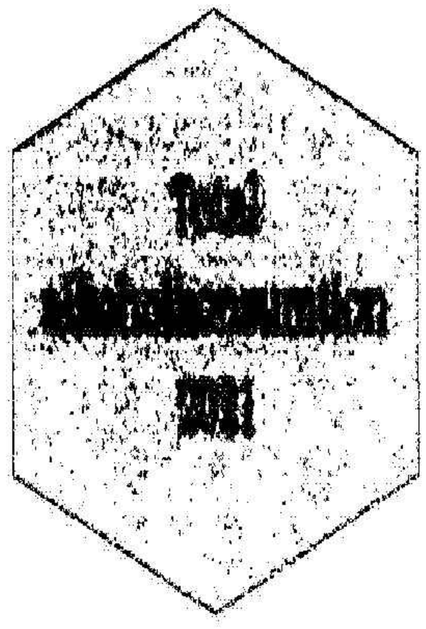
Besök i digitala kanaler:
65,8 miljoner (systembolaget.se, omsystembolaget.se och appen Systembolaget Sök och hitta)

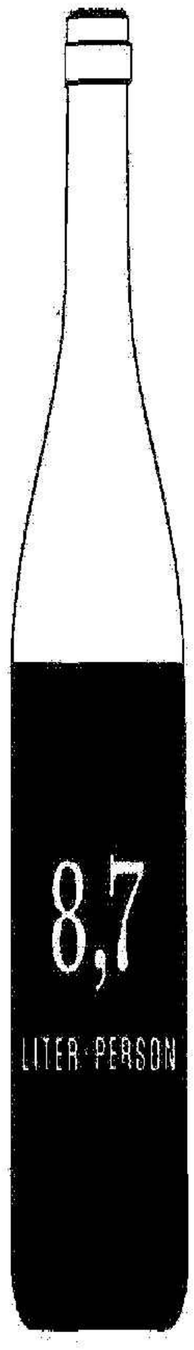
80,7
(2021: 80,7)
NÖJD KUND INDEX, %

37 182
(2021: 38 120)
NETTOOMSÄTTNING, MSEK

72,9
(2021: 75,2)
OPINIONSINDEX, %

83,9
(2021: 82,8)
PRESTATIONSKULTUR, %

(8,5 liter/person 2020) rapporteras med ett års eftersläpning.

172 400
från dryckesförpackningar (2021: 183 400).

VD-ord

Verksamhetsåret 2022 var ett händelserikt år som resulterat i att vi kan ta oss an 2023 med uppdaterade klimatmål och stärkt arbete inom hållbarhet, folkhälsa och digital utveckling. Vi ska kunna garantera våra kunder det bästa bemötandet, såväl online som i våra butiker. På Systembolaget går alltid god service och samhällsuppdraget hand i hand.

Nöjd Kund Index för helåret landade stabilt på 80,7 procent (samma höga siffra som 2021) och under hösten blev vi glädjande nog utsedda till det företag i Sverige som är bäst på service enligt undersökningen ServiceScore. Systembolaget fick också en hedrande förstaplats i Kantar Sifos Anseendeindex där svarande berättar om tilltro, intryck samt vilken kvalitet och framgång som svenska folket tillskriver svenska företag. Utmärkelserna är ett kvitto på det goda och hårda arbete som varje dag utförs i alla delar av vår organisation.

För att möta våra kunder med samma kvalitet, oavsett kanal, har vi fortsatt att utveckla vårt onlineerbjudande. Målet är att Systembolaget ska ha samma omtänksamma bemötande och personliga upplevelse i det digitala mötet som i fysisk butik. Ett exempel på detta är *Liknande vin* – en ny digital funktion baserad på Artificiell Intelligens som föreslår viner som passar kundens smak.

Systembolaget är annorlunda av en anledning eftersom alkohol inte är som andra varor. Alkoholens baksidor drabbar både den enskilda individen och anhöriga. Alkoholen orsakar också problem på samhällsnivå. Därför finns Systembolaget till för alla i Sverige, även för de som inte handlar hos oss. För oss står folkhälsan alltid i fokus och vårt syfte är att begränsa alkoholens skadeverkningar genom ansvarsfull försäljning. Det gläder mig att vår ålderskontroll under 2022 nådde en ny toppnivå på 97,0 procent med en hög och jämn nivå i alla kanaler.

Ann Carlsson Meyer, VD, Systembolaget

En viktig del av vårt samhällsuppdrag är att informera om alkoholens skadeverkningar. I regeringens nya strategi för alkohol, narkotika, dopning och tobak samt spel om pengar för 2022–2025 (ANDTS-strategin) slås fast att Systembolaget har en viktig roll att spela för att öka kunskapen hos allmänheten om sambandet mellan alkohol och cancer. Under 2022 inledde vi, tillsammans med bland andra Regionalt Cancer Centrum och Cancerfonden, ett långsiktigt arbete som löper in i verksamhetsåret 2023.

Vi arbetar systematiskt för att minska påverkan på klimat och miljö och för goda arbetsvillkor för människorna som är en del i tillverkningen av dryckerna vi säljer. Under 2022 minskade koldioxidutsläppen från förpackningar och varutransporter i Sverige, som är några av våra största utsläppskällor. Vi lanserade en egen vägledning, Hållbart val, för att göra det enklare för våra kunder att hitta de mest hållbara alternativen i sortimentet när det kommer till miljö, klimat och arbetsvillkor i produktion och odling.

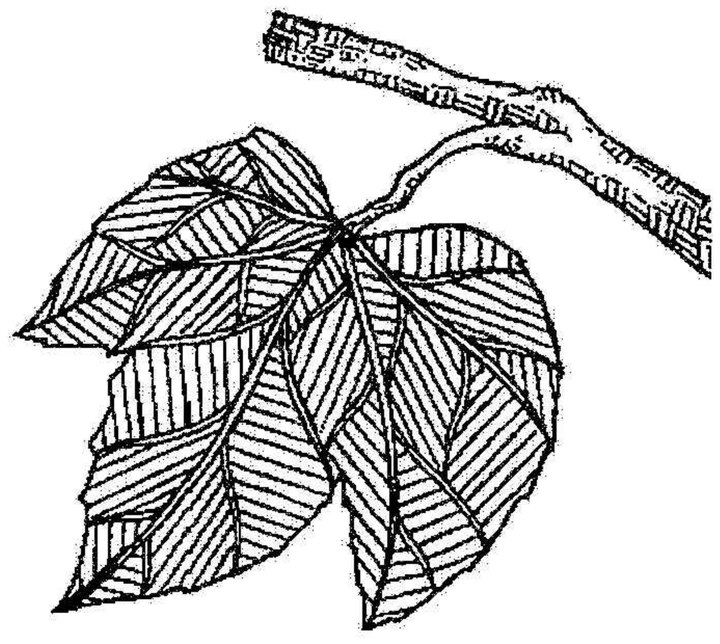
Systembolaget antog under året nya mer ambitiösa mål som innebär att vi ska halvera klimatpåverkan från hela värdekedjan till år 2030 och minska klimatpåverkan från vår egen verksamhet med 90 procent till år 2025 (detta med avstamp i 2019 års siffror). Vi och våra samarbetspartners behöver framöver mobilisera tillsammans i en större omställning för att nå målen.

Rysslands invasion av Ukraina har försatt Europa och resten av världen i ett nytt och oroande läge. Främst humanitärt men också som ett hot mot internationell fred och säkerhet. Ju längre konflikten pågår desto fler negativa effekter får den. För vår del handlar det i dagsläget främst om konsekvenser på varuförsörjningen. Systembolaget stoppade försäljningen av ryska alkoholdrycker inom några få dagar efter invasionen i februari. Säljstoppet gällde fortfarande vid publiceringen av Ansvarsredovisning 2022 i mars 2023.

I år är det första gången koncernredovisning upprättas i enlighet med IFRS och därmed ingår i Ansvarsredovisning 2022. All försäljning bedrivs i moderbolaget. Försäljningsvolymen minskade under helåret med 3,2 procent och uppgick till 558,4 (577,0) miljoner liter. Även Systembolagets försäljningsintäkter minskade med 2,5 procent, jämfört med 2021, till 37 182 (38 120) MSEK. Bakomliggande orsaker till dessa minskningar är dels att kunderna återgår till tidigare köpmönster efter pandemin, dels att trenden mot dyrare produkter har mattats av.

Efter ett år som VD för Systembolaget imponeras jag över den kunskap och det stora och djupa engagemang som finns runt om i organisationen. Jag ser fram emot att tillsammans med alla mina medarbetare fortsätta att utveckla Systembolaget i linje med vår vision om ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Ann Carlsson Meyer, VD

Ordföranden har ordet

Styrelsen har under året 2022 utöver sedvanliga ärenden lagt stort fokus på tre strategiskt viktiga områden: Systembolagets nya ekonomiska mål, beslut och uppföljning av klimatmål samt arbete med att säkra en höjd it- och informationssäkerhet.

Staten har som ägare fastställt att alla statligt ägda bolag i ekonomiskt avseende ska mätas på ett likartat sätt. Styrelsen och ägaren har under arbetet med de nya ekonomiska målen sett det som angeläget att de mål som skapats för Systembolaget inte utformas på ett sätt som premierar ytterligare försäljning eftersom målet med Systembolagets verksamhet inte i första hand är att bidra till ekonomisk vinning för staten. Som en följd av detta fattade styrelsen på en extra insatt stämma i början av september 2022 beslut om uppdaterade ekonomiska mål för Systembolagets verksamhet.

Det tillspetsade säkerhetspolitiska läget har lett till att styrelsen under året har arbetat med att säkra en höjd it- och informationssäkerhet. Detta arbete innebär allt från teknikinvesteringar till uppdatering av arbetsprocesser, informationsflöden och generellt höjd beredskap mot yttre hot.

I augusti antog styrelsen tillsammans med företagsledningen vetenskapligt baserade klimatmål i linje med Parisavtalet. Systembolagets nya ambitiösa klimatmål kopplar till både direkt och indirekt påverkan från exempelvis förpackningar och transporter. Alla världens företag och organisationer behöver axla sin roll i klimatkampen och som statligt bolag ser styrelsen att Systembolaget bör gå i bräschen.

Göran Hägglund, styrelseordförande

En föränderlig omvärld

Många är de yttre faktorer som påverkar Systembolagets verksamhet. Under året 2022 kan vi konstatera att vissa av dem fått, och lär fortsätta ha, extra stor betydelse för vårt uppdrag och arbete.

SLOPADE RESTRIKTIONER OCH "DET NYA NORMALA"
I takt med att restriktionerna släppt sitt grepp om Sveriges befolkning under våren 2022 återgick samhället delvis till den ordning som rådde före pandemins utbrott. Barer och restauranger tilläts servera alkohol under kvälls- och nattetid igen, sport- och kulturevenemang öppnade för publik och kollektivtrafiken kunde återgå till ursprungliga tidtabeller. Den svenska e-handeln som tog fart under pandemin, har under 2022 delvis backat i takt med att samhället öppnats upp igen.

Trots slopade restriktioner och en tydlig återgång till vardagen som den såg ut före pandemin, befinner vi oss i relativt stor utsträckning kvar i spåren efter den. "Det nya normala" har etablerats som begrepp. Ett exempel på detta är faktumet att många människor har vant sig vid att i större utsträckning än tidigare utföra sitt arbete på distans.

INVASIONEN AV UKRAINA
I februari 2022 invaderar Ryssland Ukraina vilket leder till ett krig med såväl akuta som mer långsiktiga konsekvenser för människan och miljön, främst i det absoluta närområdet, men också för världen i stort och för oss här i Sverige. Grundfaktorer och förutsättningar som tidigare verkat orubbliga har snabbt ändrat skepnad och många globala kartor för flöden och processer ritas om. Vi kan konstatera stora förändringar i leverantörsledet kopplat till utbud och pris på till exempel råvaror, kostnader för transporter samt stigande priser på el. Logistiska utmaningar för att säkra en stabil och pålitlig varuförsörjning fortsätter att utmana Systembolaget som kravställare, nu inte bara kopplat till pandemin utan också till ett oroligt världsläge med tydliga konsekvenser för varuförsörjningen.

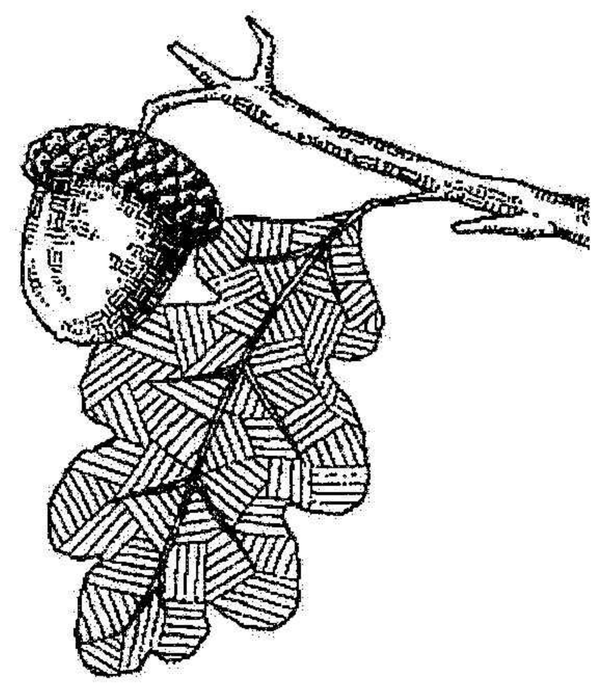

SVERIGE ÄR PÅ VÄG IN I EN LÅGKONJUNKTUR
Kraftigt ökad inflation, höjda räntor och därmed minskad disponibel inkomst för hushållen pressar konsumenter och påverkar deras konsumtionsmönster. Vad som tidigare betraktats som små prisdifferenser på varor och tjänster kan nu komma att få en ökad och mer avgörande betydelse.

FORTSATT HÖJDA KRAV PÅ HÅLLBARHET
Vi ser ökade krav och direktiv från i princip alla intressenter, inte minst via ökad styrning från EU kring klimatbelastning vid tillverkning, hållbarhetsmärkning, datainsamling och rapportering. Konsumentperspektivet är ett annat exempel som tydligt indikerar stigande krav och förväntningar på Systembolaget kopplat till hållbarhet och som innebär ökade behov av transparens, kravställning och spårbarhet i arbetet med våra partners.

GÅRDSFÖRSÄLJNING OCH DOMSTOLSAVGÖRANDE
Under året 2022 dömde Patent- och marknadsöverdomstolen till Winefinders fördel i frågan om huruvida deras e-handel anses vara laglig eller inte. Domstolen är tydliga med att Systembolaget har ensamrätt på försäljning av alkohol i Sverige men att Winefinder inte bedriver detaljhandel i Sverige, utan försäljning i Danmark. Systembolaget överklagade domen till Högsta domstolen och beviljades i slutet av 2022 prövningstillstånd.

Utredningen om småskalig gårdsförsäljning (SOU 2021:95) blev klar i december 2021. Utredningen föreslog att gårdsförsäljning ska tillåtas under vissa förutsättningar. När remisstiden gick ut i juni hade drygt hundra remissvar inkommit. Någon proposition lades inte fram till riksdagen under 2022.

Så skapar vi värde

Vår affärsmodell bygger på de resurser vi har kopplat till vårt uppdrag. Till resurser räknar vi till exempel våra medarbetare, vårt sortiment och våra finansiella påslag (påslag baserat på hanteringskostnader av sålda varor).

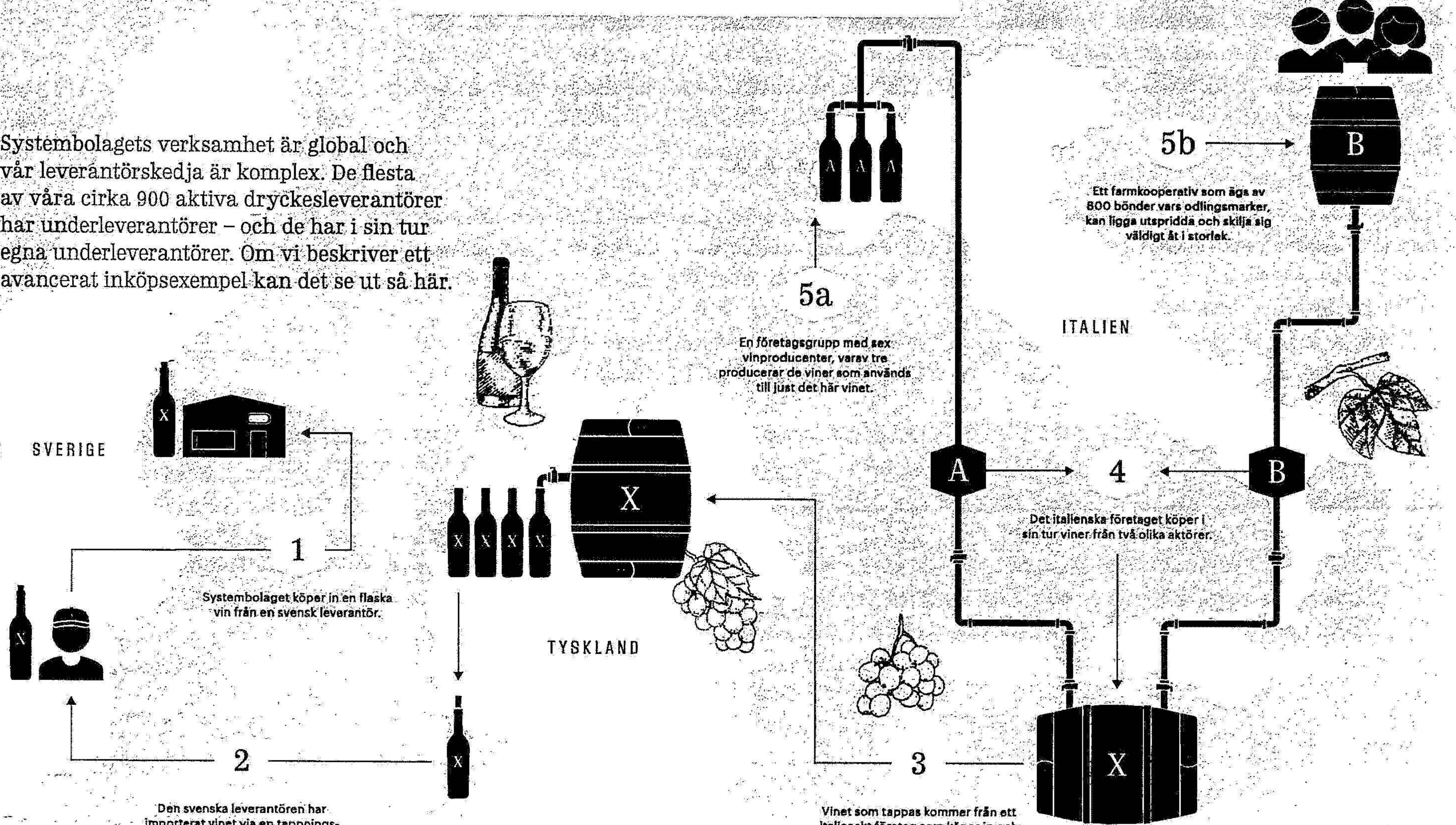
Sambandet mellan vår affärsmodell och resultatet av våra aktiviteter ska vara tydligt – det är här vi går från teori till praktik. Tanken är att de resultat och värden vi i slutänden skapar, tydligt ska motivera och belysa den samhällsfunktion vi har på vägen mot en bättre folkhälsa och ett Sverige med begränsade alkoholskadeverkningar.

↵ INNEHÅLL

SYSTEMBOLAGETS LEVERANTÖRSKEDJA

Systembolagets verksamhet är global och vår leverantörskedja är komplex. De flesta av våra cirka 900 aktiva dryckesleverantörer har underleverantörer – och de har i sin tur egna underleverantörer. Om vi beskriver ett avancerat inköpsexempel kan det se ut så här.

Så styrs Systembolaget

Hur styrs egentligen ett monopol där uppdraget inte är drivet av försäljning eller vinst, utan av ansvar?

YTTRE FAKTORER

Våra kunders behov är en central del i hur vi styr verksamheten, till exempel hur de föredrar att handla, vad de vill handla hos oss och trender inom mat och dryck. Ett ökande intresse för hållbarhetsfrågor och en personifierad köpupplevelse är annat som har tydlig koppling till kundernas förändrade behov.

Lagar och regler är en annan del av vår styrning. Alkoholpolitiken och Systembolagets samhällsuppdrag som går ut på att begränsa alkoholskadorna på individ- och samhällsnivå är centrala. Alkoholpolitiken utgår från världshälsoorganisationen WHO:s forskningsbaserade angreppssätt: Begränsa tillgängligheten till alkohol, använd pris som styrinstrument (alkoholskatt) och ha restriktiva marknadsföringsregler. Samhällsuppdraget konkretiseras genom två dokument: ägaranvisningen från staten och avtalet mellan Systembolaget och staten. Dokumenten visar bland annat att vi inte ska styra efter att maximera vinst eller försäljning, utan sälja alkohol med god service och stort ansvar.

Vi styr även verksamheten utifrån nationella och internationella målsättningar. På folkhälsoområdet finns regeringens nationella ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel), vi är en av flera aktörer som är del av förverkligandet av strategin på alkoholområdet. Läs mer på sidan 21–22.

Det finns ett flertal lagar och regelverk som styr och präglar Systembolagets verksamhet på olika sätt.

Här är exempel på några av dem:

- **EU-rättsliga regler för monopol**
- **Alkohollagen**
- **Compliance-lagar, det vill säga att vi ska ha ett systematiskt arbete kring regelefterlevnad och riskhantering inom områden som korruption och dataskydd**
- **Statens ägarpolicy för bolag med statligt ägande**

↵ INNEHÅLL

FN:s Agenda 2030 med globala mål för hållbar utveckling innehåller flera områden där Systembolaget kan påverka i positiv riktning (se separat ruta). Parisavtalet, med ambition att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grad, är en utgångspunkt i vårt klimatarbete. Hur vi arbetar med framför allt mänskliga rättigheter styrs av riktlinjer från FN och OECD.

Mål 3 (God hälsa och välbefinnande) bryts ned i delmål. Ett av dem, mål 3.5, heter Förebygg och behandla drogmissbruk. Här fokuserar vi extra eftersom det kopplar tydligt till kärnan i vårt samhällsuppdrag – att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Inom FN:s Agenda 2030 finns 17 mål. Systembolaget har större eller mindre påverkan inom alla. Störst positiv skillnad kan vi göra inom ramen för dessa mål:

3. God hälsa och välbefinnande
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
10. Minskad ojämlikhet
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringarna
15. Ekosystem och biologisk mångfald
16. Fredliga och inkluderande samhällen
17. Genomförande och globalt partnerskap

STRATEGI OCH MÅL

Systembolagets strategier och mål tar avstamp i vår strategiska plan som beskriver vad vi vill uppnå och ska fokusera på. Varje plan löper över fyra år och konkretiseras ytterligare i årliga verksamhetsplaner.

När prioriteringar ska styras upp tar vi även stöd i väsentlighetsanalysen som visar inom vilka områden vi har störst påverkan för en mer hållbar utveckling, i Sverige och i världen, och vilka risker som finns kopplade till vår verksamhet. Läs mer om väsentlighetsanalysen på sida 17.

MÅL OCH NYCKELTAL

Vi har olika typer av övergripande mål: uppdragsmål, ekonomiska mål och specifika hållbarhetsmål.

Till målen kopplas olika nyckeltal. Vissa är så kallade strategiska nyckeltal, medan andra är taktiska nyckeltal. De strategiska nyckeltalen beslutas av Systembolagets styrelse och de taktiska av företagsledningen.

Vi har även ett antal strategiska indikatorer. De kan beskrivas som nyckeltal vi följer men inte målsätter, eftersom vi endast delvis kan påverka utfallet.

AKTIVITETER

Strategi och mål ger oss riktning. För att uppnå de resultat vi har föresatt oss bryts allt ned till planer med effektstyrda aktiviteter som involverar olika delar av verksamheten.

Vår största tillgång för att vi ska lyckas är våra anställda. Internt talar vi mycket om två saker som ger oss framgång. Det första är att ha med kundens perspektiv i allt vi gör. Det andra är att frigöra kraften hos våra tusentals anställda. Utöver det interna samarbetet finns viktiga samarbeten med andra, till exempel partners, leverantörer och branschorganisationer. Dessa framgångsfaktorer poängterar alltså att vi utgår från kunden, att personalens engagemang är avgörande och att samarbete är en nyckel.

För att Systembolagets anställda ska ha förutsättningar att rikta kraften rätt i vardagen behövs ett gott ledarskap och en ändamålsenlig organisation. Etablerade policyer, processer, metoder och verktyg ger också stöd i att genomföra aktiviteterna – och därmed uppnå målen och förverkliga strategin.

Att ha med kundens perspektiv är en viktig del av allt vi gör, varje dag.

Strategiska nyckeltal och indikatorer

Strategiska nyckeltal	Utfall 2022	Mål 2022	Mål 2023	Ägarmål	Styrelsens mål	Mål för hållbart företagande
Nöjd Kund Index (NKI)	80,7	81,5	81,5	x	x	
NKI Hållbarhet	70,5	72,5	74,0		x	x
Opinionsindex (OPI) (%)	72,9	≥ 75	≥ 74*		x	
Ålderskontroll (%)	97,0	96,0	96,0		x	
Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningarna, ton	172 400	Nedåtgående trend	151 000		x	x
Koldioxidutsläpp från distributionen, ton	11 600	13 400	11 200		x	x
Prestationskultur (%)	83,9	83,5	85,0		x	
Andel utländsk bakgrund tillsvidareanställda (%)	15,2	13,9[1]	15,0[1]		x	
Total sjukfrånvaro (%)	6,2	4,9[2]	5,6		x	
Kostnadseffektivitet	2,5	≤ 2,3	Kostnad/Intäkt% <19	x	x	
Avkastning på eget kapital (%)[3]	9,7	8-9	5-15	x	x	
Soliditet (%)[3]	23,4	20-30	14-20	x	x	
Strategiska indikatorer[4]						
Alkoholindex[5]	60,0			x	x	
Totalkonsumtionen (liter per person)[6]	8,7			x	x	
Systembolagets konsumtionsandel (%)[6]	75,0			x	x	
Sustainable Brand Index	# 12				x	x

1. Reviderad målnivå från tidigare 16,9 (2021) och 21,1 (2023)
2. Reviderad målnivå från tidigare 4,6
3. Avser moderbolaget, för koncern, läs bokslutskommunikén
4. Strategiska indikatorer följs upp även av ägaren, men målsätts inte
5. Alkoholindex är målsatt i ägaranvisningen
6. Redovisas med ett års eftersläpning

* 74 (telefon), 67 (webbpanel)

Introduktion till våra mest väsentliga områden

I 2022 års upplaga av Ansvars-redovisningen bryter vi ner vårt arbete i sex olika kapitel – våra mest väsentliga områden. Men först, en sammanfattande introduktion till Systembolagets fokus under det gångna året.

Vår verksamhet kräver ett brett perspektiv med insatser på många fronter samtidigt. Därför har vi valt att dela upp den här delen av Ansvarsredovisningen i sex kapitel.

Många av de insatser vi gör har en tydlig hemvist i något av dessa kapitel. Andra spänner över flera områden och är därför svårare att kategorisera. En sådan insats är lanseringen av vår nya konsumentvägledning Hållbart val. Den beskrivs därför närmre på sid 17–18 i detta kapitel.

Så här ser indelningen ut i 2022 års ansvarsredovisning:

- Begränsa alkoholens negativa konsekvenser
- Etik och antikorruption
- Klimatpåverkan
- Miljöhänsyn
- Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor
- Arbetsmiljö och inkludering

ETT STÖRRE PERSPEKTIV

Systembolagets existens bygger på ett folkhälsouppdrag. Alkohol är inte som andra varor och därför syftar svensk alkoholpolitik till att hålla nere alkoholens negativa konsekvenser i Sverige.

En central byggsten är Systembolagets monopol och ansvarsfulla försäljning, som bland annat går ut på att vi gör noggranna ålderskontroller, inte drivs av vinst och aldrig försöker sälja mer än någon har tänkt handla. Det här skiljer oss från andra företag. Eller som vi själva brukar säga: Vi är annorlunda av en anledning.

Alkohol påverkar inte bara den som konsumerar. Nära och kära till alkoholkonsumenter påverkas också.[1] Redan innan en dryck konsumeras så påverkar den såväl människor som miljö där råvaror odlas och drycken produceras – till exempel hur arbetsvillkoren ser ut på odlingar och hur jordars bärkraft påverkas av bekämpningsmedel och konstgödsel. Till det kommer förpackningars klimatpåverkan vid tillverkning och transporter i olika steg.

För att begränsa alkoholens negativa konsekvenser i Sverige krävs ett helhetsperspektiv som innefattar alla, inte bara de som handlar hos oss.

Som detaljhandlare inkluderar vi hela värdekedjan – från odling och produktion, till vilka val våra kunder gör när de handlar hos oss och vad som händer med den tomma förpackningen.

Ansvarsfull försäljning är en viktig del av vårt hållbarhetsarbete. Det innebär stort fokus på bland annat ålderskontroller och service utan merförsäljning.

VÅR VÄSENTLIGHETSANALYS

Väsentlighetsanalysen visar inom vilka områden vi har störst påverkan för hållbar utveckling – i Sverige och i världen – och vilka risker som finns kopplade till vår verksamhet. Analysen ger strategisk riktning och identifierar väsentliga hållbarhetsområden för Systembolaget.

Väsentlighetsanalysen som gjordes 2022 visade sju väsentliga hållbarhetsområden: alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser, etik och antikorruption, klimatpåverkan, jordhälsa och biologisk mångfald, resursanvändning, mänskliga rättigheter och arbetsvillkor samt inkluderande arbetsmiljö för egen personal. På sidorna 19-54 beskrivs vad vi har gjort under 2022 inom dessa områden.

TRE FOKUS I HÅLLBARHETSARBETET

En stor del av vårt hållbarhetsarbete pågår ständigt. Annat händer under ett specifikt år. Här lyfter vi fram tre viktiga fokusområden kopplade till vårt hållbarhetsarbete under 2022.

1. Ansvarsfull försäljning

År ut och år in jobbar vi med bland annat ålderskontroll och service utan merförsäljning, med goda resultat. Se det som alkoholpolitiken rakt ned till Systembolagets butiksgolv. Vi började med ansvarsfull försäljning 1955 och det är ett maratonlopp utan slut som vi med glädje springer varje dag. Läs mer om ansvarsfull försäljning på sidorna 20–21.

2. Ny konsumentvägledning

I mars lanserade vi satsningen Hållbart val. Å ena sidan en konsumentvägledning till våra mest hållbara drycker, å andra sidan ett sätt att ställa om branschen mot ökad hållbarhet på områdena miljö, klimat och arbetsvillkor. Arbetet involverar leverantörer, producenter, odlare, certifieringsorganisationer, Systembolagets anställda och våra kunder.

3. Nya klimatmål

24 augusti fattade styrelsen beslutet om klimatmål som utgår från vad vetenskapen anser vara nödvändigt för att klara Parisavtalets mål att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grader. En milstolpe. Läs mer om de nya klimatmålen på sidan 32.

HÅLLBART VAL

Hållbart val lanserades 1 mars 2022 och visar kundernas vägen till våra mest hållbara drycker. Starten blev positiv.

”Vi vill välja hållbart, men det måste bli enklare”, sa kunder i undersökningar. Därför skapade vi Hållbart

val, en konsumentvägledning som syns i våra hyllor i butik och online.

Fokus på tre aspekter av hållbarhet
Miljö: Varan ska ha en av Systembolaget godkänd miljöcertifiering.
Klimat: Varan ska komma i en förpackning med lägre klimatavtryck än vanliga glasflaskor.
Arbetsvillkor: Varan ska ha godkänt resultat i Systembolagets analys av arbetsvillkor.

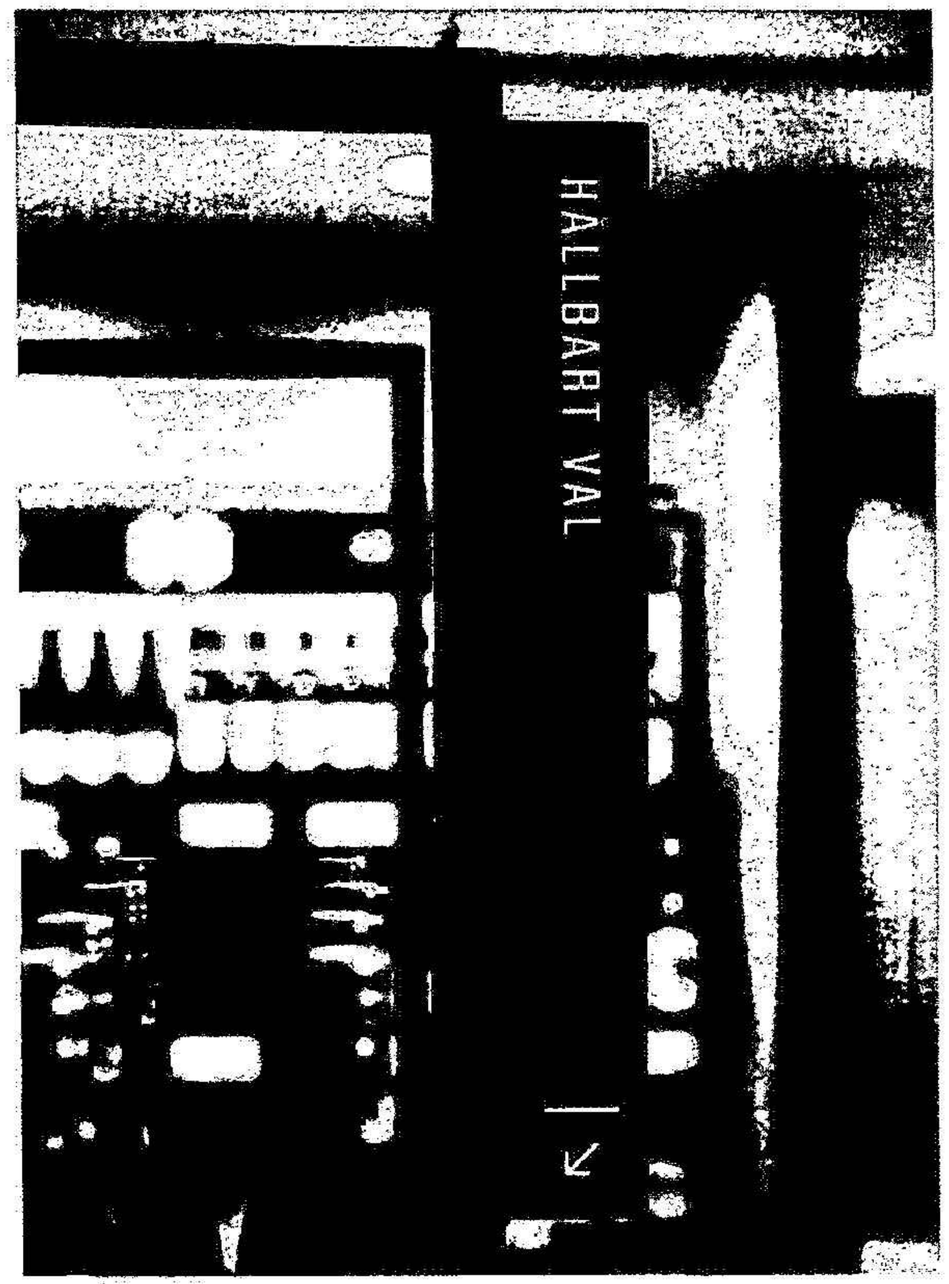
Försäljningen av drycker märkta med Hållbart val uppgick sedan lanseringen i mars till 8,8 procent av den totala försäljningen. Hållbart val visar hur Systembolaget arbetar tillsammans med andra för att driva omställningen i vår bransch. Genom att efterfråga Hållbart val främjar vi ett sortiment som blir mer hållbart för varje dryck som uppfyller kriterierna. Leverantörer, producenter och odlare ser vad som efterfrågas och kan i högre grad våga ställa om.

Många vill välja mer hållbart
För att kunna erbjuda våra kunder mer hållbara val utbildas vår butikspersonal i vad som gör dryckerna mer hållbara än andra. Det är en förutsättning för att kunna prata hållbarhet och tryggt rekommendera Hållbart val när det passar kundernas övriga önskemål, till exempel smak, mat och ursprung.

Så hur har det gått?
Vi ser ett intresse från leverantörer, och allt fler varor kvalificerade sig för Hållbart val under 2022. Hållbart val skapade internationellt intresse – detaljhandlare, branschorganisationer, certifieringsorganisationer och branschmedier uppmärksammade arbetet.

NÖJD KUND INDEX (NKI) – HÅLLBARHET
NKI Hållbarhet är en del av mätningen i NKI som sker tre gånger per år. 2022 års sammanlagda resultat uppgick till 70,5 (jämfört med 2021 års resultat 69,7). Den positiva utvecklingen visar på att kunderna har uppskattat det hållbarhetsarbete som har genomsyrat hela Systembolaget under året. Målsättningen har varit att vägleda våra kunder till drycker som lever upp till höga hållbarhetskrav inom miljö, arbetsvillkor och klimatpåverkan från förpackning. Lanseringen av vägledningen Hållbart val har med stor sannolikhet bidragit till den positiva resultatutvecklingen.

Hållbart val är en konsumentvägledning som lanserades under 2022 där fokus ligger på tre aspekter av hållbarhet – miljö, klimat och arbetsvillkor.

Ett glas vin till fredagsmiddagen, en öl med kompisarna, en cocktail på festen – alkohol är något som många tycker förhöjer festliga tillfällen. Tyvärr har alkoholkonsumtionen också baksidor – för individer och för samhället.

På individnivå finns de som blir beroende, vilket påverkar deras nära och kära. Alkohol är med i bilden vid många olyckor och våldsbrott. Alkoholen orsakar sjukdomar och sjukfrånvaro. Alkoholen släcker liv för tidigt.

Alkoholens årliga samhällsekonomiska kostnad har beräknats till 103 miljarder kronor (räknat på 2017 års penningvärde)[2]. Pengar som skulle kunna gå till annat. Kostnaderna bärs av bland annat hälso- och sjukvård, socialtjänst, rättsväsende och företag som drabbas av produktionsbortfall. Beräkningen tar även hänsyn till aspekter som försämrad livskvalité.

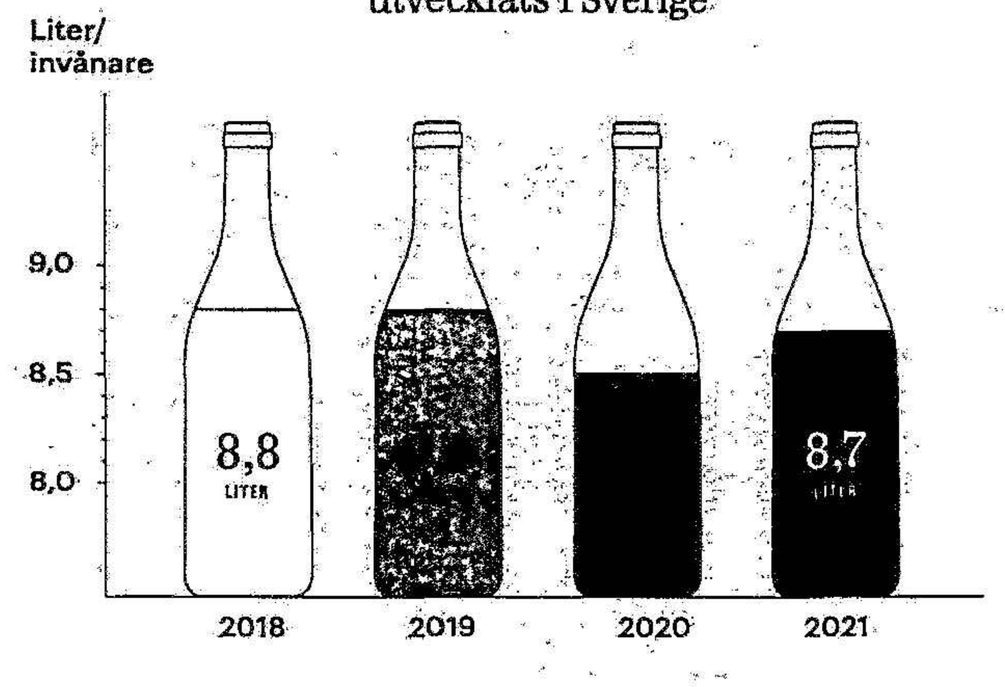
Med dessa negativa konsekvenser i åtanke, blir det viktigt för samhället att begränsa alkoholkonsumtionen. Ett av verktygen är Systembolaget med dess monopol och fokus på ansvarsfull försäljning.

FÖRSÄLJNING ÄR INTE EN DRIVKRAFT
Vad innebär egentligen ansvarsfull försäljning? Gedigen kunskap och god service, ja. Försöka sälja mer än du tänkt köpa, nej. Detta gäller alltid för oss och märks på flera sätt: 1) Varken företaget, butikerna eller inköpsorganisationen mäts på försäljning. 2) Affärsutveckling, innovation och kommunikation ska utgå från kunders behov, men vi avstår allt som riskerar att öka alkoholkonsumtionen.

VIKTIGA FÖRSÄLJNINGSREGLER
Vi säljer bara till den som har fyllt 20 år. Vi säljer inte vid misstanke om langning eller till märkbart påverkade.

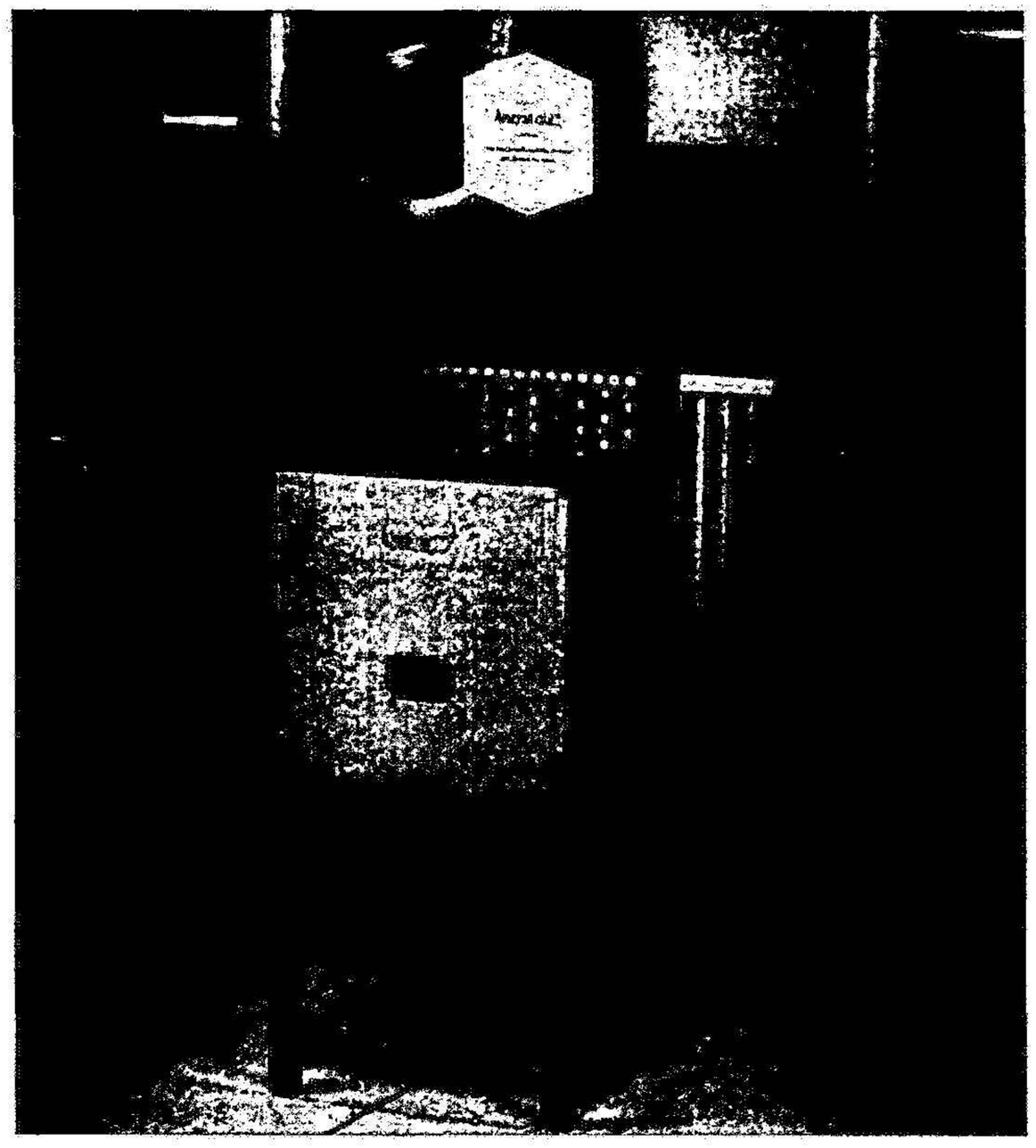
BUTIKERNAS UTFORMNING
Hos oss ska det vara lätt att snabbt hitta det du söker. Inga väggar som gör att du måste gå runt hela butiken. Inga korgar med alkoholdrycker som måste rundas. Vi har ingen alkohol vid kassorna utan istället

Hur alkoholkonsumtionen har utvecklats i Sverige

Genomsnitt av svenskarnas anskaffning av alkohol, mätt i ren alkohol per person och år över 15 år och äldre. Resultat för 2022 kommer under kvartal 4 2023. Källa: Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001-2021 (Monitormätningen), CAN[3]

Vi undviker exponering av alkoholhaltiga drycker intill kassorna. Här finns istället en ångravagn så att kunden på ett smidigt sätt kan ångra sig och ställa bort varor.

en ångravagn så att du lätt kan ställa bort varor du inte vill ha. I onlinebutiken är det så få steg som möjligt från varukorg till beställning. Inga budskap som *Andra har köpt* eller *Du har väl inte glömt?*

Vi har inga topplistor eller säljande budskap. Inga mängderbjudanden, extrapriser eller kundklubbar med bonuspoäng. Alkoholfritt har en självklar plats i sortimentet och väljs ut för att passa till mat och andra tillfällen.

Med monopolet finns inte alkoholdrycker tillgängligt överallt, när som helst. Förändring av öppettider och antal butiker vägs alltid mot potentiell risk för ökad konsumtion.

ÅLDERSKONTROLL

Att inte sälja till någon under 20 år är en av våra tre försäljningsregler. Därför kollar vi legitimation. Denna ålderskontroll är ett av våra strategiska nyckeltal.

För att upprätthålla en hög säkerhet gällande ålderskontrollen och övriga försäljningsregler gör vi flera saker.

- Vi har en säkerhetsmarginal vid legitimationskontrollen: Butiksmedarbetarna ska be om legg på alla som ser ut att kunna vara under 25 år, fastän 20 år är gränsen för att handla.
- Alla nyanställda utbildas i ålderskontroll och våra andra försäljningsregler.
- Inför somrarna används ett särskilt material i butikerna. Detta för att bibehålla fokus på försäljningsreglerna även när många av de ordinarie i medarbetarna har semester.
- Butikerna mäts och följs upp på ålderskontrollerna. Det är ett av varje butiks nyckeltal.
- På månadsmöten och morgonmöten är ansvarsfull försäljning ett återkommande ämne.

NY ALKOHOLSTRATEGI FRÅN REGERINGEN

I FN:s globala hållbarhetsmål finns God hälsa och välbefinnande. Världshälsoorganisationen, WHO, arbetar för att alkoholens negativa konsekvenser ska minska.

Detta är utgångspunkter i regeringens nya ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Den blev klar under 2022 och gäller åren 2022–2025.

Systembolaget är en av flera aktörer som ska förverkliga strategin när det gäller alkohol. På två områden har vi en central roll.

Område 1: Tillgången till alkohol ska minska
Ett prioriterat område i strategin är att värna Systembolagets ensamrätt. Under hösten 2022 hölls en dialog med socialdepartementet om vad detta innebär för oss.

Område 2: Alkohol och cancer
Sambandet mellan alkohol och cancer är starkt. Ämnet är nytt i ANDTS-strategin som slår fast att kunskapen ska spridas[4]. Vi deltog i Regionalt Cancercentrums nationella arbetsgrupp sammankallat för att arbeta med informationsinsatser om alkohol och cancer. Under Almedalsveckan 2022 anordnade vi en uppstart för arbetet. Systembolaget gjorde även en nollmätning av allmänhetens kunskap i ämnet, inför att kunskapsinsatserna intensifieras under 2023.

INSATSER FÖR ATT SKYDDA BARN OCH UNGA
320 000 barn, eller 15 procent av alla barn i Sverige, har påverkats negativt i någon utsträckning av att ha vuxit upp med minst en förälder med alkoholproblem, enligt en rapport från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN[5].

Varje år gör Systembolaget insatser för att färre barn ska drabbas. 2022 var inget undantag.

BARNDOM UTAN BAKSMÄLLA
Barndom utan baksmälla är ett samarbete mellan Systembolaget och barnrättsorganisationerna Bris, Maskrosbarn, Trygga barnen och World Childhood Foundation. Syftet är att få fler vuxna att agera när barn far illa av vuxnas drickande. Under 2022 låg fokus på att sprida kunskap kring vad vuxna kan göra om de ser ett barn som drabbas. Det skedde dels genom annonsering, dels genom spridning av guiden Avgörande ögonblick. Guiden distribuerades via Systembolagets butiker och genom partnerorganisationerna, till exempel via utskick till alla skolor i Sverige.

Vi ser en fortsatt positiv utveckling i att fler vuxna säger sig agera om de ser ett barn som far illa, enligt undersökningar av Sifo.

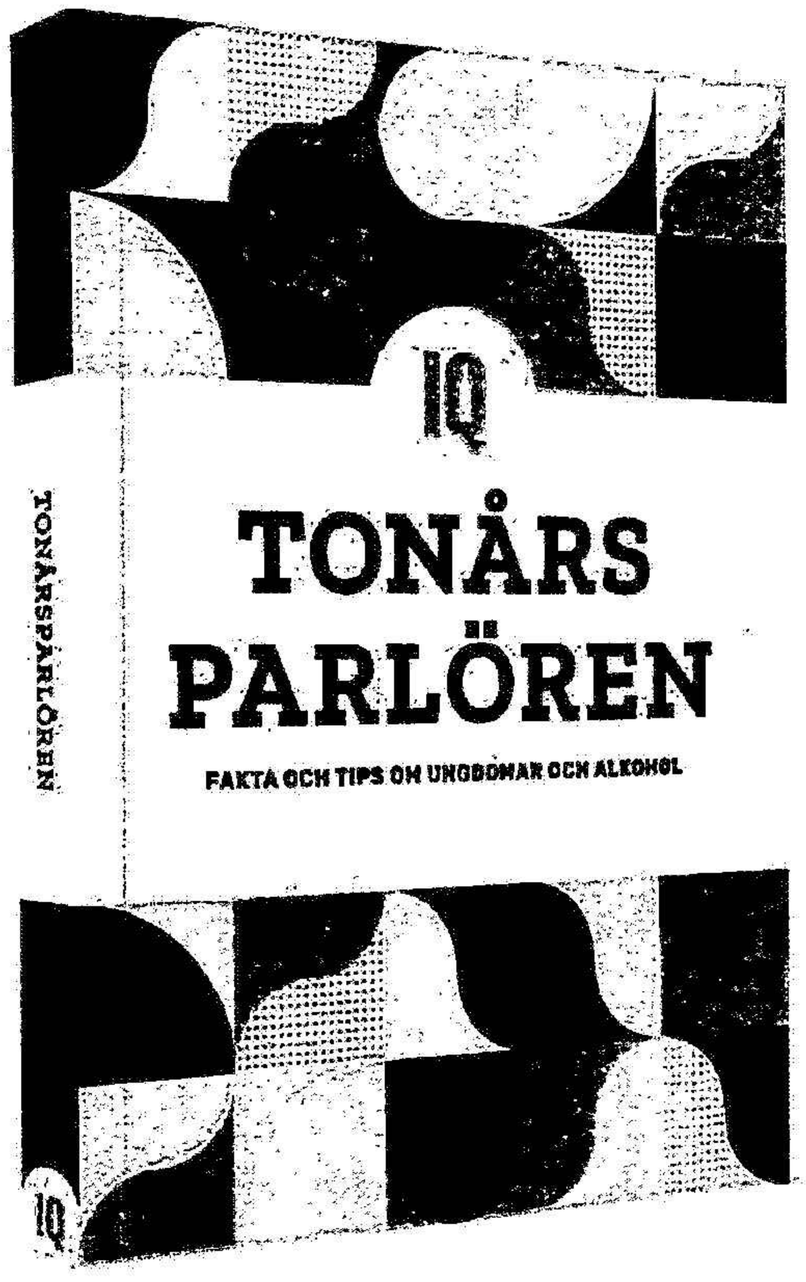
INSATSER FÖR ATT MOTVERKA LANGNING
Handboken Tonårsparlören, ett stöd till föräldrar för samtal med unga om alkohol, skickades till 122 000 hushåll inför valborg av vårt dotterbolag IQ. Utvärderingen visade att sju av tio föräldrar talade med sitt barn[6]. Under 2022 sändes även TV- och bioreklam för att motverka langning.

Medarbetare från ett antal Systembolaget-butiker tog extra initiativ att motarbeta langning. Bland annat

Provköp utförs anonymt av ett externt företag. Personer i åldern 20–24 år utför kontrollköp och noterar om legitimation kontrolleras eller inte. Resultatet rapporteras till områdeschef och butiken. Butikschefen för samtal med den som eventuellt har missat att fråga efter legg. Resultaten redovisas på butiksnivå, områdesnivå och företagsnivå.

Inför valborg 2022 skickades handboken Tonårsparlören till 122 000 svenska hushåll som underlag för samtal kring alkohol mellan unga och vuxna.

gästades föräldramöten för att uppmärksamma att äldre ungdomar försökte köpa ut.

ENGAGEMANG I ALKOHOLFORSKNINGEN

En del i Systembolagets uppdrag är att informera om alkoholens skadeverkningar. Därför följer, främjar och lyfter vi fram aktuell alkoholforskning. För att kunna göra det behöver vi vara nära akademin.

2022 fördelades 9,3 miljoner kronor på 31 olika forskningsprojekt. Systembolagets Alkoholforskningsråd har för närvarande två fokusområden, ett som gäller konsekvenser för barn av vuxnas alkoholkonsumtion och ett annat som handlar om tillgångsbegränsande åtgärder när det gäller alkohol. Läs mer om vårt engagemang i forskningen och vilka projekt som tilldelades pengar.

Tillsammans med Karolinska institutet, Sheffield university och La Trobe university i Melbourne, samlade Systembolaget 25 forskare från nio länder för att diskutera den nedgång i alkoholkonsumtion bland unga som syns i stora delar av västvärlden. Vi anordnade även vår egen årliga alkoholforskningskonferens.

På uppdrag av Systembolaget kartlade Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, i vilken utsträckning svenska kommuner har policyer som syftar till att uppmärksamma barn som far illa på grund av vuxnas alkoholkonsumtion. Policyer och handlingsplaner med tydliga mål och insatser har visat sig vara viktiga i det förebyggande arbetet. Enkätundersökningen visade att fyra av tio kommuner saknar en sådan policy (av de 65 procent som besvarade enkäten). Sex av tio kommuner uppgav att de ställer krav/villkor på idrottsföreningar att de ska ha en alkoholpolicy eller annat styrdokument för att få föreningsbidrag[7].

Test kring riskkonsumtion i vår app

I Systembolagets app Sök & Hitta testar vi löpande nya funktioner för att få feedback från kunder. Ett av testerna handlade om måttfullt drickande. Här presenterades kunderna för information kring vilken mängd alkohol som anses synonym med konsumtion med förhöjd risk. Denna information presenterades alldeles intill respektive dryck.

Feedback från kunderna visade bland annat att:

- 59 procent tyckte att informationen var relevant.
- 34 procent sa att de kommer använda informationen för att dricka mer måttfullt.
- 30 procent tyckte informationen kändes tillrättavisande, medan 36 procent inte fann den tillrättavisande. Resten svarade varken eller.

NYTT DIGITALT VERKTYG FÖR NÄRSTÅENDE
Dotterbolaget IQ lanserade alkoholsnacket.se under 2022, ett verktyg för den som är orolig över någon annans alkoholvanor. Något sådant verktyg fanns inte tidigare. Under året användes verktyget av cirka 38 000 unika personer (Källa: Google Analytics).

ALKOHOLRAPPORTEN I NY SKEPNAD
2022 gick Systembolagets Alkoholrapporten från en samlad rapport till kunskapsbitar som kan spridas över en längre period. Årets tema var Alkohol och äldre, ett aktuellt ämne eftersom alkoholkonsumtionen ökar i åldern 65–84 år samtidigt som äldre kroppar är mer känsliga för alkoholens negativa effekter. Det finns en risk att detta leder till fler alkoholskador för en grupp människor som blir fler.[8]

APPEN MÅTTFULL
Appen laddades ned 43 644 gånger under året och antalet återkommande användare varje månad var i genomsnitt 4 515 stycken. Antalet återkommande användare har ökat jämfört med 2021.

ALKOHOLINDEX
Attityden till berusningsdrickande har aldrig varit mer tillåtande sedan mätningen Alkoholindex startade 2010. Attityden till att dricka på vardagar var densamma 2022 som 2021, men sett över tid har attityden blivit mer tillåtande. Ju högre indexvärde, desto mer återhållsam är attityden. Källa: Alkoholindex från IQ.

Alkoholindex	2022	2021	2020
	60,0	61,1	63,4

Vardagsindex	2022	2021	2020
	53,4	53,3	56,0

OPI (Opinionsindex)
För helåret 2022 uppgår andelen som vill behålla Systembolagets ensamrätt till 72,9 procent – en övervägande majoritet. Årets resultat betyder att stödet dock minskar med 2,3 procentenheter jämfört med föregående år med påföljden att vi inte når vårt uppsatta mål för 2022 på 75 procent. Det är främst de som är osäkra och inte de som är emot ensamrätten som har ökat under året.

OPI	Mål 2022	2022	2021	2020
	75,0	72,9	75,2	76,0

Alkoholsnacket.se lanserades av IQ och användes under året 2022 av cirka 38 000 personer.

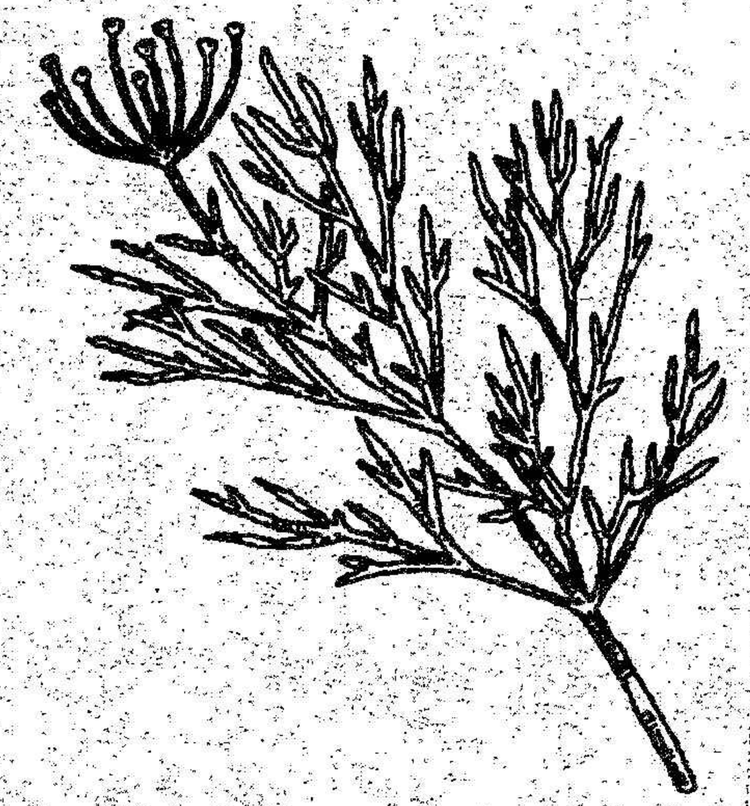

GLOBALA MÅL

Ålderskontroll (%)

	MÅL 2022	2022	2021	2020
Ålderskontroll (ÅK)	96,0	97,0	96,5	95,3
Varav ÅK i butik	96,0	97,5	96,7	95,9
Varav ÅK hos ombud	96,0	95,2	94,6	94,7
Varav ÅK vid hemleverans	96,0	95,3	96,4	91,2

Ålderskontrollen i butik har legat på en jämn, stabil nivå under de senaste åtta åren. Under 2022 nådde vi 97,5 procent jämfört med 96,7 procent föregående år. Under 2022 har vi lagt tid på att införa förbetalt och utbilda våra ombud i en ny ombudsportal. Vi har även börjat besöka våra ombud igen efter pandemin och ålderskontrollen har varit stabil med tydliga toppar i början och slutet av året. Hemleverans sjönk jämfört med 2021 med en tydlig nedgång i juli och augusti. Sammanfattningsvis avslutades året med starka siffror över målnivå.

↵ INNEHÅLL

Redan tidigt under verksamhetsåret 2022 sattes Systembolagets arbete kring etik och antikorruption på prov när varutillförsel från Ryssland ströps.

FOKUS PÅ INTERNATIONELLA SANKTIONER
Efter Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 infördes nya omfattande sanktioner mot Ryssland, såväl restriktioner mot handel som mot personer vars tillgångar frystes.

Vi kontaktade våra cirka 900 dryckesleverantörer för att påminna om deras ansvar kopplat till sanktionerna, det vill säga att säkerställa att de varor som säljs inte omfattas av dem. I en enkät skulle leverantörerna lämna information som visar vad de vet om varornas koppling till personer satta under sanktion.

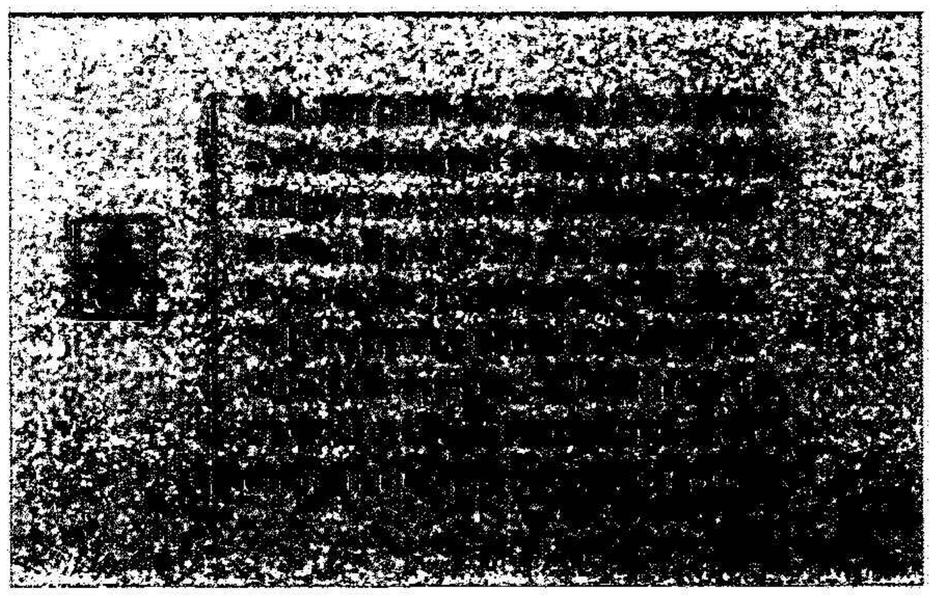
Enkäten besvarades av 86 procent. Svaren gav oss en bild av leverantörernas arbete med att agera i enlighet med sanktionerna.

Systembolagets arbete kring sanktioner förde med sig förstärkta rutiner gällande varor från högriskländer, där Ryssland är ett exempel.

ANTIKORRUPTIONSARBETE
Systembolagets regler och processer för inköp av alkoholdrycker är väl etablerade sedan länge. Vi ska till exempel behandla alla leverantörer, producenter och varumärken lika. Det syns i våra inköpsavtal som är lika för alla och går inte att förhandla individuellt.

Antikorruption och hur vi förväntas uppträda i olika situationer är ett levande ämne på Systembolaget. Systembolagets interna uppförandekod Kompassen gäller alla anställda och syftar till att ge vägledning och trygghet i att uppträda etiskt och professionellt. Dialog förs löpande i etiska frågor och anställda utbildas kontinuerligt. Under det gångna året har Systembolagets styrelse utbildats i denna interna uppförandekod.

Anställda kan alltid vända sig till våra etiska rådgivare,

anonymt för den som vill. Rådgivarna kan kontaktas om någon skulle upptäcka eller misstänka att någon bryter mot våra interna regler. Då kan rådgivarna ta frågan vidare. Anställda kan också få annat stöd och vägledning kring etiska dilemman.

Under 2022 genomförde 5 076 anställda på Systembolaget en obligatorisk utbildning i vardaglig informationssäkerhet.

DATASKYDD
Digitaliseringen av handeln, ökad e-handel och allt högre krav på datainsamling sätter fokus på vikten av ett strukturerat och systematiskt dataskyddsarbete.

Under 2022 implementerade vi de nya europeiska standardavtalsklausulerna. Vi utvecklade metodstöd och förstärkte utbildning av nyckelpersoner kring när dataskyddsfrågor kan uppstå, hur de ska tänka och hur de får internt stöd.

Ett nytt konsekvensområde – individens fri- och rättigheter – infördes också i Intern regel för riskhantering som används inför beslut i viktiga frågor. Tillägget syftar till att individens perspektiv utifrån gällande dataskyddsregelverk kommer till uttryck vid riskanalyser.

Flera aktiviteter för att höja kunskapen kring informationssäkerhet genomfördes, däribland en obligatorisk utbildning för anställda i hur de ska tänka och agera i vardagliga situationer. 5 076 personer genomförde utbildningen under 2022.

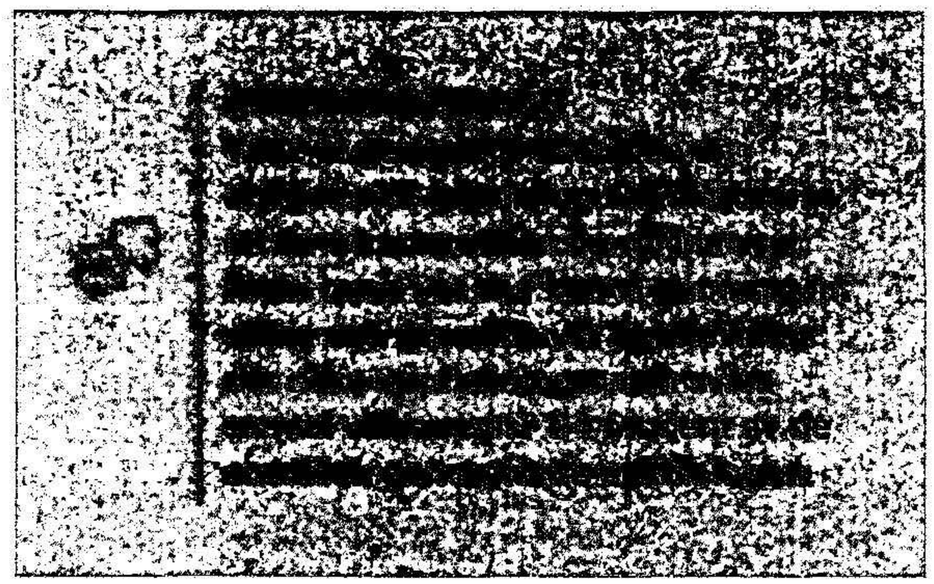
PRODUKTINFORMATION
Alkoholdrycker behöver idag varken ingrediensförteckning eller näringsdeklaration, men detta kan komma att ändras som en följd av kommande EU-regler. Under

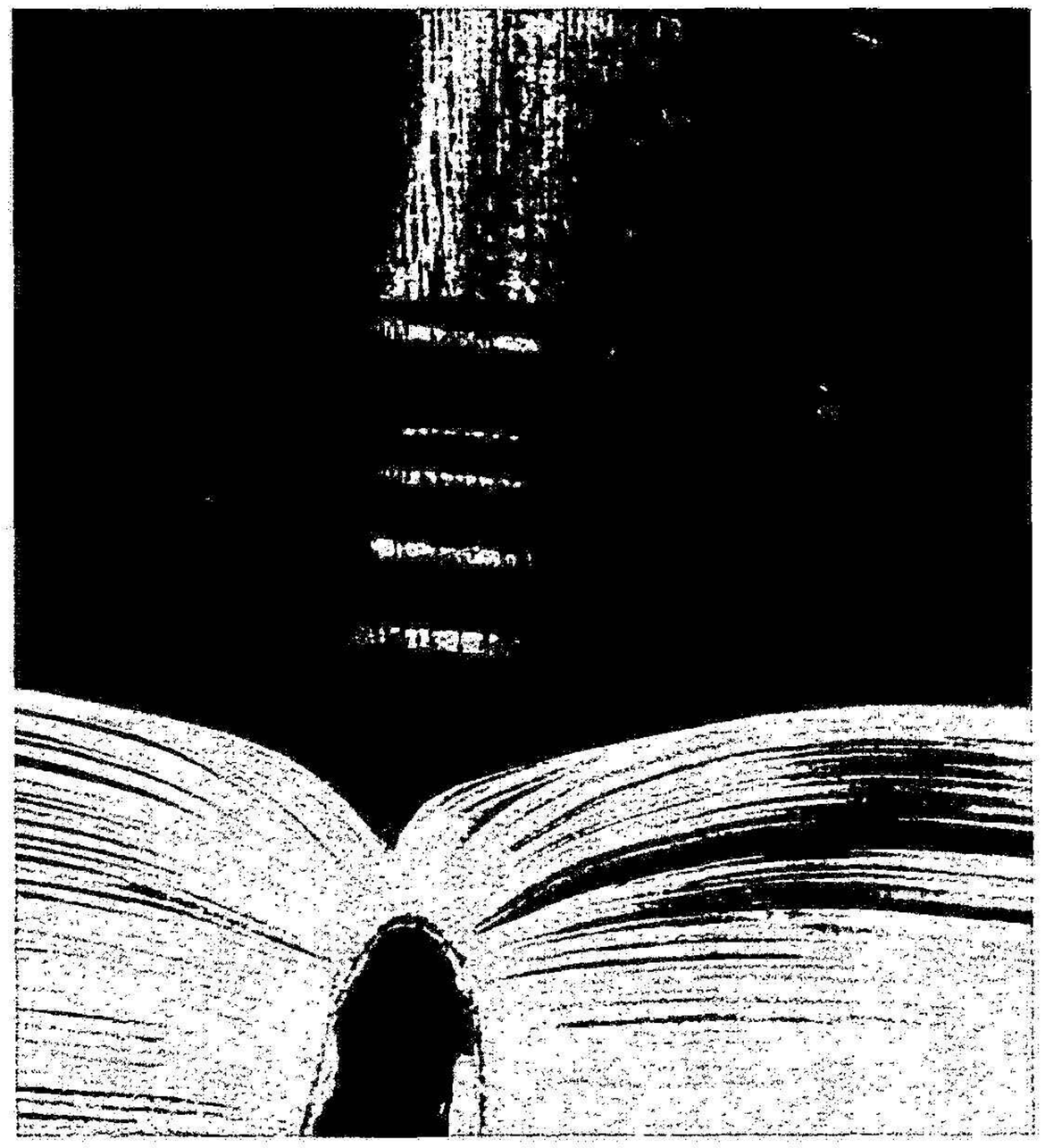
2022 har Systembolaget följt utvecklingen med stort intresse. Samtidigt reformeras jordbrukssektorn, och nya regler på vinområdet finns med som en av många frågor. Ett möjligt resultat av båda dessa EU-initiativ kan bli krav på ingrediensförteckning och näringsdeklaration för alkoholhaltiga drycker.

EU:s Europe's beating cancer plan föreslår ny lagstiftning som bland annat handlar om utvecklad livsmedelsinformation. Systembolaget är involverade i WHO:s initiativ med start 2022 för att undersöka hur varningstexter om sambandet mellan alkohol och cancer uppfattas.

STÄRKT VISSELBLÅSARKANAL

Vi anpassade hanteringen av inkomna visselblåsarärenden för att överensstämma med den nya visselblåsarlagen. Den största förändringen är ett stärkt oberoende i hanteringen. Två personer med tystnadsplikt avgör vad som ska utredas och rapporterar direkt till styrelsens etik- och hållbarhetsutskott.

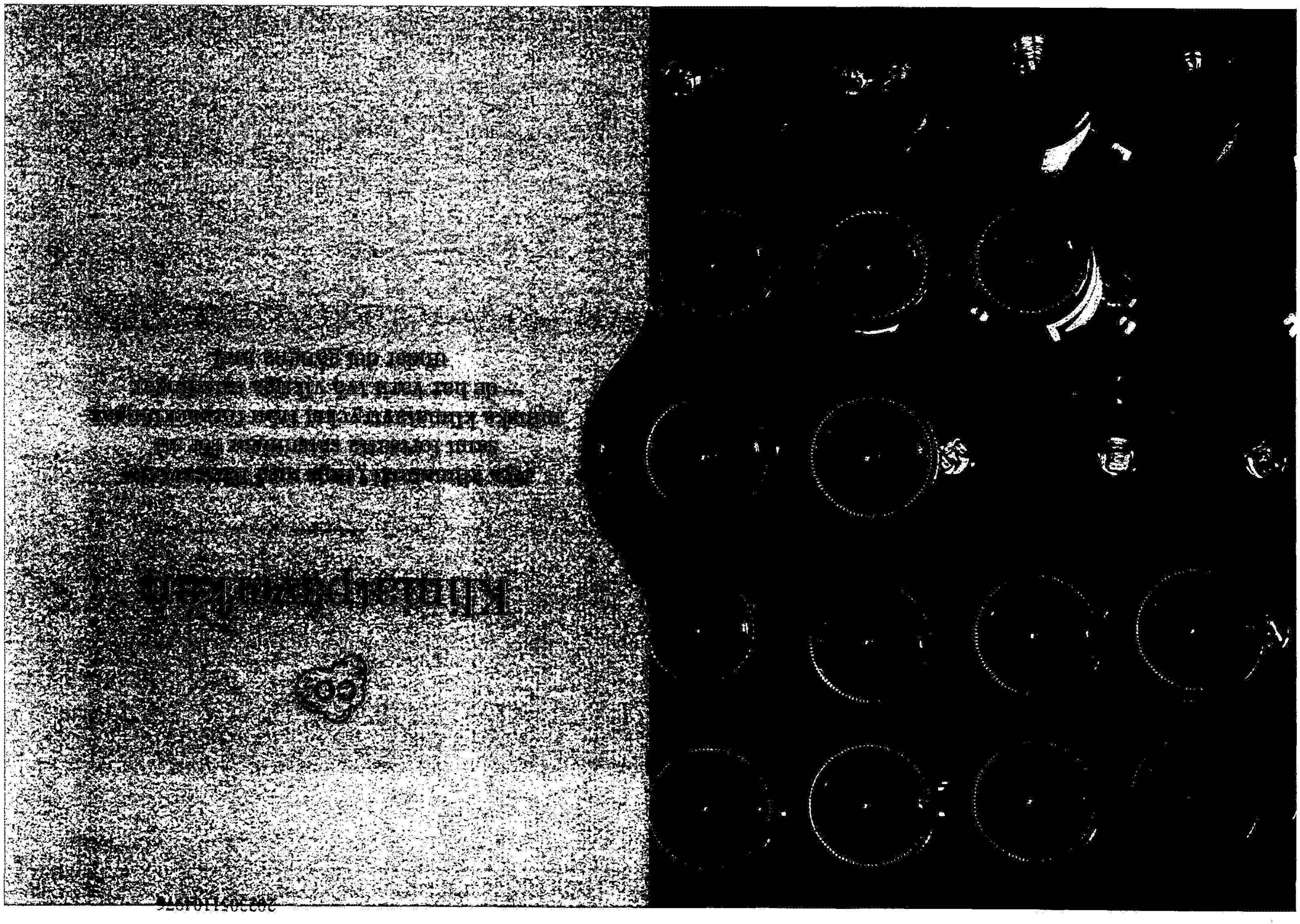
Rapporterade incidenter av korruption[1]

	2022	2021	2020
Totalt antal bekräftade incidenter av korruption	0	1	3
Totalt antal bekräftade incidenter där anställda blivit arbetsrättsligt disciplinerade på grund av korruption	0	1	3
Antal rättsprocesser som anhängiggjorts vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol på grund av korruptionsincident	0	0	0

1. I detta nyckeltal mäter vi incidenter då vi har upptäckt att medarbetare brutit mot de förebyggande rutiner vi har mot korruption. Ingen händelse har varit så allvarlig att mutbrott konstaterats. Inga polisanmälningar har gjorts. Vid incident har påföljden varit en disciplinär åtgärd från Systembolaget som arbetsgivare – en skriftlig erinran.

Under 2022 har inga incidenter bekräftats.

Systembolagets styrelse beslutade 24 augusti 2022 om nya klimatmål. De utgår från vad vetenskapen anser nödvändigt för att klara Parisavtalets ambition om att hålla den globala uppvärmningen till högst 1,5 grader[9]. Våra mål är så kallade science based targets (vetenskapligt baserade mål) och vi har inlett processen med att få målen godkända av Science Based Targets initiative.

NYA METODER UTVECKLAS

För att leva upp till science based targets behöver vi utveckla metoder för att kunna mäta och följa upp våra klimatmål. Under 2022 inledde vi ett arbete inriktat mot områdena odling och produktion av dryckerna då vi idag saknar metod för uppföljning av dessa områden, samtidigt som de står för en stor del av klimatutsläppen.

Inhämtning av klimatdata för odling och produktion påbörjades under 2022. I arbetet kommer dessutom inhämtning av data gällande dryckesförpackningar, inhemska och internationella godstransporter samt kunders transporter till och från butik ingå. I ett första steg utgår vi från schablondata för olika dryckeskategorier och ursprung där vi inte har tillgång till primärdata.

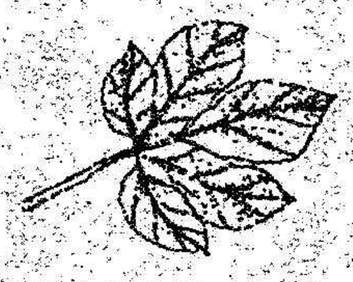
De nya målen

2030 ska klimatpåverkan från Systembolagets hela värdekedja ha minskat med 50 procent. Det innebär minskade utsläpp från odling, produktion, förpackningar och transporter av drycker samt kundens resor till och från butik (scope 3).

2025 ska Systembolaget ha minskat klimatpåverkan från den egna verksamheten med 90 procent. Det innebär minskade utsläpp från egen energianvändning och tjänstebilar (scope 1 och 2).

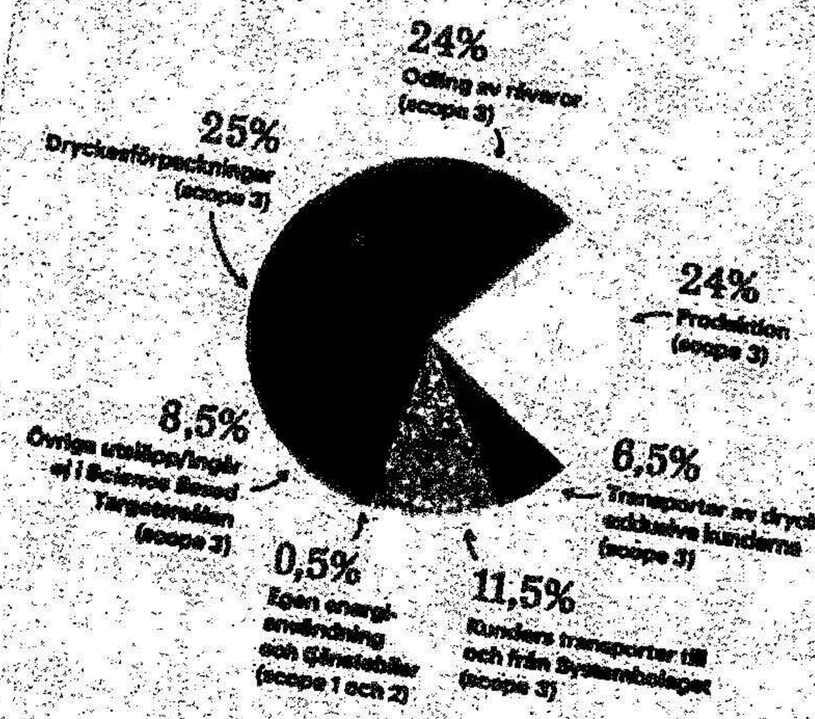
Detta är delmål mot 2045 då Systembolaget ska ha netto noll i klimatpåverkan.

Basår: 2019.

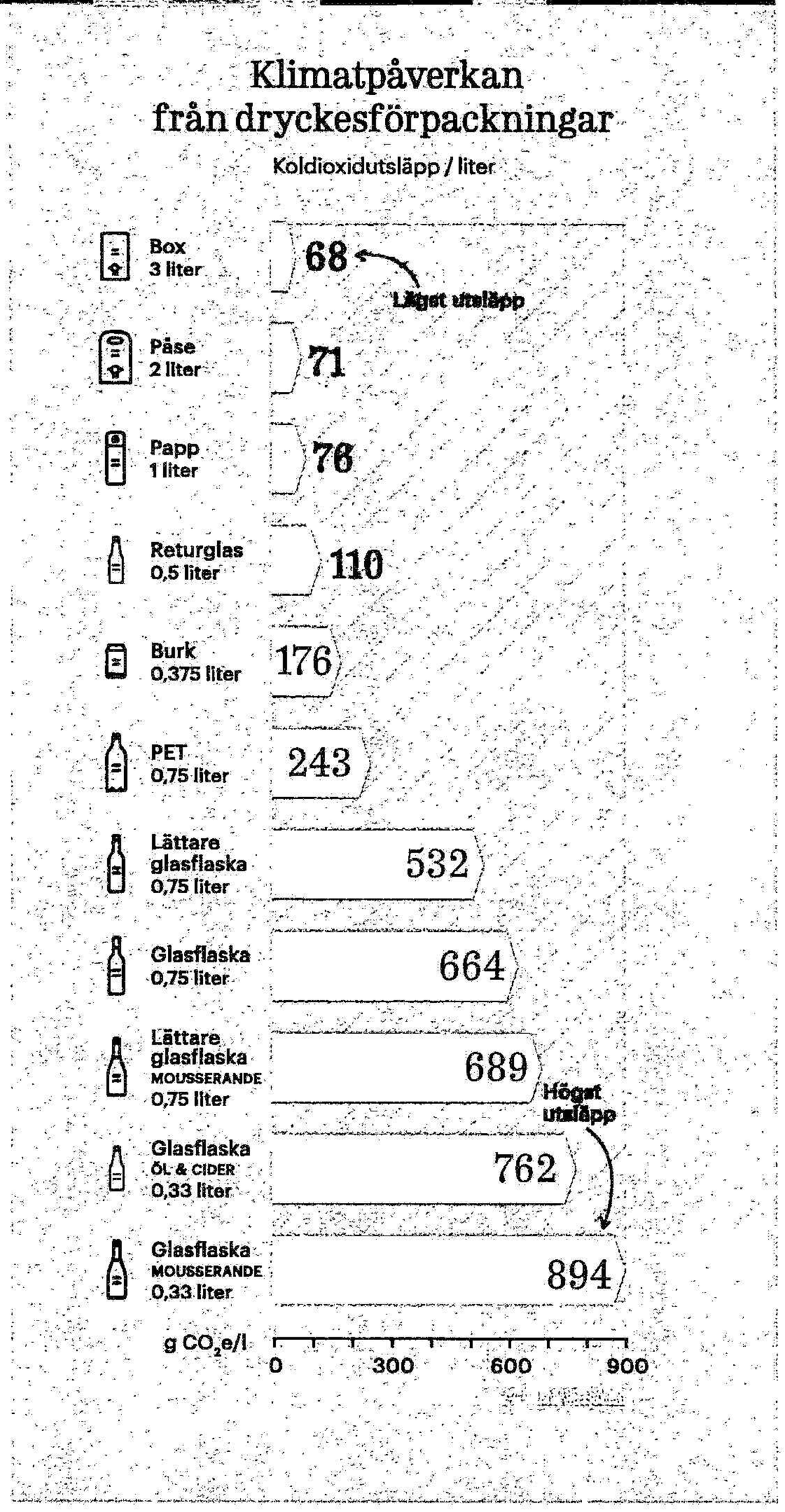
Varifrån kommer utsläppen?

Totala utsläpp relaterade till Systembolaget och värdekedjan (Kartläggning 2019)

↵ INNEHÅLL

Dryckesförpackningar står för en stor del av utsläppen i Systembolagets värdekedja. Mest negativ påverkan har engångsflaskor av glas. Det beror på att stora mängder energi förbrukas vid glastillverkning.

300 000

TON KOLDIOXID

Systembolagets nya klimatmål innebär att utsläppen ska minska med över 300 000 ton koldioxidekvivalenter till 2030. Det motsvarar det totala koldioxidutsläppet från cirka 37 000 svenskar under ett helt år (Källa: SCB).

FÖRPACKNINGAR MED LÄGRE KLIMATAVTRYCK

2019 satte vi målet att minska dryckesförpackningarnas koldioxidutsläpp med 10 procent till 2023 (i förhållande till 2019 års utsläpp). Då hade vi redan arbetat för att minska förpackningarnas utsläpp i flera år. Arbetet för att minska utsläppen sker på ett sammanflätat sätt genom att:

- Öka antal förpackningar med lägre klimatavtryck. Det sker genom att vi efterfrågar mer burkar, pappförpackningar, PET-flaskor och lättare glasflaskor (viktgränsen är 420 gram). Målsättningen är att det ska finnas valmöjligheter i olika ursprung, dryckestyper och prisklasser i andra förpackningar än glas.
- Vägleda kunderna till drycker med etiketten Klimatsmartare förpackning. Klimatsmartare förpackning renodlades under 2022 till att bara visa de med absolut lägst utsläpp. Det betyder att lättare glasflaskor inte längre ingår.
- Vägleda kunderna till våra mest hållbara drycker som fått etiketten Hållbart val, där ett av kriterierna rör förpackningens klimatavtryck. Lättare glas, returglas, papp, PET, box och burk är de förpackningar som kvalificerar sig som kriterium för hållbart val.
- Göra kommunikationsinsatser kring förpackningar och Hållbart val.
- Föra fram drycker med Hållbart val och Klimatsmartare förpackning vid sökningar i onlinebutiken.
- Utbilda personal kring förpackningarnas påverkan.

TRANSPORTER

För Systembolaget sker dryckestransporter inom fyra områden:

- Leveranser från utländska producenter till svenska leverantörer – leverantörerna köper transporterna.
- Transporter från svensk leverantör till Systembolagets butiker – leverantören köper transporterna som utförs enligt Systembolagets regelverk.
- E-handelsleveranser från Systembolagets depåer – Systembolaget köper transporterna som går från våra depåer till butiker, ombud eller med hemleverans. Våra leverantörer köper transporter för beställningar från beställningssortimentet.
- Kundernas resor till och från våra butiker och ombud – kundernas resor har större påverkan än övriga transporter och omfattas av Systembolagets nya klimatmål (läs mer om klimatmålen på sidan 32).

Höjda drivmedelspriser, brist på chaufförer och fordon samt stigande inflation har under 2022 orsakat svårigheter för transportsektorn, som redan tidigare brottades med låga marginaler. Detta hämmar omställningen mot mer klimatsmarta transporter, även om signaler finns om att elektrifieringen påskyndas.

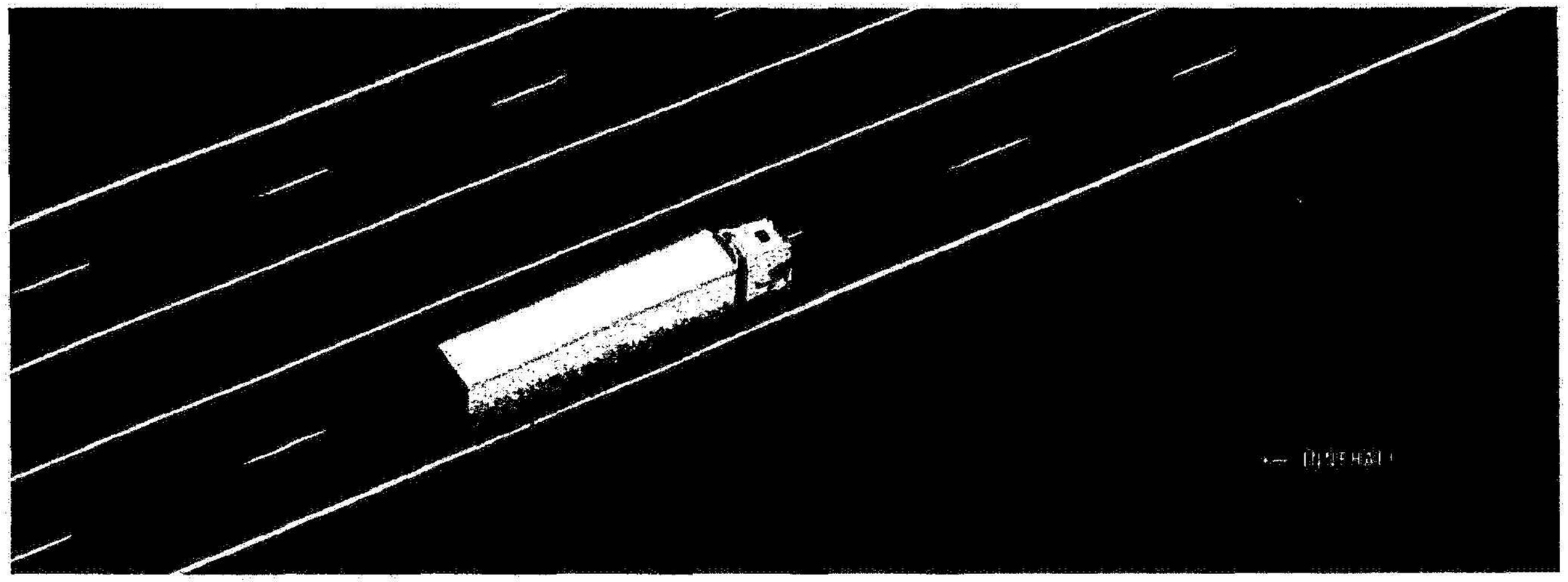
FRAMSTEG KOPPLADE TILL TRANSPORTER

Utöver ordinarie drift vidtogs under 2022 ett antal åtgärder kopplat till transportområdet. Transportmarknaden tillfrågades om hur deras fossilfria kapacitet ser ut. Med det till grund kan vi se i vilken omfattning fossilfria transporter kan bli aktuellt och till vilka platser. I detta arbete ser vi även över möjligheten att betala extra för fossilfria transporter, som ett sätt att stimulera den ansträngda transportsektorn. Vidare deltog vi i arbetsgruppen för Svanen-märkta e-handelstransporter som ett led i skapandet av hållbarare transporter. Vi slutade också med leveranser mellan butiker för den kund som vill ha en dryck som inte finns i deras butik – en nödvändig prioritering för ett lägre klimatavtryck kopplat till transporter.

DRYCKESBRANSCHENS KLIMATINITIATIV, DKI

Systembolaget samverkar med branschen genom Dryckesbranschens Klimatinitiativ (DKI). Med visionen En dryckesbransch utan klimatpåverkan, där varje droppe räknas fokuserar DKI på att minska klimatpåverkan från dryckesförpackningar och transporter.[10] Medlemmarna rapporterar in klimatdata i ett gemensamt verktyg.

	2021	2020	2019
Antal medlemmar i DKI	56	51	43
Andel av fast sortiment som DKI-medlemmarna står för	86%	84%	80%

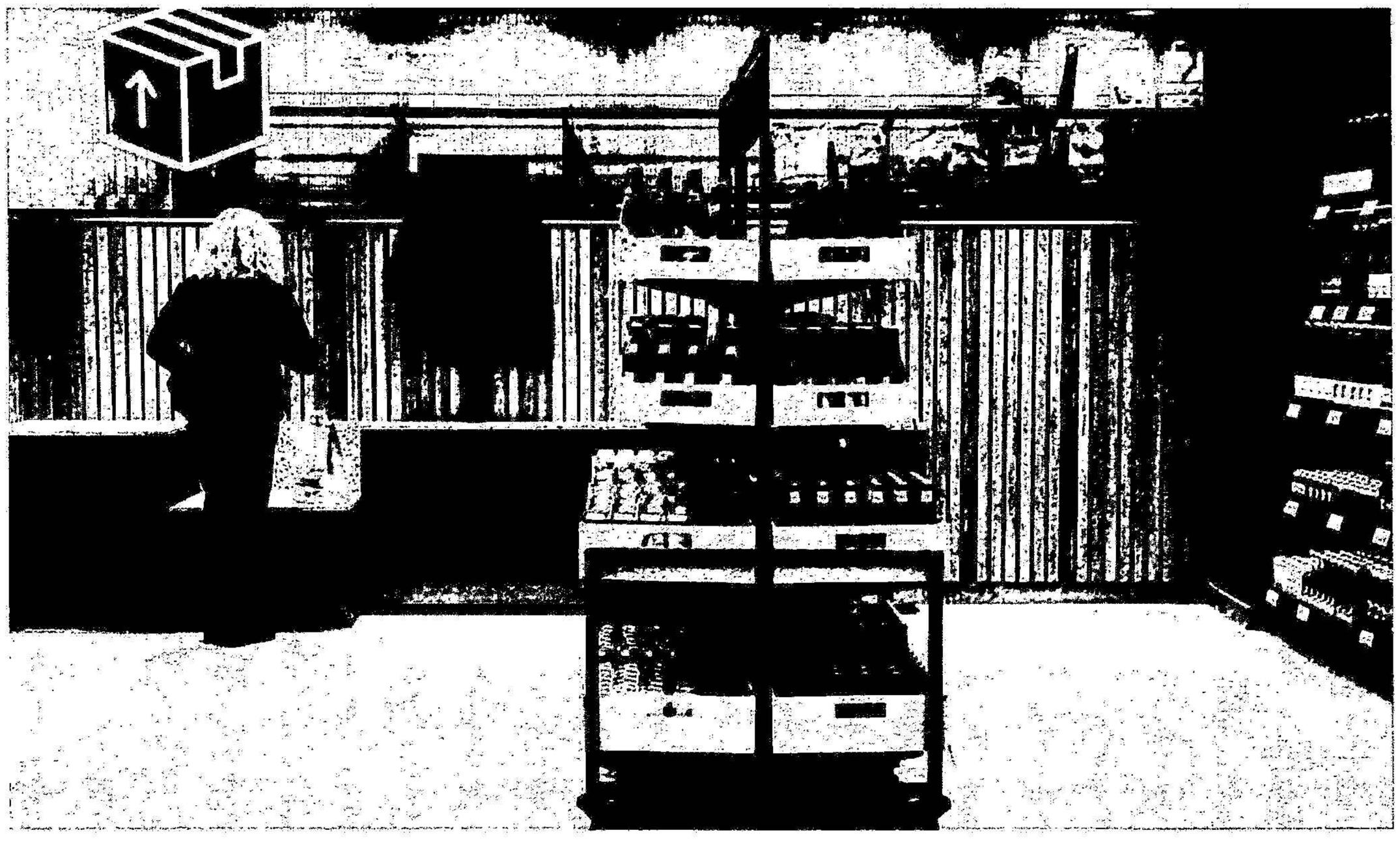

KLIMATARBETE I DEN EGNA VERKSAMHETEN
Kontinuerligt arbete sker för att energieffektivisera i våra butiker, depåer, utbildningscenter och huvudkontor. Det går dels ut på att minska själva förbrukningen och dels på att övergå till klimatsmartare energikällor. Under 2022 har 90 butiker gått över till LED-belysning. Totalt hade 291 butiker LED vid slutet av 2022.

Solceller började installeras på vår depå i Örebro, vilket kommer att täcka cirka halva energiåtgången när allt står klart under 2023. Detta innebär att två av tre depåer samt vårt utbildningscenter har solceller. Andel grön el i verksamheten uppgick till 96,5 procent under 2022.

Vi påbörjade insamling av data från fastighetsägare kring butikernas uppvärmningskällor. Fastighetsägarna välkomnade över lag detta, eftersom de därmed lättare kan be om data från värmeverken. Datainsamlingen fortsätter under 2023.

Den egna verksamhetens totala klimatutsläpp ska reduceras med 90 procent senast 2025 enligt Systembolagets nya klimatmål. Planer för hur ambitionshöjningen ska förverkligas antas under 2023.

Nyckeltal 2022

GLOBALA MÅL

Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningar

	MÅL 2022	2022	2021	2020
Ton kodioxid-ekvivalenter (CO_2e)	Nedåt-gående trend	172 400	183 400	181 000

Klimatavtrycket från dryckesförpackningar har under 2022 minskat med sex procent jämfört med 2021. En förutsättning till resultatet är andelen klimatsmarta förpackningar i sortimentet som under året har ökat, vilket innebär att sortimentet erbjuder fler alternativ till glasflaskan. Det leder till att konsumenten aktivt kan välja en mer klimatsmart produkt, vilket speglar resultatet för 2022.

Koldioxidutläpp från distributionen i Sverige

	MÅL 2022	2022	2021	2020
Ton kodioxid-ekvivalenter (CO_2e)	13 400	11 600	12 700	14 900

Utsläppen från våra dryckestransporter fortsätter att minska. De främsta anledningarna till resultatet härleds till en nedgång i transporterad mängd dryck, men också att drivmedlen innehåller en högre mängd inblandning av förnybara bränslen. Justering av tidigare årsresultat har gjorts för att säkerställa en enhetlig mätning av den totala transportpåverkan.

Koldioxidutsläpp från egen verksamhet

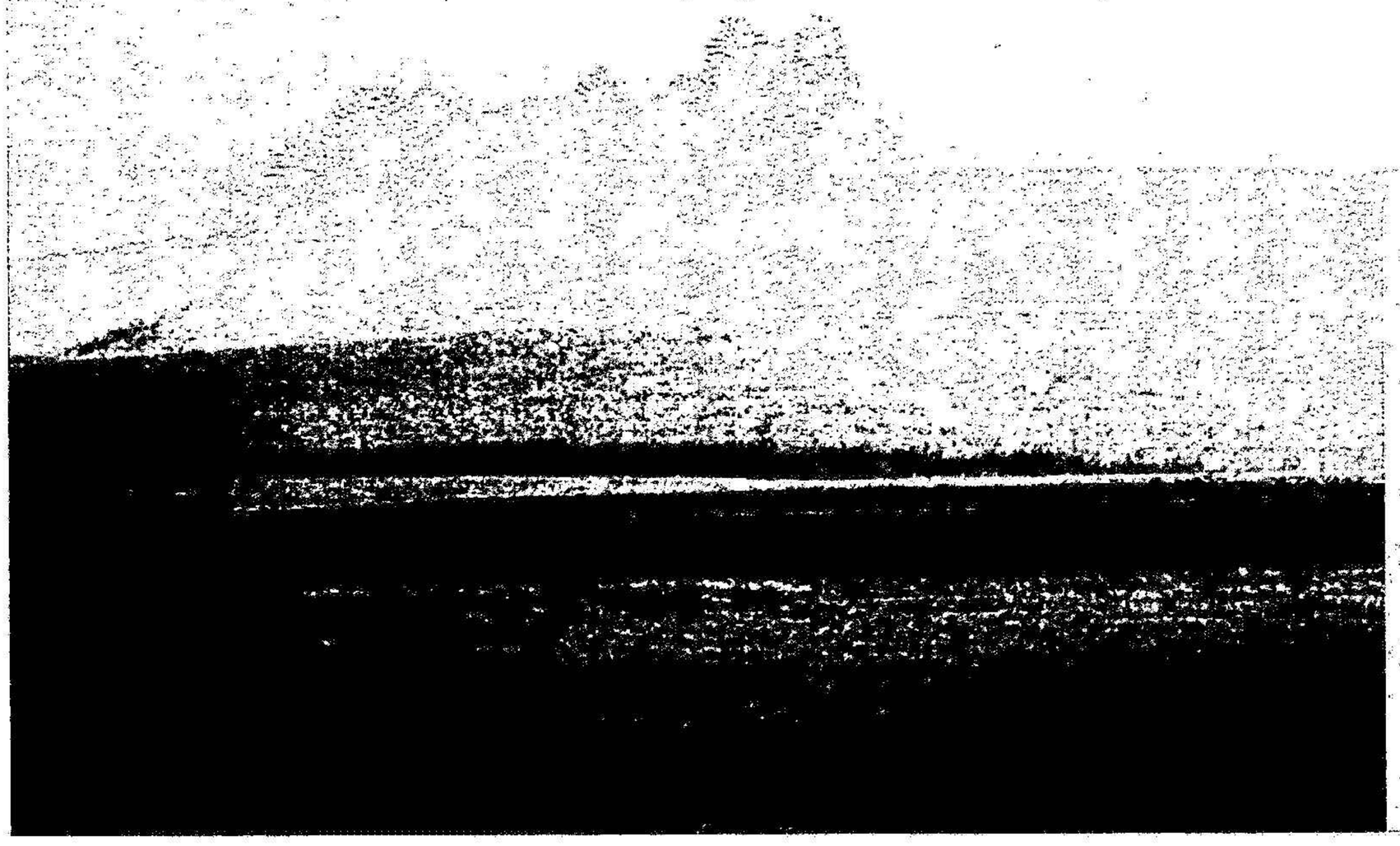
	2022	2021	2020
Elförbrukning	768	979	1 797
Köldmedier	31	8	0
Interna resor med leasade bilar	255	221	199
Tot- koldioxidutsläpp, ton	1 048	1 208	1 996
Minskning/ökning ton CO_2e, jmf med föregående år	-159	-788	

Vi ser att utsläppen från vår egen verksamheten fortsätter att minska. Det går främst att härleda till energiförbrukningen, där vi ser en utsläppsminskning för tredje året i följd. Ett resultat präglat av arbetet med energieffektivisering i hela butiksnätverket. Interna resor ökar i takt med att resandet generellt ökar efter pandemiåren. Som följd av en renovering vid vårt utbildningscentrum, noteras även en ökning av omhändertagen köldmedia.

↩ INNEHÅLL

Miljöhänsyn

Förberedande insatser för en högre ambition i leverantörskedjan och fortsatt miljöfokus i Systembolagets egen verksamhet. Så kan vi sammanfatta miljöarbetet 2022.

Drycker är i grund och botten jordbruksprodukter. Jordbruk påverkar biologisk mångfald, markens bördighet, vatten och andra resurser.

För framtida generationers skull behöver Systembolaget – tillsammans med leverantörer, producenter och odlare – se till att branschens miljöhänsyn stärks. Under året 2022 skapade vi förutsättningar för att arbeta mer med miljöfrågor i odling och produktion.

NY SJÄLVUPPSKATTNING

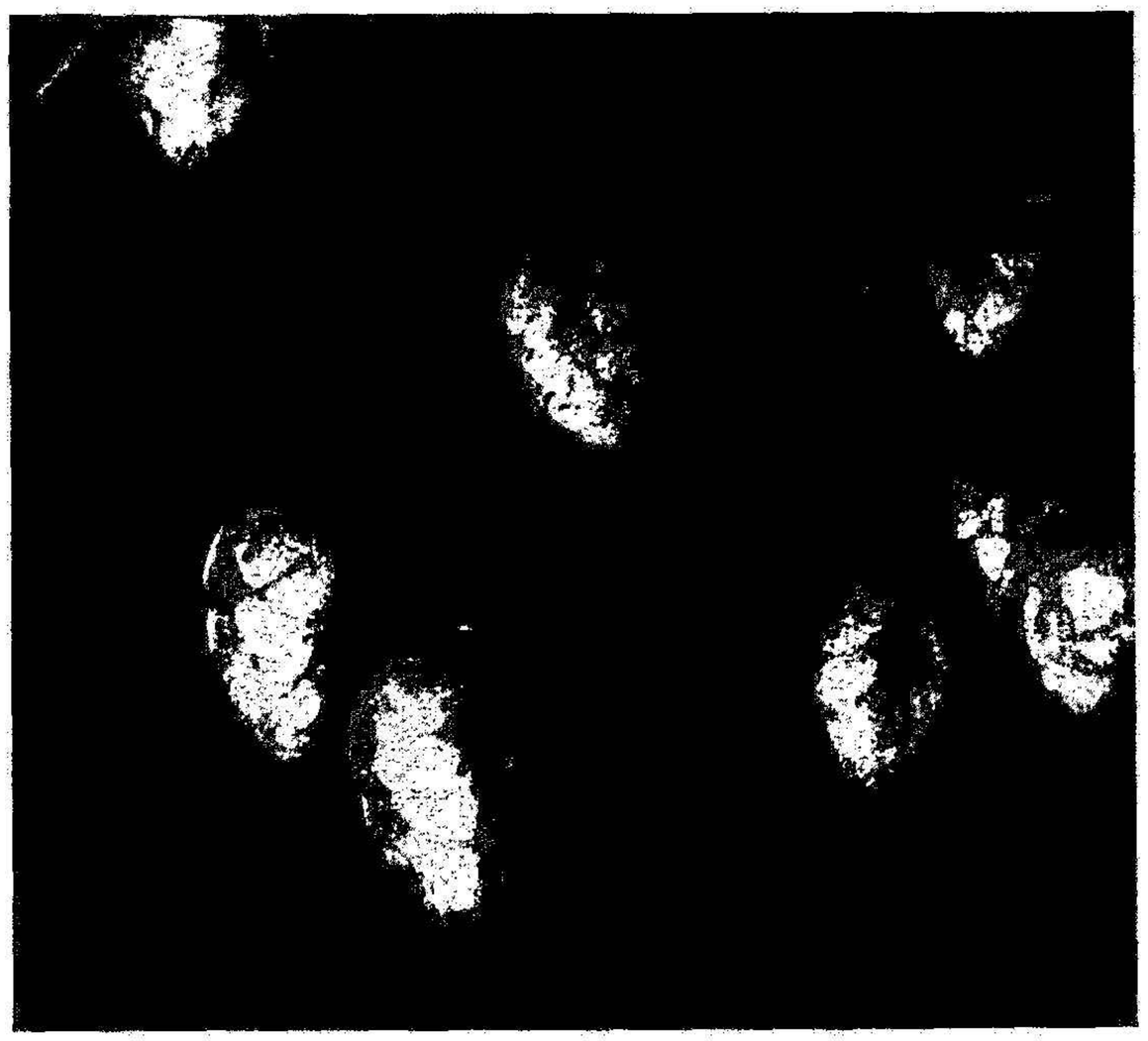
Miljö- och klimatkrav har alltid funnits som en del av Systembolagets uppförandekod som ska följas av leverantörer, producenter, odlare och andra i leverantörskedjan.

I september 2021 förtydligade och skrev vi in kraven i våra inköpsvillkor. Där stipuleras att leverantören ska ha ett proaktivt systematiskt miljöarbete i sin egen verksamhet, föra aktiv dialog med sina producenter och odlare om deras miljöpåverkan samt undersöka möjligheten till klimatsmartare transportlösningar.

Nästa steg togs våren 2022. Då införde vi att leverantörerna ska besvara ett antal miljö- och klimatfrågor som relaterar till kraven i inköpsvillkoren. Frågorna ryms inom en så kallad self assessment questionnaire, SAQ. Denna självuppskattning måste besvaras av leverantörer med varor i fast sortiment eller med varor från våra identifierade högrisländer.

RESULTERAR I NYTT NYCKELTAL

SAQ:n skapades av flera anledningar som hjälper oss att bli bättre i vårt samarbete med leverantörer. Dels förtydligar den i vilken utsträckning leverantörer arbetar med miljöpåverkan, klimatpåverkan och andra hållbarhetsfrågor i leverantörskedjan. Dels hjälper det oss att kartlägga leverantörernas behov av rådgivning, utbildning, verktyg och mallar, vilket är viktigt för att vi ska kunna underlätta i det fortsatta hållbarhetsarbetet. Svaren i SAQ:n indikerar om inköpsvillkoren efterlevs eller inte samt hjälper oss att stödja förbättringsarbete där det behövs som mest. I slutänden aggregeras re-

20230511104980

sultaten till ett nyckeltal som möjliggör en uppföljning av utvecklingen.

NYA KLIMATMÅL: CENTRALT I VÅRT MILJÖARBETE
På sidan 32 beskrivs Systembolagets nya vetenskapligt baserade klimatmål, så kallade science based targets. Dessa mål har bäring på många miljöområden, eftersom klimatförändringarna påverkar till exempel tillgång till vatten och biologisk mångfald.

EKOLOGISKT OCH HÅLLBARA VAL
Vi vägleder kunder till varor som tar extra hänsyn till miljön. Det här är något som många konsumenter efterfrågar. Sedan tidigare finns Ekologiskt, och våren 2022 lanserades Hållbart val.

Ett av tre kriterier för Hållbart val är att drycken ska ha en av Systembolaget godkänd miljöcertifiering. Läs mer om Hållbart val på sidan 17–18.

MILJÖCERTIFIERINGAR HAR GETT RESULTAT
Varje år sedan 2019 låter vi ett oberoende företag analysera och jämföra de vanligaste hållbarhetscertifieringarna som används för alkoholdrycker. Med ett kvalitetssäkrat certifikat vet vi att en dryck uppfyller alla eller delar av de krav Systembolaget ställer i vår uppförandekod eller vid inköp.

Analysen använder vi på flera sätt:

1) Som ett verktyg i vår riskanalys av vårt fasta sortiment. Certifieringar är ett bra sätt för leverantörer och producenter att visa att risker minimeras.

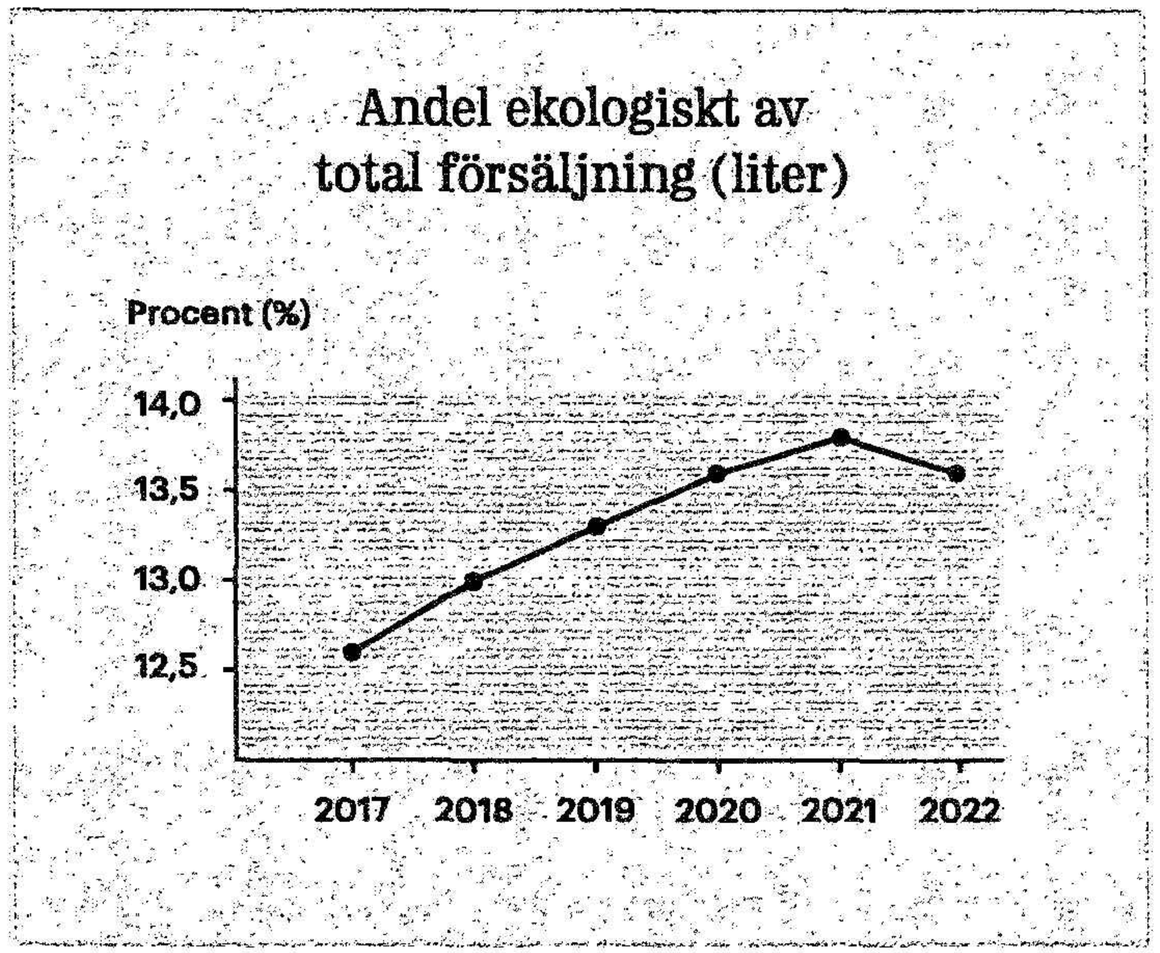
2) För att efterfråga certifikat vid inköp av drycker. Med fler certifierade drycker skapar vi successivt ett alltmer hållbart sortiment.

3) För den egna vägledningen Hållbart val; leverantörer och producenter ser vad som krävs för att kvalificera en dryck.

Lanseringen av Hållbart val förde med sig ett stort intresse från organisationerna som står bakom certifieringarna. De vill veta hur de behöver utveckla sina kriterier för att på så sätt bli en mer heltäckande certifiering som uppfyller Hållbart val. Vi för löpande dialog med flera av dem.

Italienska Equalitas är ett exempel på en certifiering som har stärkt sina kriterier. Resultatet? När de kvalificerade sig för Hållbart val fick det inte bara effekt i Systembolagets sortiment – producenter säljer Equalitas-certifierade viner till fler marknader än den svenska.

Den ekologiska försäljningen stod för 13,6 procent av den totala försäljningen under 2022.

Under 2022 beslutade de nordiska alkoholmonopolen om en gemensam färdplan i flera miljöområden, till exempel miljöhänsyn i odling och produktion.

NYTT LAGFÖRSLAG
EU-kommissionen kommer att lägga ett lagförslag om att arbete för mänskliga rättigheter ska följa OECD:s så kallade due diligence-metod (läs mer på sida 44–45). Det föreslås att även miljö ska ingå.

Det tycker vi är bra. Under 2022 förberedde vi våra processer så att vi kan börja arbeta med arbetsförhållanden, mänskliga rättigheter, miljö och klimat med samma metoder under 2023.

NY STYRELSEPLATS
Systembolaget tog under 2022 plats i styrelsen för den internationella branschorganisationen Sustainable Wine Roundtable. Systembolaget var en av grundarna 2021. Organisationen arbetar för att öka samsynen kring hållbarhet i vinvärlden.

Under 2022 bidrog vi med våra erfarenheter kring analys av hållbarhetscertifieringar och arbete för att minska dryckesförpackningars klimatavtryck.

GEMENSAM FÄRDPLAN
Under 2022 beslutade alkoholmonopolen i Sverige, Finland, Norge, Island och Färöarna om en gemensam färdplan gällande flera miljöområden, till exempel miljöhänsyn i odling och produktion. Syftet är att förenkla för producenter som vill leverera till dessa länder – och samtidigt skapa större genomslag genom ökad inköpskraft.

ARBETSKLÄDER MED ÖKAD MILJÖHÄNSYN
Våra butiksanställda ska få nya arbetskläder. Upphandlingen skedde under 2022 och hållbarhet var tydligt i fokus. Hur märktes det?

Kollektionen innehåller färre plagg än tidigare och kvalitet prioriteras, vilket minskar mängden arbetskläder. I upphandlingen ställdes tydliga krav på miljöcertifierad produktion, miljöcertifierade material, fossilfria transporter inom Sverige och att kläderna inte får flygas till Sverige.

Krav finns också på att fabrikerna där kläderna ska sys är certifierade enligt amfori BSCI eller likvärdigt. Det hjälper oss i vår riskbedömning och uppföljning. Leverantören måste också bekräfta Systembolagets uppförandekod.

PAPPERSPÅSE INFÖRDES
I maj 2022 lanserade vi en papperspåse som ett miljövänligare alternativ till plastpåsen. Beslut fattades om att fasa ut plastpåsen under 2023.

Antalet plast- och papperspåsar minskade under 2022, samtidigt som försäljningen av påsar som är gjorda för att användas många gånger ökade något. Detta tyder på att fler kunder valt en flergångspåse eller egen väska att bära hem varor i.

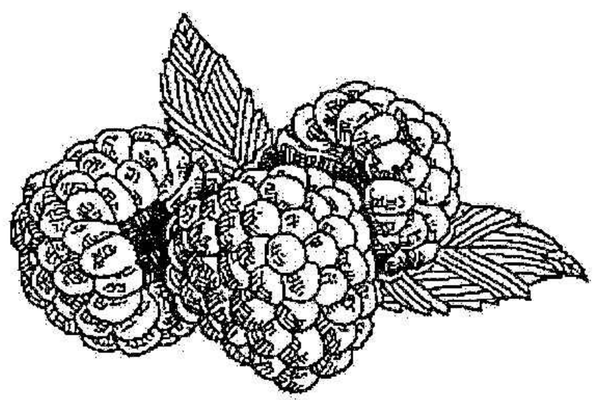
MILJÖARBETE I 450 BUTIKER
När 450 butiker tar samma miljöhänsyn ger det effekt. Butikerna följer sedan 2021 vägledningen Miljösmart butiksdrift som uppdaterades till en högre ambitionsnivå under 2022.

AVFALLSHANTERING
Varje dag sorteras papperskartonger, plast och annat emballage till återanvändning eller återvinning. Antalet ton avfall i driften följer försäljningen. Trenden med minskat avfall och ökad cirkuläritet i driften fortsätter, avfallsmängden minskade omkring nio procent 2022, vilket visar att vi minskar mer än försäljningsminskningen under året.

En förklaring är att kartonger ställs utanför kassorna så att kunderna kan bära hem sina varor i dem. De används även vid returer till leverantörer och till våra depåer. Även plasten återvanns i större utsträckning än tidigare då mer plast blivit återvinningsbar (tidigare gick mer till förbränning). Ett exempel är att en av våra logistikpartners bytte återvinningsbar emballageplast efter fråga från oss.

AVFALLSTRANSPORTER
2020 inleddes arbetet med att minska antalet avfallstransporter från våra butiker. Under 2022 minskade transporterna med nästan sju procent eller 4 326 transporter jämfört med 2021.

FÖRBRUKNINGSMATERIAL
Miljövänligare förbrukningsmaterial ökade i butikerna. Vår leverantör erbjuder fler miljömärkta produkter och införde tydliga miljömärkningar på inrådan av oss, vilket underlättade för butikerna att göra miljösmarta val. 82 procent av allt förbrukningsmaterial som butikerna köpte in var miljömärkt under 2022, en uppgång med 13 procentenheter jämfört med 2021.

Försäljningen av engångspåsar (pappers- och plastpåsar) har gått ned med sju procent.

GLOBALA MÅL

Nyckeltal 2022

Försäljningsandel ekologiskt

	MÅL 2022	2022	2021	2020
Volym i % av total försäljning	14,0	13,6	13,8	13,6

Utbud ekologiskt

	2022	2021	2020
Antal artiklar	570	554	501
Antal segment med ekologiska artiklar	100	97	97

Systematiskt miljöarbete dryckesleverantör

	2022	2021	2020
Procentuell efterlevnad av samtliga delkrav enligt enkät (SAQ)	40%	n/a	n/a

- 65 procent av kraven efterlevs, baserat på de inkomna svar som helt eller delvis uppfyller inköpsvillkoren.
- 15 procent av de tillfrågade leverantörerna uppfyller inget av miljökraven i inköpsvillkoren.
- Sju procent hade inte besvarat SAQ:n när sista svarsdatumet hade passerat, trots flera påminnelser.

Ton avfall i driften

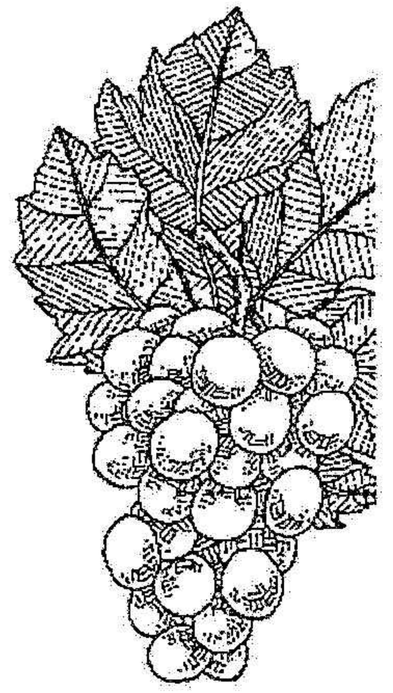
	MÅL 2022	2022	2021	2020
Mjukplast	Minskning	513	515	487
Wellpapp	Minskning	6 289	6 964	7 451
Papper	Minskning	94	121	164
Totalt	**Minskning**	**6 896**	**7 600**	**8 102**

↵ INNEHÅLL

Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor

En utvecklad arbetsprocess,
nya nyckeltal och riskbedömningar
arbete kopplat till leverantörskedjan
– det var några av våra insatser
kopplat till mänskliga rättigheter och
arbetsvillkor inom

Runt hela jordklotet arbetar människor på råvaruodlingar och produktionsanläggningar för att det ska kunna finnas drycker i Systembolagets sortiment. Tyvärr finns det risk för undermåliga arbetsvillkor och att mänskliga rättigheter kränks, framför allt på odlingarna. Vi arbetar med att identifiera risker och förbättra för människorna.

ARBETE MED RISK I LEVERANTÖRSKEDJAN

Grunden finns i FN:s Guiding Principles on Business and Human Rights; OECD har sedan tagit fram riktlinjer som vi följer. Det centrala begreppet i riktlinjerna är due diligence. Due diligence-metoden har sex steg som vi har implementerat i våra arbetsprocesser:

1. **Integrera risk i styrsystem och policyer:** Vi etablerar en miniminivå gällande arbetsvillkor och mänskliga rättigheter genom vår uppförandekod, våra inköpsvillkor och vårt ramverk för hållbara inköp.
2. **Spårbarhet och riskidentifiering:** Systematiskt insamling av data från leverantörer, producenter och odlare. Informationen kartlägger råvarans ursprung, eventuella certifieringar, företagen i leverantörskedjan och hur de arbetar med arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Denna data ligger till grund för en riskbedömning. Drycker med störst risk prioriteras för förebyggande och uppföljande åtgärder.
3. **Förebygga:** Utbildningar, besök hos producenter, revisioner och åtgärdsplaner ingår i det förebyggande arbetet.
4. **Följa utvecklingen:** Resultatet av vårt arbete följs via uppsatta nyckeltal och specifika uppföljningar.
5. **Kommunicera:** Bland annat delar vi kunskap med olika intressenter över vilka risker vi identifierar. Vi berättar om hur vi tar oss an brister och vilka framsteg vi når.
6. **Stöd och samarbete:** Vi samarbetar med leverantörer och producenter vid avsteg från kraven vi ställer.

Läs mer om vårt arbetssätt på omsystembolaget.se

[redacted]

Under 2022 har vi, tillsammans med övriga nordiska alkoholmonopol, identifierat de sju mest framträdande riskerna i vår bransch och därmed i våra leverantörskedjor. Det här hjälper oss att tillsammans arbeta mer proaktivt.

UTVECKLING AV ARBETSPROCESSEN

Under 2022 utförde vi förutsättningsskapande arbete för att fullt ut implementera OECD-metodiken och effektivisera riskarbetet.

Ett första steg var att identifiera de sju mest framträdande riskerna i vår bransch och därmed i våra leverantörskedjor. Detta gjorde vi tillsammans med övriga nordiska alkoholmonopol. De sju framträdande riskerna är:

- Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen
- Facklig anslutning och kollektiv förhandling
- Diskriminering och våld
- Tvångsarbete
- Anständiga löner
- Arbetstid
- Rätten till kompensation vid felaktig behandling av arbetsgivare

Tidigare behandlade vi 17 riskområden på samma sätt. Nu kan vi prioritera arbetet till färre områden, vilket frigör tid till mer riskanalys, förebyggande arbete och uppföljande insatser i leverantörskedjorna.

För leverantörer och producenter underlättar det här också. De kan arbeta på samma sätt med Systembolaget som med andra inköpare.

EXEMPEL PÅ FLER INSATSER UNDER 2022

Integrera risk i styrsystem

En ny företagspolicy som beskriver hur vi arbetar på området mänskliga rättigheter antogs av Systembolagets styrelse under 2022. Detta gör att mänskliga rättigheter blivit tydligare inkluderat i Systembolagets övergripande styrsystem.

Spårbarhet och riskidentifiering

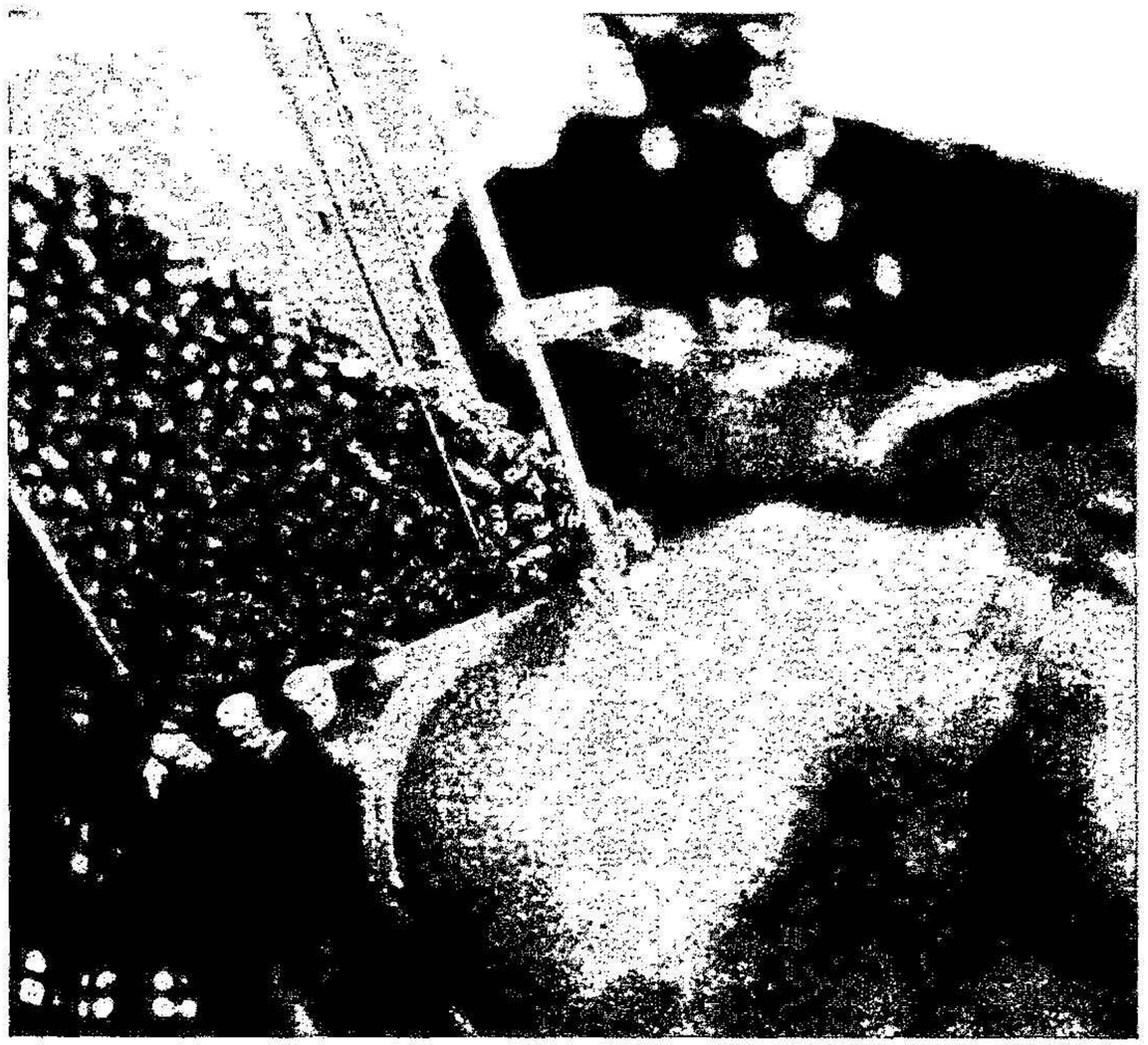
Vi testade ett nytt verktyg från ett företag som har specialiserat sig på att hämta in kunskap direkt från arbetstagare om vilka risker de upplever. Arbetstagarna besvarar frågor anonymt via en automatisk telefontjänst. För testet sökte vi en svensk leverantör som ville medverka. Det blev en leverantör och dennes tequila-producent i Mexiko. Producent, leverantör och Systembolaget tar del av svaren, vilket öppnar upp för dialog. Arbetstagarnas svar visade inte på några stora risker, men en slutsats från testet är att verktyget erbjuder en snabb väg att identifiera risk.

Förebyggande arbete

Flera utbildningar hölls under 2022, både internt på Systembolaget, med leverantörer och med producenter. Till exempel utbildades italienska producenter i ansvarsfull rekrytering i syfte att minska risken för tvångsarbete, något som förekommer i den italienska vinindustrin. Ett annat exempel är individuella möten med stora leverantörer som totalt representerar 80 procent av vår försäljningsvolym.

FÖLJA UTVECKLINGEN

Under 2022 vidareutvecklade vi vår hållbarhetsplattform för datainsamling samt riskanalys för att vi bättre ska kunna följa hur arbetet går med våra mest framträdande risker inom sociala villkor i producentledet.

SAMVERKAN

Samverkan med andra organisationer runt om i världen har avgörande betydelse för att få till stånd förbättringar. Under 2022 har vi bland annat tagit flera initiativ tillsammans med alkoholmonopolen i Norge, Finland, Island och Färöarna.

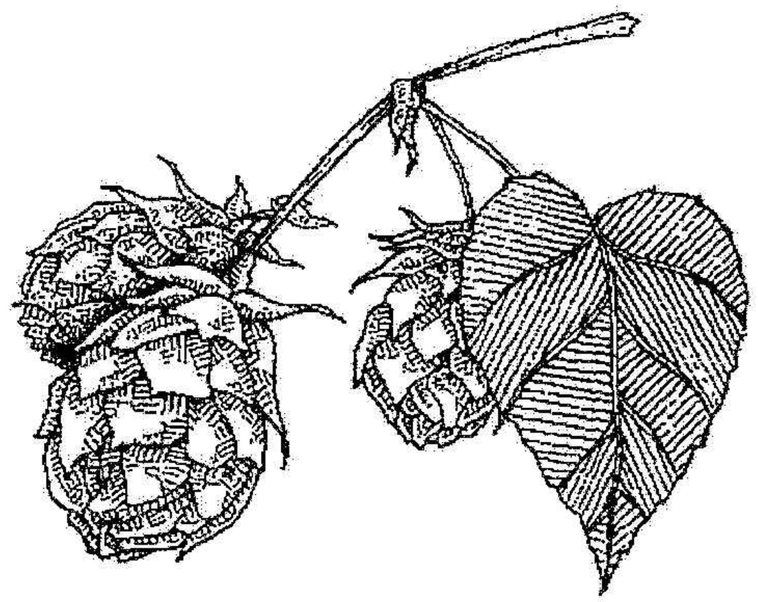
Det viktigaste var att ta fram en gemensam färdplan för mänskliga rättigheter och arbetsvillkor. Vi har även undersökt hur arbetsproduktionskostnaden för vin ser ut – viktig kunskap för att kunna motverka risken för låga löner och långa arbetstider. Ytterligare en insats var att gemensamt hålla rundabordssamtal med producenter för att ta fram sätt att adressera risker kopplat till levnadslön.

Denna nordiska samverkan är inte ny, men fördjupas för varje år. I och med att alkoholmonopolen utvecklar ett gemensamt angreppssätt för mänskliga rättigheter, ökar möjligheten att påverka – samtidigt som vi underlättar för producenter och leverantörer som vill sälja sina varor i de nordiska länderna.

ARBETSVILLKOR MED I NYA HÅLLBART VAL

Under 2022 lanserade Systembolaget konsumentvägledningen Hållbart val. Ett av tre kriterier som en vara måste uppfylla för att kvalificeras som Hållbart val rör arbetsvillkor: godkänt resultat i vår analys av arbetsvillkor i odling och produktion. Det innebär att leverantören har kunnat visa att identifierade risker för varan är eliminerade – via en certifiering, revisionsresultat eller på annat sätt.

Läs mer om Hållbart val på sidan 17–18.

GLOBALA MÅL

Spårbarhet och riskidentifiering

	2022	2021	2020
Andel parter i %[1]	75,8	75,8	59,0

1. Andel parter i fast sortiment som uppfyllt mer än 75 procent av sina förfrågningar och därmed ingår i riskanalys.

Eftersom pågående utveckling av riskanalys och hållbarhetsplattform under året inneburit att ny datainsamling inte varit möjlig, redovisas utfall för 2022 baserat på samma underlag som för 2021. Nästa datainsamling sker under första kvartalet 2023 och baserat på den kommer nyutvecklade nyckeltal kunna följas upp.

Baserat på uppförandekod amfori BCSI 2.0[11]

	2022	2021	2020
Antal leverantörer som deltagit i utvärderingen gällande sociala villkor	12	2	9
Antal leverantörer med signifikant negativ påverkan på sociala villkor	10	0	5
Antal leverantörer med mindre kritisk negativ påverkan på sociala villkor	12	2	7
Antal identifierade signifikanta avvikelser gällande sociala villkor i leverantörskedjan	18	0,0	6,0
Antal identifierade mindre kritiska negativa avvikelser gällande sociala villkor i leverantörskedjan	85,5	0,5	42,5

Med leverantörer som utvärderas menar vi producenter och odlare. På grund av pandemins begränsningar utförde vi inga revisioner i början av 2022. Under hösten skedde åtta revisioner gällande ursprung från Sydafrika och Libanon. Ökningen av avvikelser mot föregående år är en effekt av pandemin, vilket också tydliggör betydelsen av ett fortsatt arbete med utvärdering av våra leverantörer.

Årligen jämför vi ursprungsrevisionens resultat med omrevisionens resultat som görs ett år senare. På så sätt ser vi om producenterna har förbättrat sina arbetsvillkor, och om de kontinuerligt arbetar med att säkra mänskliga rättigheter i sin leverantörskedja. I sammanställningen av resultaten från genomförda revisioner baserat på amforis uppförandekod skiljer vi på signifikanta respektive mindre kritiska avvikelser. Gränsdragningen görs baserad på amforis regelverk.

Arbetsmiljö och inkludering

Representanter från hela verksamheten involverades under 2022 i en så kallad organisationsdialog. Den visade vilka styrkor vi har – och var vi kan bli bättre.

För att lägga grunden till framgång behöver Systembolaget kontinuerligt arbeta för att vara en bra arbetsgivare som skapar rätt förutsättningar för människor i vardagen. Därför har vi ledarskap, lärande och en öppen kultur högt upp på agendan.

ORGANISATIONSDIALOG GÖR OSS BÄTTRE
Organisationsdialog heter metoden som vi använde under 2022 för att undersöka vad våra anställda tycker om förutsättningarna att förverkliga Systembolagets strategi och mål. Dialogen baseras på djupgående intervjuer med 115 anställda från olika delar av verksamheten.

Organisationsdialogens resultat blir en del av förarbetet för nästa strategiska plan som gäller för 2024–2027, men flera brister som kom fram kunde vi ta tag i direkt. Låt oss ge två exempel:

1. Ny organisation för framtiden
I oktober 2022 togs första steget mot en ny organisation. Den ska förbättra vår förmåga att ställa om utifrån allt snabbare omvärldsförändringar och svara upp mot kundernas och medarbetarnas förväntningar på Systembolaget.

Kunderna sätts i fokus än mer, liksom vårt arbete inom hållbarhet, folkhälsa och digital transformation. Delegerat beslutsfattande är en av de nya principerna för vårt arbetssätt. En högre grad av små, självstyrande och tvärfunktionella team är en annan princip.

En ny företagsledning började arbeta den 1 december 2022. Den nya organisationen sjösätts under det första kvartalet 2023.

2. Bättre förutsättningar för butikerna
Från och med 2023 får butikscheferna mer dedikerad tid till att leda och utveckla verksamheten och hantera oförutsedda händelser. Detta ska ge ett ökat mandat och frigöra tid från butiksdriften.

Under 2022 infördes "resurspoolare". Det är heltidsanställda som kan arbeta i olika butiker när ordinarie personal är borta från jobbet. Förut var sådan extrapersonal knuten till en specifik butik, men nu täcker de istället ett geografiskt område. Detta förenklar schemaläggningen och frigör tid för ordinarie personal att ägna sig åt fler arbetsuppgifter, utan att den dagliga driften påverkas negativt.

LEDARSKAP
Idéer, energi och samarbetsvilja finns hos våra anställda. Frigör vi den kraften, uppnår vi mål snabbare. Ledarskapet är en central del för att lyckas med det. Organisationsdialogen visade tydligt att Systembolaget ska fortsätta utveckla ledarskapet.

Så vad gjorde vi under 2022 för att utveckla ledarskapet?

- Våra olika utbildningar uppdaterades eller kommer att uppdateras.
- Nya utbildningen *Leda mig själv och samarbeta med andra* lanserades. Deltagarna från butik och huvudkontor provar nya färdigheter i sina ordinarie roller, ledda av handledare.
- Ett nytt program för framtida butikschefer testades och sjösätts under 2023.
- Beslut fattades om att ta fram ett nytt introduktionsprogram för chefer. Programmet sjösätts 2023.

STÄRKT FOKUS PÅ KOMPETENSFÖRSÖRJNING
Kompetensförsörjning handlar om att säkerställa att verksamheten har rätt kompetens på kort och lång sikt. Under 2022 utvecklade vi metoder och verktyg för att stödja ett mer systematiskt arbetssätt. Vi har också fokuserat på kompetensinventering.

ARBETS- OCH PRESTATIONSMILJÖ
Arbetsmiljö är ett område där vi hela tiden jobbar, snarare med små förbättringar än stora initiativ.

Några insatser under 2022:

1. En ny ergonomiinriktad introduktionsutbildning ska motverka fysiska belastningsskador i butik, vilket står för en del av vår sjukfrånvaro. Utbildningen visar tydligt hur praktiska moment utförs på bästa sätt.

2. Systembolagetssteget, en gemensam motionsaktivitet för att få medarbetare att röra på sig, genomfördes för andra året i rad.

3. Årets Arbetsmiljödagar för chefer och arbetsmiljöombud handlade om hur vi bäst arbetar inom företaget för att motverka riskbruk och missbruk av alkohol hos våra medarbetare.

4. Vi skapade bättre förutsättningar för hemarbete för huvudkontorets medarbetare. Numera erbjuds kontorsutrustning i hemmet och chef och medarbetare går igenom en checklista för att minska risken för belastningsskador.

LIKA MÖJLIGHETER FÖR ALLA

Systembolaget vill spegla mångfalden i samhället. Vi strävar efter att våra arbetsplatser ska erbjuda lika möjligheter för alla. Därför är ett inkluderande arbetsklimat med respekt och förståelse för varandra en självklarhet. Vi vill ha anställda med olika kunskaper, kompetenser, erfarenheter och färdigheter.

Inkluderingsindex	Mål 2022	2022	2021	2020
	85,9	85,6	84,8	84,4

Inkluderingsindex baseras på tre frågor i medarbetarundersökning. 1) Jag känner att idéer och förslag som jag bidrar med tas tillvara. 2) Vår arbetsgrupp är bra på att stötta varandra utifrån våra olika behov och förutsättningar. 3) I vår arbetsgrupp utnyttjar vi våra olikheter för att bli bättre tillsammans.

Samarbete med arbetsförmedlingen

För att rekrytera en mångfald av kompetens samarbetar Systembolaget sedan flera år med arbetsförmedlingen. Genom samarbetet kan vi erbjuda en väg in på arbetsmarknaden för de som står långt bort från den, framför allt för personer med funktionsnedsättningar och för nyanlända.

Under 2022 ledde samarbetet till att:

- 99 nya personer fick en praktikplats eller anställning med bidrag.
- I genomsnitt har vi varje månad haft 114 personer med funktionsnedsättning och fyra nyanlända som praktikanter eller anställda med bidrag.

Jobbspår – en väg till jobb på Systembolaget

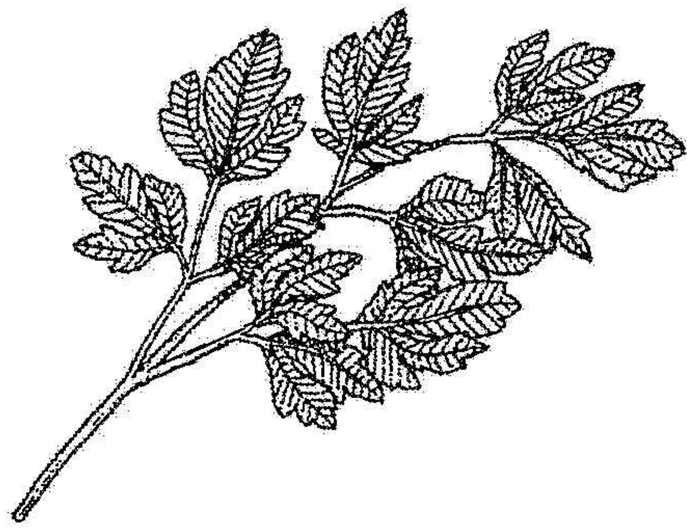
För tredje året i rad anställs nyanlända och andra som står långt ifrån arbetsmarknaden som sommarvikarier i våra butiker.

De kommer från så kallade jobbspår. Jobbspår är lokala samarbeten mellan arbetsförmedlingen, kommuner och Systembolaget, där vi erbjuder internutbildning och praktik. Målsättningen är att praktiken ska leda till sommarvikariat.

2022 hade tre jobbspår parallellt i fyra områden; Malmö och Lund genomförde ett gemensamt, Linköping och Kristianstad rekryterade 20 sommarvikarier. Efter sommaren fick två deltagare tillsvidareanställningar och tio deltagare tidsbegränsade anställningar.

Integrering av lika möjligheter, tillgänglighet och arbetsmiljö

Under 2022 integrerade vi tillgänglighet och lika möjligheter i våra arbetsmiljödokument. Det innebär att våra chefer nu har ett bättre stöd för att arbeta med lika möjligheter och tillgänglighet i och med att perspektiven nu finns med i redan etablerade rutiner för riskbedömning, skyddsronder och fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

GLOBALA MÅL

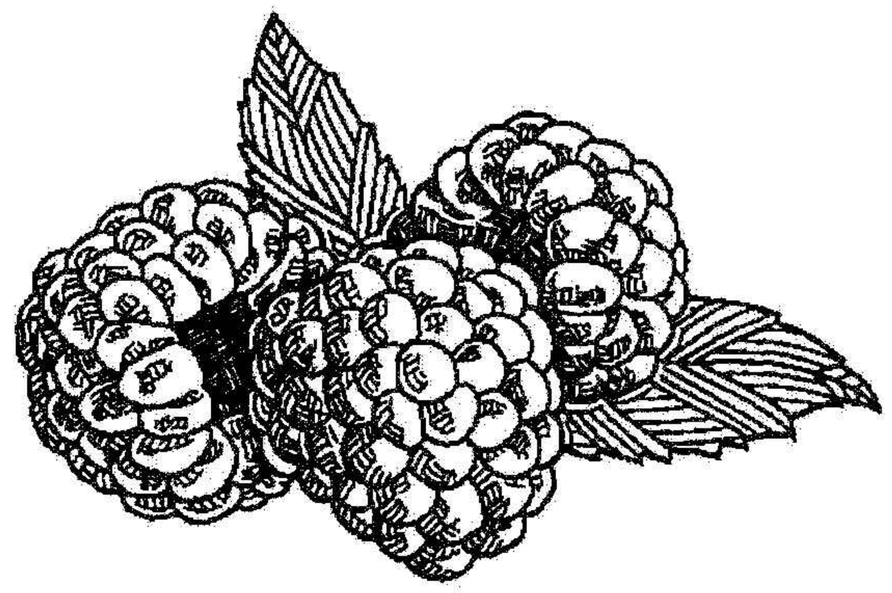
Nyckeltal 2022

Andel utländsk bakgrund[1] (%)

	2022		2021		2020	
	Svensk	Utländsk	Svensk	Utländsk	Svensk	Utländsk
Chef	89,5	10,5	90,7	9,3	90,6	9,4
Medarbetare	84,5	15,5	84,8	15,2	86,4	13,6
Totalt	84,9	15,1	85,2	14,8	86,7	13,3

1. Utländsk bakgrund definieras som person född utomlands eller med båda föräldrar födda utomlands. Svensk bakgrund definieras som person född i Sverige eller med en förälder född utomlands.

Vi strävar efter att spegla mångfalden i samhället, därför följer vi upp andelen medarbetare med utländsk bakgrund. Under 2022 var den totala andelen anställda med utländsk bakgrund 15,1 procent. Ett av Systembolagets mål är att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund så att vi närmar oss den faktiska andelen i Sverige. Andelen Systembolagsanställda med utländsk bakgrund fortsätter öka från år till år, vilket är glädjande men också en förutsättning för att spegla samhället. Systembolagets strategiska mål för andel anställda med utländsk bakgrund är baserat på tillsvidareanställd personal, på grund av de större variationerna inom gruppen visstidsanställda över tid. Under 2022 var andelen med utländsk bakgrund 15,2 procent för tillsvidareanställda (inte att förväxla med totalt antal anställda). Vi når därmed vårt reviderade mål om 13,9 procent för 2022. För att ytterligare öka vår mångfald, ta vårt samhällsansvar och bidra till lokal närvaro fortsätter vi att bland annat samarbeta med arbetsförmedlingen i riktade aktiviteter på lokal nivå för att närma oss en nivå som speglar mångfalden i samhället.

INNEHÅLL

20230511104987

Nyckeltal 2022

GLOBALA MÅL

Prestationskultur

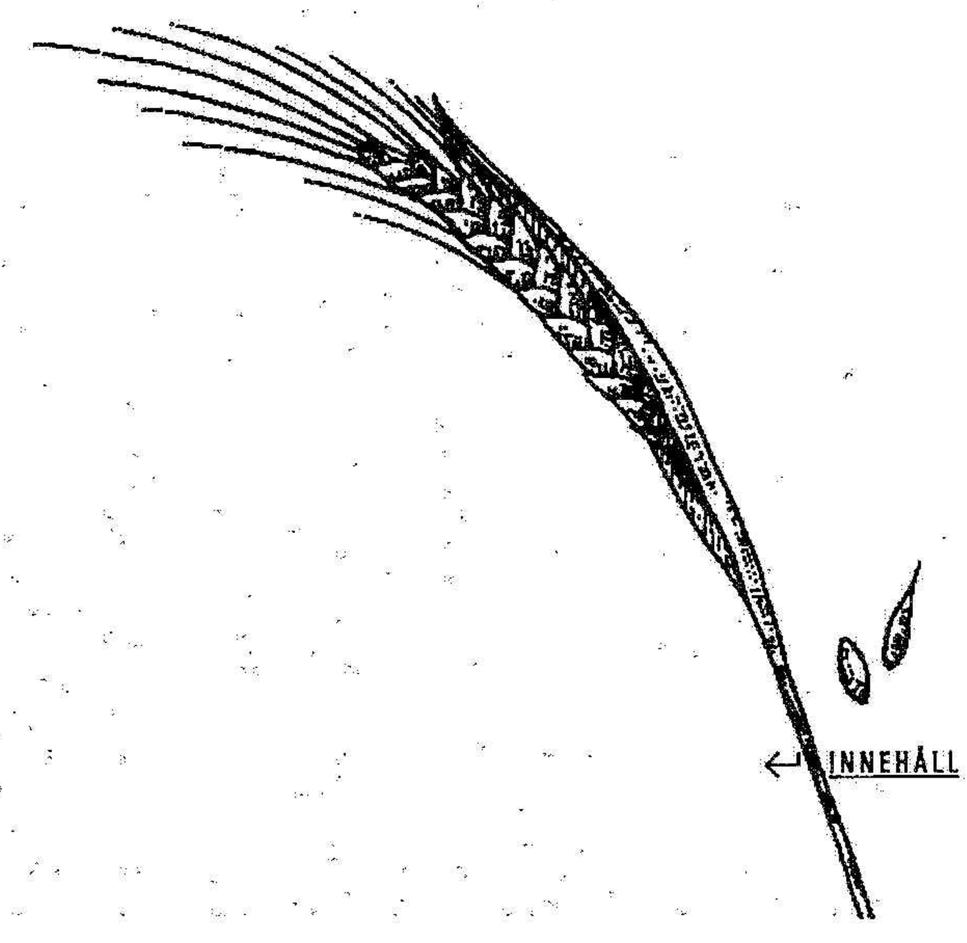
MÅL 2022	2022	2021	2020
83,5	83,9	82,8	83,3

Årets resultat för Prestationskultur innebär en betydande ökning jämfört med 2021. Vi noterar breda förbättringar, både avseende Mänskliga basbehov och Villkor för prestation. Butikschefer som har haft en negativ trend de senaste tre åren, ökar markant i årets mätning. Däremot ser vi att resultatet för huvudkontoret och varudepåer sjunker. Inom ramen för medarbetarundersökningen mäter vi flera områden som inte direkt bidrar till Prestationskultur, men som är mycket viktiga för verksamheten. Vi noterar flera kraftiga ökningar för till exempel Gruppeffektivitet, Kommunikationsklimat, Inkludering och Hållbarhet. Däremot fortsätter Identifikation att sjunka. Även eNPS sjunker för andra året i rad, ett mått på hur troligt det är att anställda skulle rekommendera Systembolaget som arbetsgivare till en vän eller bekant.

Sjukfrånvaro

MÅL 2022	2022	2021	2020
4,9%	6,2%	5,6%	5,9%

Sjukfrånvaron är ett viktigt mått på hur hållbar vår arbetsmiljö är. Vi vill att våra medarbetare ska kunna och vilja arbeta hos Systembolaget ända fram till sin pension. Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period. En ökning av sjukfrånvaron motsvarande 0,6 procentenheter jämfört med 2021 kan konstateras för 2022. Ökningen utgörs av en ökad kort sjukfrånvaro, framförallt under årets första månader förklarat av fortsatta direktiv kopplade till covid-19. Nivån på den korta sjukfrånvaron är 3,9 procent för 2022.

INNEHÅLL

Nyckeltal 2022

Andel anställda (kön och åldersgrupp)

	Antal anställda			Kvinnor* %			Män* %			<30 år %			30–50 år %			>50 år %		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Försäljare	4 764	5 032	5 310	61	61	62	39	39	38	30	32	36	49	48	46	21	20	18
Butikschef	463	476	459	57	58	57	43	42	43	1	1	2	70	71	72	29	27	25
Lokalvårdare[1]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Butikspersonal totalt	**5 227**	**5 508**	**5 769**	**61**	**61**	**61**	**39**	**39**	**39**	**28**	**30**	**33**	**51**	**50**	**48**	**22**	**20**	**19**
Medarbetare HK	624	612	561	53	54	55	47	46	45	10	8	8	64	67	68	26	25	23
Chefer HK	88	89	85	53	56	56	47	44	44	1	1	0	50	60	59	49	39	41
Områdeschefer	29	29	30	48	48	53	52	52	47	0	0	0	55	55	43	45	45	57
HK personal totalt	**741**	**730**	**676**	**53**	**54**	**55**	**47**	**46**	**45**	**9**	**7**	**7**	**62**	**66**	**66**	**29**	**28**	**27**
Systembolaget totalt	**5 968**	**6 238**	**6 445**	**60**	**60**	**61**	**40**	**40**	**39**	**25**	**27**	**30**	**52**	**52**	**50**	**23**	**21**	**19**

1 Lokalvårdare är en roll som varit under utfasning och per 2020-12-31 finns inte någon kvar i tjänst.

I styrelsen, inklusive de två arbetstagarrepresentanterna, och företagsledningen (inkluderas i kategorin anställda på huvudkontoret) ingår under 2022 10 kvinnor och 10 män. Inga personer i styrelse och företagsledning är i åldersgruppen under 30 år, sex personer är 30–50 år och 14 personer är över 50 år.

* På Systembolaget strävar vi efter en jämn könsfördelning (inom intervallet 60/40) och att ha medarbetare i alla åldrar (lägsta ålder för att vara anställd hos oss är 20 år). Under 2022 bibehöll Systembolaget en jämn könsfördelning bland tillsvidareanställda, 60 procent är kvinnor och 40 procent män. Balansen har justerats med att andelen män generellt har ökat de senaste åren. Vi noterar dock fortfarande en ojämn könsfördelning med en majoritet av kvinnor i åldrar över 50 år. Vi ser en jämn könsfördelning inom chefsledet, dock speglar den inte helt könsfördelningen bland övriga medarbetare, vilket är en ihållande trend, även om skillnaden minskar. Män är något överrepresenterade i chefsledet i förhållande till fördelningen bland medarbetare.

Finansiell rapportering

Ekonomisk utveckling

Från och med 2022 rapporterar Systembolaget i enlighet med IFRS och innehåller därmed också koncernens redovisning. All försäljning bedrivs i moderbolaget.

Systembolagets verksamhet bedrivs via 450 butiker och finns i Sveriges samtliga kommuner, i linje med den riktning som staten pekat ut. Utöver butikerna finns 482 ombud runt om i Sverige dit kunderna kan beställa varor för avhämtning. Systembolaget erbjuder även hemleverans till 96 procent av Sveriges befolkning.

Koncern

FÖRSÄLJNING

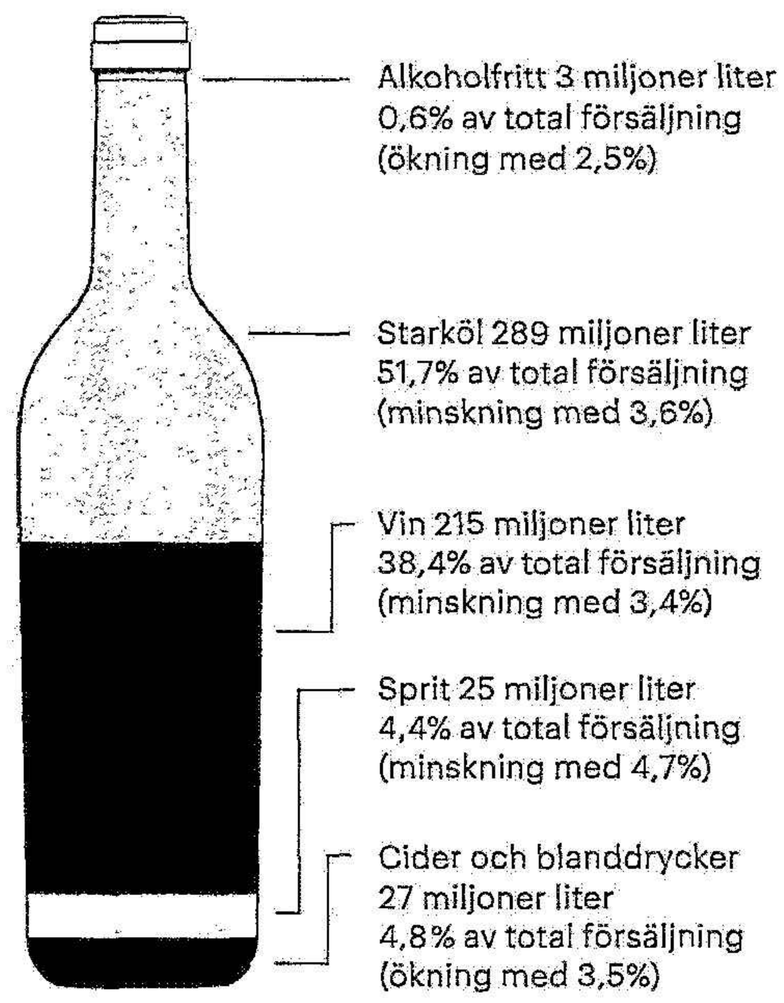
Försäljningsvolymen minskade under helåret med 3,2 procent och uppgick till 558,4 (577,0) miljoner liter. Det är de stora varugrupperna vin, öl och sprit som minskar. Att volymen tappar beror främst på den lägre övergripande försäljningen men också på att de bunkringstendenser som uppkom under pandemin nu har avtagit.

Systembolagets försäljningsintäkter minskade med 2,5 procent, jämfört med 2021, till 37 182 (38 120) MSEK. Minskningen beror främst på lägre försäljning under sommarmånaderna drivet av avtagande pandemieffekt då kunderna återgått till andra försäljningskanaler såsom resandeinförsel och restauranger. Även ett minskat snittköp bidrar till minskningen där den tidigare trenden mot dyrare produkter har mattats av.

Läs mer i bokslutskommunikén

Försäljning drycker 2022 i miljoner liter (l)

Total försäljningsvolym uppgick till cirka 558 miljoner liter

RÖRELSERESULTAT
Koncernens rörelseresultat uppgick till 349 (442) MSEK. Det lägre rörelseresultatet förklaras av ett lägre bruttoresultat hänförligt till lägre försäljningsvolymer samt ökade försäljnings- och administrationskostnader främst hänförliga till en engångspost gällande omstruktureringsreserv.

Försäljningskostnaderna uppgick till 3 579 (3 566) MSEK. De ökade försäljningskostnaderna beror framför allt på ökade kostnader i moderbolaget hänförligt till högre lokalkostnader (hyror och elkostnader). Försäljningskostnaderna påverkades positivt av bland annat minskade kostnader för depå.

Administrationskostnaderna ökade jämfört med föregående år och uppgick till 780 (751) MSEK. Ökningen förklaras främst av tillkommande engångskostnader på 101 MSEK kopplade till omstrukturering i moderbolaget. En minskning av koncernens beräknade pensionskostnader samt lägre kommunikationskostnader motverkade ökningen något.

RESULTAT FÖRE SKATT OCH FINANSNETTO
Resultat före skatt uppgick till 248 (425) MSEK. Resultatet påverkas av ett lägre rörelseresultat samt finansnettot som för året uppgick till -101 (-17) MSEK och som främst påverkas av orealiserade värdeförändringar på grund av en negativ utveckling av marknadsvärdet på portföljen till följd av det rådande omvärldsläget med stigande inflation och räntor. Systembolagets finansiella placeringar bestod per 2022-12-31 till 54 (46) procent av gröna obligationer.

KASSAFLÖDE
Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 98 (2 072) MSEK. Förändringen jämfört med föregående år avsåg framför allt en timingskillnad i betalningstidpunkt avseende leverantörsskulder i moderbolaget då en betalning om 1 000 MSEK avseende december 2021 gjordes i början på januari 2022. Vidare bidrar även den minskade försäljningen till ett svagare kassaflöde. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 347 (-392) MSEK, drivet av en ökning avseende finansiella anläggningstillgångar på 1 231 (476) MSEK. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -903 (-979) MSEK och avsåg utdelning till ägaren samt amortering av leasingskuld på -526 (-508).

FINANSIELL STÄLLNING
Det egna kapitalet uppgick per 2022-12-31 till 1 668 (1 611) MSEK, vilket var 57 MSEK högre än 2021-12-31. Förändringen bestod av årets resultat reducerat med utdelning till ägaren, vilken uppgick till 376 (471) MSEK, samt övrigt totalresultat på 241 MSEK. Årets resultat uppgick till 192 (338) och påverkas av lägre försäljningsvolymer, ett negativt finansnetto samt ökade kostnader i moderbolaget i och med omstrukturering.

Avkastningen på eget kapital uppgick per den sista december rullande 12 månader till 11,5 (20,9) procent. Avkastning på eget kapital har sedan föregående år framför allt minskat hänförligt till ett lägre resultat i moderbolaget till följd av ökade försäljnings- och administrationskostnader samt en lägre försäljningsvolym.

MODERBOLAGETS RESULTAT
Moderbolagets rörelseresultat uppgick till 257 (428) MSEK. Rörelseresultatet påverkas av högre försäljningskostnader som uppgick till 3 602 (3 566) MSEK främst hänförliga till ökade pensionskostnader samt högre administrationskostnader på 850 (766) MSEK främst kopplade till tillkommande engångskostnader på grund av omstrukturering på huvudkontoret.

Moderbolagets resultat före skatt uppgick till 206 (464) MSEK. Resultatet påverkas av ett lägre rörelseresultat samt ett negativt finansnetto, -51 (36) MSEK, främst drivet av orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar.

SAMMANFATTNING AV DOTTERBOLAGEN
IQ-initiativet AB (IQ) verkar för ett smartare förhållningssätt till alkohol. IQ finansieras årligen av Systembolaget med 40 (40) MSEK. Årets resultat före skatt uppgick till 2,8 (-1,0) MSEK.

AB K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastighet. Resultatet före skatt uppgick till 23,4 (22,0) MSEK. Resultatet var hänförligt till koncerninterna hyresintäkter.

FRAMTIDA FÖRSÄLJNINGSUTVECKLING
Systembolagets konsumtionsandel uppgick under 2021 till 75,0 (76,5) procent och bedömningen framöver är att delar av uppgången från pandemiåren kommer återtas av andra försäljningskanaler såsom restaurang och resandeinförsel. Rådande höga inflation motverkar dock den effekten då historiska data indikerar att en lägre köpkraft hos kunderna gör att man väljer Systembolaget som försäljningskanal.

Ovan resonemang i kombination med fortsatta prishöjningar från dryckesleverantörer och ytterligare en presumtiv alkoholskattehöjning 2023 bidrar till en osäker försäljningsutveckling framöver.

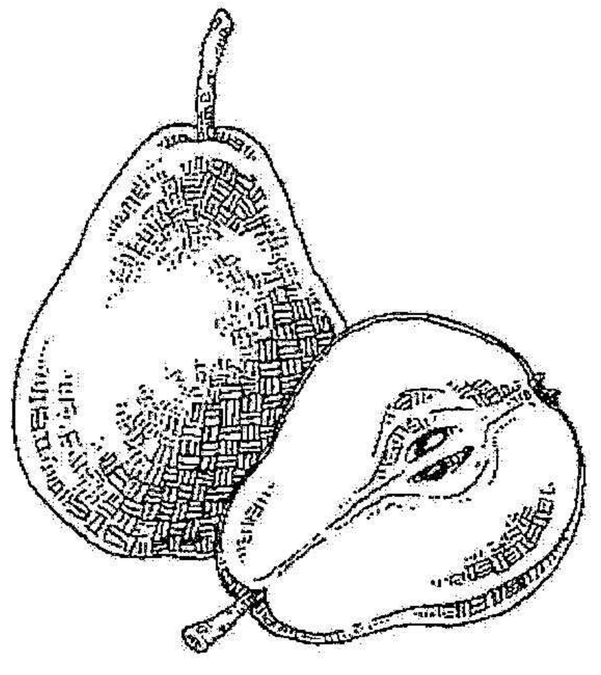
LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR
Det är viktigt att Sverige har en sammanhållen restriktiv alkoholpolitik för att värna folkhälsan. Det förutsätter en alkohollagstiftning som hänger med i samhällsutvecklingen och en välfungerande tillsyn.

Konflikten i Ukraina
I och med Rysslands invasion av Ukraina beslutade Systembolaget att plocka bort alla ryska varor ur sitt sortiment. Läs mer på sida 7 samt 27.

Distansförsäljning tas upp i Högsta domstolen
Under 2022 beslutade Högsta domstolen att bevilja prövningstillstånd i målet mot Winefinder, vilket innebär att målet kommer prövas i högsta instans. Processen brukar vanligtvis pågå under ca 1–1,5 år. Läs mer på sida 8.

Efterlevnad av lagar och regelverk
Inga väsentliga pågående ärenden har kommit till företagsledningens kännedom.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN
Under första kvartalet 2023 genomförs den omorganisation som arbetades fram och beslutades under 2022 som innebär en övertalighet och effektivisering av huvudkontoret.

Risk- och känslighetsanalys

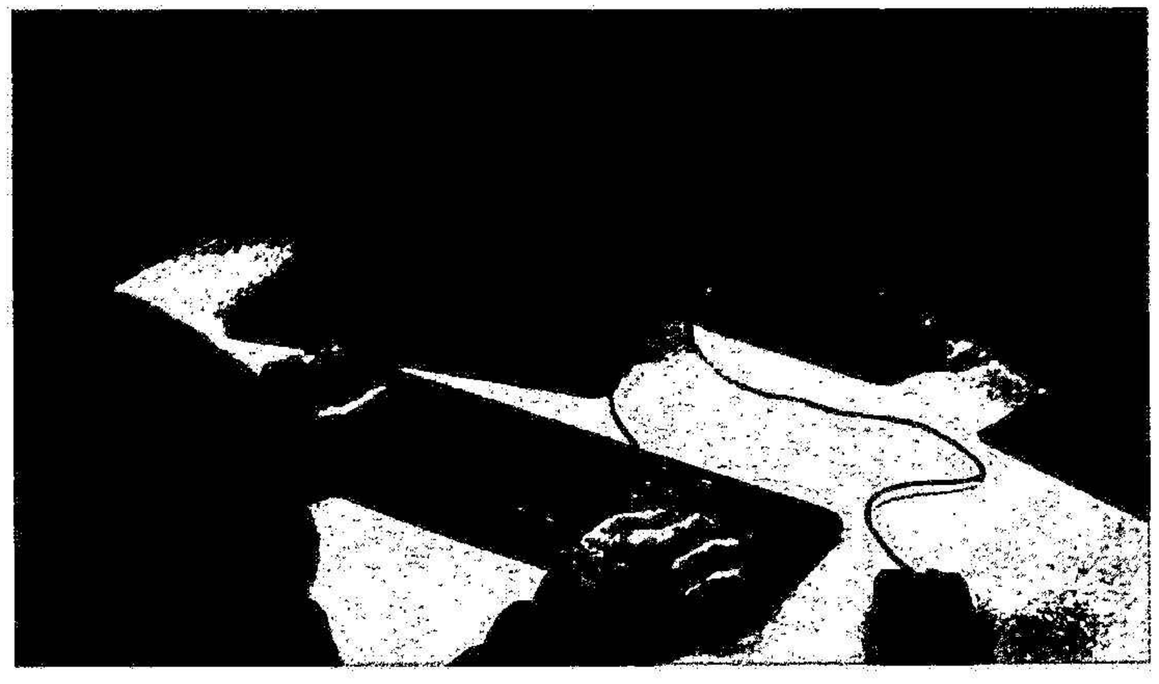
Systembolagets målsättning för riskarbetet är att det ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen och bidra till att ägaren känner sig trygg med hur Systembolaget uppfyller sitt uppdrag och hanterar sina risker.

ANSVAR
Ansvaret för riskhanteringen inom Systembolaget följer försvarslinjerna enligt Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (COSO). Chefer och projektledare har huvudansvaret för att hantera sina risker. Risk controllers stödjer verksamheten samt kontrollerar och granskar efterlevnad av Systembolagets ramverk för riskhantering. Internrevisionen, som utförs av ett externt företag, granskar på uppdrag av styrelsen att Systembolagets arbete med riskhantering är ändamålsenligt och effektivt.

ARBETSSÄTT
Arbetssättet för riskhantering inom Systembolaget harmonierar med COSO och ISO-standard för riskhantering. Processer, kategorisering och organisatorisk uppdelning av riskhanteringen inom Systembolaget förtydligas i det ramverk som styrelsen och företagsledningen beslutat. Systembolagets risker rapporteras och följs upp halvårsvis av företagsledningen och styrelsen genom revisionsutskottet.
Även om Systembolaget inte använder försiktighetsprincipen som styrbegrepp, agerar vi i många fall i enlighet med den.

FÖRSÄKRINGAR
I en del av arbetet med att minska Systembolagets riskexponering väljer företaget att teckna olika försäkringar. Systembolagets försäkringsprogram innefattar bland annat egendoms- och avbrottsförsäkring, ansvarsförsäkring för allmänt ansvar och produktansvarsförsäkring. Dessa förvaltas av Systembolagets säkerhetsenhet med hjälp av en försäkringsmäklare. Andra försäkringar som ingår är kollektivavtalsförsäkringar mot arbetsskador. Dessa förvaltas av Systembolagets HR-avdelning.

FINANSIELL RISKHANTERING
De finansiella riskerna såsom ränte-, kredit- och likviditetsrisker är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkoren. Systembolaget saknar räntebärande skulder. All försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt för redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor och företaget är därmed i mycket liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker. Ytterligare information om hanteringen av finansiella risker framgår av not 17, Finansiella instrument.

SYSTEMBOLAGETS RISKER

Nedan presenteras områden inom vilka Systembolaget har sin största riskexponering inklusive risker utifrån ett hållbarhetsperspektiv och klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter.

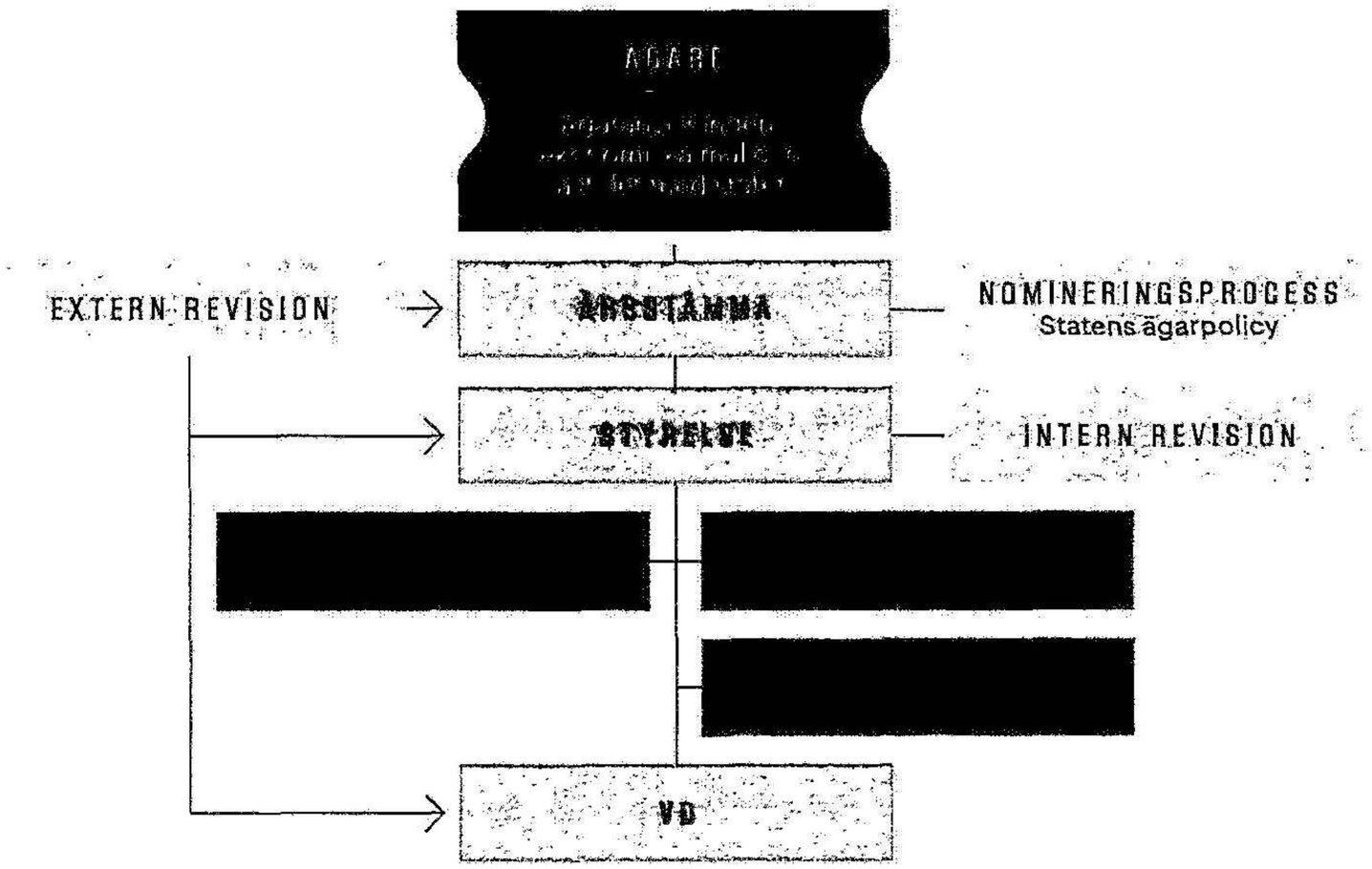
Riskområde	Beskrivning	Kommentar
Ökade alkoholskador	**Systembolagets möjligheter att fullfölja uppdraget att minimera alkoholens skadeverkningar på såväl individ som samhällsnivå kan försvåras när ensamrätten utmanas.[12]**	**Systembolagets ensamrätt, att sälja alkohol utan intresse att vinstmaximera, är i sig en lösning för att minimera de skadeverkningar en ökad alkoholkonsumtion medför.**
Andrahands-skador	Alkohol skadar inte bara den som dricker utan även personer i omgivningen, där barn är särskilt utsatta. 320 000 barn i Sverige har farit illa av en förälders eller vårdnadshavares alkoholproblem under sin uppväxt.[13]	Systembolaget verkar för att begränsa alkoholens skadeverkningar genom att sälja med ansvar och informera om alkoholens risker. Systembolaget arbetar specifikt med barnfrågan genom initiativet Barndom utan baksmälla (se sida 22).
Oberoende	**Då Systembolaget har ensamrätt så föreligger det alltid en risk att intressenter på olika sätt försöker påverka företagets inköpsprocesser och därigenom sortiment.**	**Systembolaget arbetar för att ständigt höja medvetandegraden hos våra anställda samt informera om och förtydliga kring våra inköpsrutiner och villkor för våra intressenter, som ett viktigt led i vårt antikorruptionsarbete.**
Lagstiftning	En förutsättning för Systembolagets ensamrätt är att den svenska lagstiftningen på området är sammanhängande och konsekvent, samt att det finns en god tillsyn. För närvarande finns det otydligheter i såväl lagstiftning som tillsyn vilket skapar osäkerheter i den kontext som Systembolaget verkar.	Systembolaget ser kontinuerligt och löpande över den legala kontext som Systembolaget verkar inom.
Arbetsvillkor	**Inom den typen av detaljhandel som Systembolaget bedriver finns det risk för rån. Hot och våldsincidenter mot anställda är tyvärr inte helt främmande inom företaget. Det finns därför alltid en osäkerhet om de trygghetshöjande åtgärderna som finns på plats inom företaget är tillräckliga för att kunna hantera detta.**	**Systembolaget hanterar riskbilden kontinuerligt genom sin säkerhetsenhet samt ser över personalens medvetandegrad och exponering mot hot och våld.**
Informations-säkerhet	Systembolaget blir allt mer IT-baserat vilket gör att hoten rörande informationssäkerhet ökar samtidigt som attackerna blir mer sofistikerade.	Systembolaget arbetar systematiskt med IT- och informationssäkerhet med etablerade mål, strukturer och ökad medvetenhet.

Riskområde	Beskrivning	Kommentar
Spårbarhet och transparens i leverantörsleden	**Systembolaget verkar inom en bransch där spårbarhet och transparens i leverantörsleden historiskt sett inte har prioriterats. Detta beror på att leverantörskedjorna ofta är komplexa och på att information om var en producent anskaffar sin råvara ifrån ansea utgöra en affärshemlighet. Detta gör att Systembolaget, och i viss mån även våra leverantörer, har svårt att säkerställa att vår uppförandekod efterlevs genom hela leverantörskedjan.**	**Systembolaget genomför årligen kartläggningar för att identifiera riskområden. Systembolaget arbetar med ökad kompetens, tydligare kravställning, förbättrad uppföljning, åtgärder och konsekvensaktiviteter för att nå ökad efterlevnad av vår uppförandekod och minska risken för korruption. (se sida 27).**
Påverkansgrad	Systembolaget verkar inom en miljö med komplexa leverantörskedjor med en komplex affärsmodell med väldigt stor spridning av inköp från många regioner och länder. Detta innebär inte nämnvärt stora volymer per affärsidkare vilket ger Systembolaget mindre påverkansgrad och mindre möjlighet till kontroll av efterlevnad av hållbarhetskrav än andra större inköpare på världsmarknaden.	Systembolaget genomför årliga revisioner av leverantörer och producenter för att få ökad kontroll på de produkter som säljs. Vidare kompletterar Systembolaget revisionerna med utbildningsinsatser i producentled (se sida 44).
Styrmedel	**Förändrade styrmedel med avseende på hållbarhet i den kontext som Systembolaget verkar kan direkt ha påverkan på företagets lönsamhet.**	**För att förekomma effekter som förändrade styrmedel syftar till verkar Systembolaget proaktivt för att sänka verksamhetens negativa påverkan på hållbar utveckling och därmed begränsa de negativa ekonomiska konsekvenserna.**
Produktion	Systembolagets produkter kräver odlingsyta och naturresurser för att framställas. Därmed kan det uppstå konkurrens om mark och naturresurser när en allt större global befolkning ska försörjas genom den mark- och vattentillgång som finns tillgänglig med rådande klimatförändringar.	Systembolaget bedriver idag samverkan och utbildningsinsatser med hållbarhetsperspektiv i leverantörs- och producentled för att gemensamt bidra till en hållbar utveckling (se sida 44).
Ansvarstagande	**En framtida ökning av klimatrelaterade oros- och konfliktområden skapar utmaningar i kontrollen av Systembolagets leverantörer. Detta ökar i sig osäkerheten kring att Systembolagets produkter är producerande utifrån goda sociala villkor där mänskliga rättigheter efterlevs.**	**Systembolaget har vidareutvecklat sitt systemstöd för att skapa en mer effektiv uppföljning som skapar en större spårbarhet och transparens i leverantörskedjan (se sida 44).**
Utbuds- och leveransmöjligheter	Klimatförändringarna gör odlings- och konkurrensbetingelserna för råvarorna och produkterna till Systembolagets sortiment svåra att förutsäga. Detta skapar framtida osäkerheter gällande Systembolagets möjlighet att tillhandahålla produkter från påverkade områden.	Systembolaget arbetar med en bredd i sortimentet där många ursprung är representerade. Detta skapar i sig mindre sårbarhet vid utebliven regional produktion eller leverans.
Omställning av erbjudandet	**Allt högre krav från kunder och andra intressenter kräver snabba omställningar för att leva upp till kundernas förväntningar på vårt erbjudande och klimatarbete.**	**Systembolaget arbetar kontinuerligt för ständiga förbättringar av kundmötet och erbjudandet. Systembolaget driver idag strategiskt arbete med att minska förpackningars och transporters klimatpåverkan (se sida 31) och skapa förutsättningar för hållbara val (se sida 17).**

Bolagsstyrnings-rapport

Systembolaget AB ägs till 100 procent av svenska staten. Ägandet förvaltas av regeringen genom finansdepartementet. Ansvaret för Systembolagets ledning och kontroll fördelas mellan ägaren, styrelsen och den verkställande direktören (VD).

Systembolagets uppdrag är att med ensamrätt, och med ansvar och god service, sälja alkoholhaltiga drycker och liknande preparat samt att informera om alkoholens skadeverkningar. Systembolaget finns till för alla i Sverige med syftet att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skador i samhället. Ensamrätten innebär att Systembolaget är det enda bolag i Sverige som får bedriva detaljhandel med starköl, vin, spritdrycker, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Systembolagets detaljhandelsmonopol är reglerat i alkohollagen och grundar sig på det EU-rättsligt godtagbara allmänintresset i att skydda folkhälsan mot alkoholens skadeverkningar.

ÄGAREN

Ägarens krav på Systembolaget preciseras i avtalet mellan Systembolaget och staten, i ägaranvisningen samt i statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020. Avtalet, ekonomiska målen och ägaranvisningen anger grunden för Systembolagets verksamhet när det gäller det sociala uppdraget, kravet på ekonomisk effektivitet och kraven på verksamheten i övrigt, och där framgår att Systembolaget inte drivs av försäljningsmål eller vinstmaximering. Genom bolagsordningen bestämmer ägaren Systembolagets verksamhetsföremål. Ägarens förväntningar på Systembolaget, som ett av de statligt ägda bolagen, fastslås genom ägarpolicyn. Genom ägaranvisningen ger ägaren instruktioner till Systembolagets styrelse. Ägaren har beslutat om ett antal uppdragsmål för Systembolaget vilka anges i ägaranvisningen. Uppdragsmålens måluppfyllelse mäts utifrån Nöjd Kund Index, Alkoholindex, totala alkoholkonsumtionen i Sverige och Systembolagets konsumtionsandel av denna. Ägaren har vidare vid en extra stämma den 1 september 2022 beslutat om nya ekonomiska mål för Systembolaget vilka utgörs av krav på kostnadseffektivitet, lönsamhet (avkastning), kapitalstruktur (soliditet) och utdelning.

Möten mellan representanter för ägaren och Systembolagets styrelseordförande och VD äger rum löpande fyra-fem gånger per år. Andra representanter än VD från Systembolagets företagsledning deltar vid dessa möten efter behov. Områden som har diskuterats vid dessa möten är verksamhetsuppföljning inklusive uppföljning av uppdragsmålen, de ekonomiska målen och hållbarhetsmålen. Dessutom har det under året diskuterats frågor rörande utveckling av Systembolagets digitala tjänster, Systembolagets arbete med folkhälsa, nya klimatmål, gränsöverskridande distansförsäljning, juridiska frågor samt andra för bolaget relevanta frågeställningar. Ägaren utövar sina rättigheter som aktieägare på årsstämman.

Principer för bolagsstyrning

Systembolagets bolagsstyrning bedrivs främst utifrån:

- aktiebolagslagen
- annan tillämplig svensk lagstiftning
- svensk kod för bolagsstyrning (Koden)
- statens ägarpolicy, vilken även inkluderar principer för bolagsstyrning, principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare samt principer för extern rapportering
- avtalet mellan Systembolaget och staten
- statens ägaranvisning för Systembolaget (ägaranvisningen)
- ekonomiska mål
- bolagsordningen
- styrelsens och styrelseutskottens arbetsordningar
- VD-instruktionen
- interna styrdokument

För ytterligare information: Läs mer

ÅRSSTÄMMA

Årsstämma ska enligt statens ägarpolicy äga rum före den 30 april varje år. Riksdagens ledamöter har efter anmälan rätt att närvara vid årsstämman. Även allmänheten erbjuds möjlighet att delta.

Systembolagets årsstämma 2022 hölls den 28 april i Stockholm och var öppen för allmänheten. Ägaren företräddes av statssekreterare Maja Fjaestad vid Socialdepartementet. Vid årets årsstämma fanns möjlighet att närvara via länk med anledning av den pågående pandemin. På årsstämman fattade aktieägaren beslut om omval av Göran Hägglund som ordförande i styrelsen, omval av styrelseledamöterna Viveca Bergstedt Sten, Anders Ehrling, Ulrika Eriksson, Cecilia Halle, Barbro Holmberg, Frida Johansson Metso samt nyval av styrelseledamöterna Johan Carlson och Mats Pertoft. Styrelsens förslag till ersättningsrapport samt ersättningsriktlinjer antogs. Fullständigt protokoll från årsstämman finns på omsystembolaget.se.

Den 1 september 2022 hölls en extra bolagsstämma i Systembolaget AB. På extrastämman fattade aktieägaren beslut om nya ekonomiska mål och uppdaterad ägaranvisning, se även under avsnittet Ägaren. Protokollet från extra bolagsstämman finns på omsystembolaget.se.

Årsstämman 2023 äger rum den 27 april i Stockholm.

STYRELSEN

Systembolagets styrelse ansvarar för företagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. I statens ägarpolicy anges att styrelsen ansvarar för att bolagen sköts föredömligt inom de ramar som lagstiftningen, företagets bolagsordning, ägarens anvisningar och statens ägarpolicy ger. En del i styrelsens arbete med att säkerställa att Systembolagets verksamhet har offentligt förtroende är att fastställa relevanta policydokument och att årligen utvärdera gällande policyer, vilka offentliggörs på Systembolagets webbplats. Styrelsen är skyldig att på bästa sätt förvalta bolagets kapital samt säkerställa att bolagets uppdrag utförs väl och att verksamheten bedrivs på ett sätt som gynnar en hållbar utveckling, såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt.

Tillsättning av styrelse

Styrelsens tillsättning följer den nomineringsprocess och de principer som beskrivs i statens ägarpolicy och koordineras av näringsdepartementet. Kompetensbehovet analyseras utifrån Systembolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar, styrelsens sammansättning samt genomförda styrelseutvärderingar.

Av statens ägarpolicy, som även utgör den mångfaldspolicy som tillämpas i fråga om styrelsen, framgår att urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas i syfte att ta till vara kompetensen hos såväl kvinnor och män, som hos personer med olika bakgrund och erfarenheter.

Inför årsstämman 2022 lämnade ägaren en motivering till förslaget till val av styrelse. De föreslagna styrelseledamöterna bedömdes ha för bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt relevant kompetens, erfarenhet och bakgrund. Styrelsen som helhet har en mångsidighet, bredd och könsfördelning som speglar kraven i statens ägarpolicy.

Mer detaljerad information om nominering av styrelse framgår av statens ägarpolicy.

Styrelsens sammansättning

Enligt bolagsordningen ska Systembolagets styrelse bestå av lägst sex och högst nio ordinarie ledamöter

Avvikelser från koden

Systembolaget tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning med följande avvikelser:

Kodregel	Avvikelse	Förklaring/kommentar
1.1 Publicering av information om aktieägares initiativrätt	Publiceras ej	Regelns syfte är att ge aktieägarna möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämman och få ärende upptaget i kallelsen till årsstämman. I statligt helägda bolag saknas skäl att följa denna kodregel.
2. Bolaget ska ha en valberedning som representerar bolagets aktieägare vid val och arvodering av styrelse och revisor	Valberedning finns ej inrättad	Nomineringsprocessen för styrelse och revisorer i statligt ägda bolag sker på samma sätt och följer statens ägarpolicy, se beskrivning ovan.
8:2 Styrelsen ska fortlöpande utvärdera VD:s arbete och minst en gång per år ska styrelsen särskilt behandla denna fråga	Någon utvärdering av VD:s arbete har inte skett under året och denna fråga har därmed inte behandlats särskilt på något styrelsemöte under året	Styrelsen har beslutat att det görs en utvärdering av VD efter att VD Ann Carlsson Meyer som tillträdde i januari 2022 har varit VD på Systembolaget ett år. Sådan utvärdering kommer därför att göras under Q1 2023.

som utses av bolagsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna rätt att utse ledamöter till styrelsen.

Systembolagets styrelse består av nio stämmovalda styrelseledamöter. Av dessa ledamöter är fem kvinnor och fyra män. Därutöver ingår två arbetstagarrepresentanter med två suppleanter i styrelsen. Dessa har utsetts av arbetstagarorganisationerna. Av arbetstagarrepresentanterna är en kvinna och två män. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i företagsledningen. Information om styrelseledamöterna finns på sidorna 69–71.

Systembolagets VD och ekonomidirektör deltar vid styrelsens sammanträden. Systembolagets direktör för Hållbarhet & Kommunikation är sekreterare i styrelsen. Övrig företagsledning deltar vid behov.

Styrelseordföranden leder styrelsens arbete och bevakar att styrelsen fullgör sina uppgifter både i enlighet med aktiebolagslagen och i enlighet med Koden. Styrelseordföranden samråder fortlöpande med VD i strategiska frågor och ansvarar för kontakter med ägaren i ägarrelaterade frågor. Ordföranden har även ytterligare uppgifter som anges i styrelsens arbetsordning.

Styrelsens arbete

I styrelsens arbetsordning anges hur arbetet ska fördelas mellan Systembolagets styrelse, ägare, utskott och VD. Arbetsordningen ses över årligen och en ny version fastställdes vid det konstituerande styrelsesammanträdet i april 2022. Enligt arbetsordningen ska styrelsen i regel hålla minst fem ordinarie styrelsemöten per verksamhetsår utöver det konstituerande styrelsemötet.

Strukturen för styrelsens arbete anges i styrelsens arbetsplan, vilken fastställs årligen. Arbetsplanen utgör grunden för planeringen av styrelsens arbete och anger vid vilken tidpunkt under verksamhetsåret som särskilda ansvarsområden ska behandlas av styrelsen.

Styrelsen ska värna och främja en god bolagskultur. Undvikande av intressekonflikter i styrelsen regleras av styrelsens arbetsordning och av aktiebolagslagen (ABL 8:23). När Systembolaget ställs inför särskilt viktiga avgöranden, till exempel större strategiska förändringar i bolagets verksamhet, ska styrelsen genom ordföranden samordna sin syn med företrädare för ägaren.

Det är styrelsens uppgift att identifiera hur hållbarhetsfrågor påverkar bolagets risker och affärsmöjligheter. Systembolagets styrelse ansvarar för att fastställa målen för bolagets hållbarhetsarbete och tillse att målen integreras i bolagets affärsstrategi.
För mer information om Systembolagets hållbarhetsarbete, se sida 15.

I den strategiska planen fastställer styrelsen en strategisk riktning som är styrande för hur Systembolaget prioriterar sina satsningar, resurser och aktiviteter under den strategiska perioden. Den strategiska planen sträcker sig fyra år framåt i tiden och revideras vart tredje år. Den strategiska plan som gällt under 2022 antogs av styrelsen i maj 2019 och gäller för åren 2020-2023.

Närvaro styrelsemöten och utskottsmöten 2022

Namn	Styrelsen	Närvaro	Revisions-sutskott	Närvaro	Etik- och hållbarhetsutskott	Närvaro	Ersättningsutskott	Närvaro
Göran Hägglund	Ordförande	11/11	-	-	-	-	Ordförande	4/4
Viveca Bergstedt Sten	Ledamot	11/11	Ordförande	5/5	-	-	-	-
Robert Damberg	Ledamot	3/3	-	-	Ledamot	1/1	-	-
Anders Ehrling	Ledamot	10/11	Ledamot	5/5	-		-	-
Ulrika Eriksson	Ledamot	10/11	-	-	Ordförande	3/3	-	-
Cecilia Halle	Ledamot	11/11	Ledamot	4/5	-		-	-
Barbro Holmberg	Ledamot	11/11	Ledamot	4/5	-		-	-
Frida Johansson Metso	Ledamot	11/11	-	-	-		Ledamot	4/4
Håkan Leifman	Ledamot	3/3	-	-	Ledamot	1/1	-	-
Johan Carlson	Ledamot	6/8			Ledamot	2/2		
Mats Pertoft	Ledamot	7/8			Ledamot	2/2		
Maria Nilsson	Arbetstagarrepresentant	2/2	-	-	-		-	-
Robert Adrell	Arbetstagarrepresentant	11/11	-	-	-		-	-
Karin Larsson[1]	Arbetstagarrepresentant	10/11	-	-	-		-	-
Nils Undall-Behrend[1]	Arbetstagarrepresentant	2/2	-	-	-		-	-
Angelika Andersson[1]	Arbetstagarrepresentant	4/4						
Andreas Bengtsson	Arbetstagarrepresentant	9/9			Arbetstagarrepresentant	2/2		

1 Suppleant

Under 2022 hölls elva styrelsesammanträden. Styrelsen genomförde löpande uppföljningar av den ekonomiska utvecklingen i företaget, samt av de sociala och miljömässiga aspekter som förekommer i verksamheten. Uppföljningen av verksamheten skedde bland annat genom redovisning av strategiska nyckeltal, uppföljning av strategiska mål för hållbart företagande och ägarens uppdragsmål samt andra aktuella frågor. I mars träffade styrelsen företagets revisorer utan företagsledningen i enlighet med Kodens krav. Sammantaget gav detta styrelsen möjlighet att löpande bedöma verksamhetens resultat, även inom hållbart företagande.

Utöver den löpande verksamhetsuppföljningen arbetade styrelsen bland annat med frågor rörande ansvarsredovisningen, etableringsplan, Alkoholforskningsrådet, strategisk plan 2023, nya klimatmål, hemleverans och e-handel, verksamhetsplan och prognos för 2023, organisationsöversyn, pågående rättsprocesser samt

ledarutveckling, ledarförsörjning och ersättarplanering.

Arvoden till styrelse- och utskottsledamöter
Styrelseledamöternas arvoden och arvoden för ledamöterna i de särskilt inrättade styrelseutskotten bestäms av bolagsstämman. Arvodena ska enligt statens ägarpolicy vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande.

Utvärdering av styrelsen
Enligt Koden, statens ägarpolicy och arbetsordningen för styrelsen ska styrelsen årligen göra en utvärdering av styrelsens arbete genom en systematisk och strukturerad process. Utvärderingen behandlar såväl processerna för styrelsearbetet som styrelsens egna prestationer, däribland hur styrelsen hanterar relevanta ekonomiska, miljömässiga och sociala ärenden.

Årets styrelseutvärdering utfördes genom en enkät som besvarades av styrelseledamöterna och arbetet leddes av styrelseordföranden. Enkäten innehöll bland annat frågor om arbetsklimat och samarbete, kompetens, styrelsearbetet och ordförandens roll. Resultatet av styrelseutvärderingen har redovisats och diskuterats på ett styrelsemöte i november 2022. Sammanfattningsvis visade utvärderingen att styrelsens arbete fungerar väl.

I enlighet med statens ägarpolicy informerade styrelseordföranden Regeringskansliet i december 2022 om utvärderingens resultat. I Regeringskansliets arbete med nomineringsprocessen görs dessutom löpande utvärderingar av de statliga bolagens styrelser.

Styrelsens utskott
Styrelsen har inrättat tre utskott och har fastställt arbetsordningar för dessa. Styrelsen har vid det konstituerande styrelsemötet till varje utskott utsett ett antal stämmovalda styrelseledamöter, varav en ordförande. Även en arbetstagarrepresentant har utsetts till ledamot av etik- och hållbarhetsutskottet. Ingen av ledamöterna i utskotten ingår i företagsledningen. Information om utskottens sammansättning samt antal möten och ledamöternas närvaro på mötena finns på sida 65.

De frågor som utskotten behandlar protokollförs och utskottens respektive ordförande rapporterar om utskottens arbete till styrelsen vid nästa ordinarie styrelsemöte.

Revisionsutskott
Styrelsen har dels delegerat till revisionsutskottet att med beslutanderätt behandla vissa frågor, dels uppdragit åt utskottet att i övrigt bereda och övervaka frågor om Systembolagets finansiella rapportering och effektiviteten i bolagets interna kontroll, interna och externa revision och riskhantering. Frågor som styrelsen delegerat med beslutanderätt till revisionsutskottet är att årligen fastställa inriktningen för den interna revisionens arbete, besluta om väsentliga hållbarhetsområden att rapportera i ansvarsredovisningen samt GRI-upplysningar och nyckeltal kopplat till dessa hållbarhetsområden, fastställa transparensredovisningen samt att utvärdera och fastställa Systembolagets placeringsreglemente.

Utskottet har också till uppgift att hålla sig informerad om revisionen av årsredovisningen, samt att granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet. Utskottet ska särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller företaget andra tjänster än revisionstjänster.

Ersättningsutskott
Ersättningsutskottet har till uppgift att bereda frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Utskottet får inom ramen för de ersättningsriktlinjer som årsstämman fastställt självständigt förhandla med VD och vice VD om ersättning och övriga anställningsvillkor. Beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och vice VD fattas dock av styrelsen.

Ersättningsutskottet äger även självständig rätt att tillsammans med VD rekrytera och förhandla om ersättning och övriga anställningsvillkor för andra ledande befattningshavare än VD och vice VD. Beslut om anställningsavtal för ledande befattningshavare (undantaget VD och vice VD för vilken styrelsen fattar beslut) fattas slutligen av ersättningsutskottet.

Etik- och hållbarhetsutskott
Etik- och hållbarhetsutskottet har till uppgift att bereda och bevaka frågor som berör Systembolagets hållbarhetsarbete och arbete med compliance och etik. Utskottets huvudsakliga arbetsuppgift är att utgöra beredningsorgan och utskottet har ingen egen beslutanderätt. I utskottets uppgifter ingår bland annat att bereda och följa upp frågor rörande Systembolagets strategiska hållbarhetsmål, identifiera hur hållbarhetsfrågor påverkar bolagets risker och affärsmöjligheter, bereda väsentlighetsanalys och GRI-upplysningar, bereda frågor rörande Systembolagets Alkoholforskningsråd samt uppföljning av compliance-arbetet och IQ:s arbete.

Ann Carlsson Meyer

VERKSTÄLLANDE DIREKTOR

Ann Carlsson Meyer tillträdde som verkställande direktör för Systembolaget i januari 2022. Ann Carlsson Meyer kommer närmast från Apoteket AB som VD och har innan dess haft olika uppdrag inom ICA-koncernen.

Född: 1966

Övriga uppdrag: Styrelseledamot Vårdföretagarna, Styrelseledamot Handelsrådet, Styrelseledamot Företagsliv

Huvudsaklig utbildning: Flera chef- och personalutvecklande program på Stockholms Universitet, CCL Pass i Research Center, The Higher Ambition Leadership Academy, Executive Program, Executive Program in Business Law vid Stockholms universitet

Oberoende: Ann Carlsson Meyer anses vara oberoende i förhållande till Systembolaget och dess ledning samt i förhållande till större aktieägare i bolaget.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH ANDRA LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Systembolagets VD ansvarar för den löpande förvaltningen av företaget och leder verksamheten enligt aktiebolagslagen, andra lagar och förordningar, ägarpolicyn och ägaranvisningen, Koden, bolagsordningen samt de ramar som styrelsen har satt bland annat i VD-instruktionen. VD tar, i samråd med styrelseordföranden, fram information och dokumentation som underlag för styrelsens arbete med syftet att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut, samt rapporterar till styrelsen om företagets utveckling.

Systembolagets företagsledning består sedan 1 december 2022 av sju personer, varav tre är kvinnor och fyra män. Fram till 1 december 2022 bestod Systembolagets företagsledning av tio personer. Företagsledningen sammanträder varannan vecka och arbetet leds av VD, som i samråd med företagsledningen fattar beslut avseende den löpande verksamheten.

VD:s och företagsledningens beslut utgår från styrelsens beslutade riktlinjer och anvisningar. På grundval av dessa upprättar VD och företagsledning bland annat underlag för övriga chefer inom Systembolaget. Dessa underlag anger ramarna för den löpande verksamheten och har formen av interna styrdokument som interna regler samt process-, operativ-, styrnings- och informationsmodeller. Mer information om företagsledningen finns på sidorna 72–73.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Systembolaget följer såväl de riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare som bolaget antagit på årsstämman som regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande. Systembolaget följer också Kodens principer för fastställande av ersättning till ledande befattningshavare genom att beslut om sådana ersättningar fastställts genom formaliserade och transparenta processer. Se not 8 i den finansiella rapporteringen för fullständig information om riktlinjer och ersättningar samt Systembolagets ersättningsrapport.

EXTERN REVISION

En extern revisor ska enligt aktiebolagslagen granska Systembolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och VD:s förvaltning. Revisorn arbetar på uppdrag av, och rapporterar till, bolagsstämman och får inte låta sig styras av bolagsledningen eller styrelsen.

På årsstämman utsågs revisionsbolaget Deloitte AB, med auktoriserade revisorn Didrik Roos som huvudansvarig revisor, att vara revisorer i Systembolaget för tiden till och med årsstämman 2023. Det beslutades också på årsstämman att ersättning ska utgå till Deloitte AB enligt godkänd räkning.

På årsstämman anmäldes att riksdagsstyrelsen, enligt beslut den 23 mars 2022, utsett tre lekmannarevisorer och tre suppleanter för tiden fram till årsstämman 2023. De lekmannarevisorer som utsågs på årsstämman var Jörgen Hellman, Johan Forssell och Kristina Nilsson och suppleanterna Håkan Svenneling, Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Mats Berglund. Erik Ezelius har därefter ersatt Jörgen Hellman och Jörgen Berglund har ersatt Johan Forssell som lekmannarevisorer.

INTERN KONTROLL

Styrelsen ansvarar enligt aktiebolagslagen och Koden för att bolaget har en god intern kontroll i bolaget och formaliserade rutiner som säkerställer att fastlagda principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs. Ansvaret innefattar även att bolagets finansiella rapportering är upprättad i enlighet med tillämplig lag, tillämpliga redovisningsstandarder samt övriga externa krav. Här beskrivs de viktigaste inslagen i bolagets system för intern kontroll och riskhantering i samband med den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen utgörs av kontrollmiljön med organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar. Kontrollmiljön är dokumenterad och kommunicerad i styrande dokument såsom policyer, interna regler, arbetsrutiner och manualer samt den värdegrund som styrelse och företagsledning kommunicerar och verkar utifrån. Systembolaget har interna funktioner för risk control, säkerhet och compliance. Internrevision utförs av ett externt företag.

Styrelsen har utsett revisionsutskottet att bereda frågor kring intern kontroll, riskbedömning, revision och finansiell rapportering. Exempel på styrande dokument är arbetsordningar för styrelsen inklusive utskotten, instruktion för VD och Ekonomiska befogenheter för medarbetare i företaget.

Riskbedömning

Systembolaget genomför årligen en företagsövergripande riskanalys. Riskanalysens processteg är: identifiera, värdera, besluta om prioritering, hantera och följa upp risker. Riskerna identifieras och värderas av chefer och nyckelpersoner i verksamheten samt av företagsledningen. Riskanalysen bereds och beslutas i företagsledning och styrelsens revisionsutskott. Styrelsen fastställer förslag till uppföljning, och de högst prioriterade riskerna tilldelas sedan verksamhetsansvariga för att hanteras, och följs upp av företagsledning och styrelsens revisionsutskott.

Finansiell riskanalys genomförs vartannat år. I den bedöms varje post i balans- och resultaträkningen utifrån specifika kriterier: materialitet, komplexitet i värderingen, felhistorik samt bedrägeririsk.

Bedömning av risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen utförs även löpande i den dagliga verksamheten, genom de kontrollaktiviteter som genomförs. För mer information om Systembolagets riskhantering, se sida 60–61.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteterna är utformade för att förebygga, upptäcka och korrigera felaktigheter i den finansiella rapporteringen. Exempelvis kontrolleras Systembolagets stora resultatpåverkande och likvida transaktioner dagligen. Business Control följer tillsammans med verksamhetsansvariga upp hur Systembolagets verksamhet utvecklas i förhållande till verksamhetsplan, prognos och fastlagda mål.

Styrelsen får resultat- och nyckeltalsuppföljning löpande under året. Vissa fördjupningsområden presenteras också för styrelsen, såsom indikatorer, nyckeltal och projekt. Ett antal gånger per år genomförs dialog med ägaren om hur Systembolaget uppfyller sitt uppdrag.

De prioriterade företagsövergripande riskerna ligger till grund för internrevisionsplanen. Internrevisionen är oberoende och genomförs av ett externt företag. Systembolagets externa revisorer granskar årsredovisningen och genomför löpande granskning.

Information och kommunikation

Systembolagets internkommunikationsprocess säkerställer att information sprids på ett strukturerat sätt inom hela organisationen. Exempelvis finns styrande dokument såsom policyer, interna regler, arbetsrutiner och manualer tillgängliga på Systembolagets intranät. Arbetsrutiner förmedlas även via utbildningar för medarbetarna.

Systembolagets externa rapportering; delårsrapporter, bokslutskommuniké och ansvarsredovisning publiceras på omsystembolaget.se.

Uppföljning

Företagsledningen och styrelsen tar löpande del av den finansiella rapporteringen för att följa hur verksamheten utvecklas i förhållande till verksamhetsplan, prognos och fastställda mål. Styrelsens revisionsutskott tar dessutom löpande del av resultatet av genomförd extern- och internrevision, samt verksamhetens åtgärder för riskhantering. Det är ordförande i styrelsens revisionsutskott som avrapporterar till styrelsen gällande väsentliga områden.

Styrelse

Göran Hägglund
ORDFÖRANDE

Född: 1959

Huvudsaklig utbildning: Gymnasieutbildning och företags- och branschutbildning inom försäkring och finansiella tjänster.

Övriga uppdrag: Ordförande för Samtrafiken i Sverige AB. Styrelseledamot för Ellevio AB och ordförande för Cancerfonden.

Invald: 2020

Tidigare uppdrag: Ordförande för Pensionsmyndigheten 2016–2018. Partiledare (KD) 2004–2015. Socialminister 2006–2014. Riksdagsledamot 1991–2015.

Viveca Bergstedt Sten

Född: 1959

Huvudsaklig utbildning: Jur. Kand. Stockholms universitet och civilekonom Handelshögskolan i Stockholm.

Övriga uppdrag: Författare och föreläsare. Styrelseledamot Stiftelsen Stora Sköndal och 1,6 Miljonersklubben. Styrelseordförande Vogue Scandinavia/Four North.

Invald: 2014

Tidigare uppdrag: Chefsjurist och Corporate Secretary PostNord AB, Posten AB, chefsjurist LetsBuyit.com, chefsjurist Amadeus Scandinavia. Ledamot Svensk Kassaservice AB och Strålfors AB och Post Danmark. Ledamot av Svenskt Näringslivs Juridiska Referensgrupp.

Johan Carlson

Född: 1954

Huvudsaklig utbildning: Läkare

Övriga uppdrag: ATG:s styrelse

Invald: 2022

Tidigare uppdrag: Generaldirektör Folkhälsomyndigheten, generaldirektör Smittskyddsinstitutet, chef för Socialstyrelsens tillsynsavdelning.

Anders Ehrling

Född: 1959

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom Handelshögskolan i Stockholm.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Keolis Sverige AB samt Brödernas. Styrelseledamot i Parks & Resorts Scandinavia AB och Dreamtroopers AB.

Invald: 2019

Tidigare uppdrag: 23 år inom SAS varav de sista fem åren som VD SAS Sverige. Koncernchef Scandic Hotels AB och BRA Sverige AB. Styrelsen för Coor Service Management, Svenskt Näringsliv, Trygg Hansa, Swedavia, Åre Destination, Nordic Cinema Group, A-Katsastus OY, Unlimited Travel Group, Helsa Vårdutveckling AB.

Ulrika Eriksson

Född: 1969

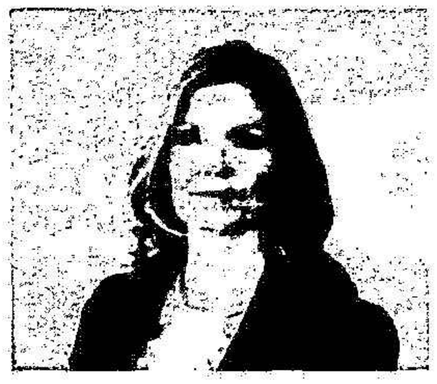
Huvudsaklig utbildning: Civilekonom Handelshögskolan i Stockholm, IFL Företagsledarprogrammet.

Övriga uppdrag: Affärsområdeschef/VD Attendo Skandinavien, styrelseledamot Vårdföretagarna.

Invald: 2019

Tidigare uppdrag: VD Kung-Sängen Group AB, vice VD/Försäljningsdirektör Apoteket AB, vice VD AB Svenska Pressbyrån, styrelseledamot i Bong AB och Pro Pac International AB/Bong Packaging Solutions.

Styrelse

Cecilia Halle

Född: 1969

Huvudsaklig utbildning: Förvaltningslinjen med inriktning internationella organisationer vid Uppsala universitet.

Övriga uppdrag: Ämnesråd och gruppchef Enheten för folkhälsa och sjukvård, socialdepartementet. Ordförande Nationella expertgruppen för att förbättra tillgängligheten i cancervården. Sveriges representant i EU:s högnivågrupp för hälsa.

Invald: 2017

Tidigare uppdrag: Kansliråd, Hälso- och sjukvårdsenheten, socialdepartementet. Ämnessakkunnig vid Enheten för globalt samarbete.

Barbro Holmberg

Född: 1952

Huvudsaklig utbildning: Socionomexamen, förvaltningslinjen.

Övriga uppdrag: Ledamot Riksdagens Arvodesnämnd, Orbaden Spa & Resort och Orsjö AB.

Invald: 2018

Tidigare uppdrag: Ordförande i Indelningskommittén, Statens Servicecenter. Ledamot Högskolan i Gävle, Advokatsamfundets Disciplinnämnd. Landshövding Gävleborgs län. Eget konsultföretag med inriktning alkohol- och narkotikafrågor. Ordförande i Utredningen om civilt försvar.

Frida Johansson Metso

Född: 1984

Huvudsaklig utbildning: Legitimerad psykolog vid Uppsala universitet.

Övriga uppdrag: Samordnare för Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering.

Invald: 2016

Tidigare uppdrag: Tidigare psykolog Transkulturellt Centrum i Region Stockholm. Psykolog och Biträdande verksamhetschef Röda Korsets center för torterade flyktingar, ledamot i Liberalernas partistyrelse, ledamot i Stockholms kommunfullmäktige, Stockholms socialnämnd samt miljöoch hälsoskyddsnämnd samt ordförande i Liberalernas ungdomsförbund.

Mats Pertoft

Född: 1954

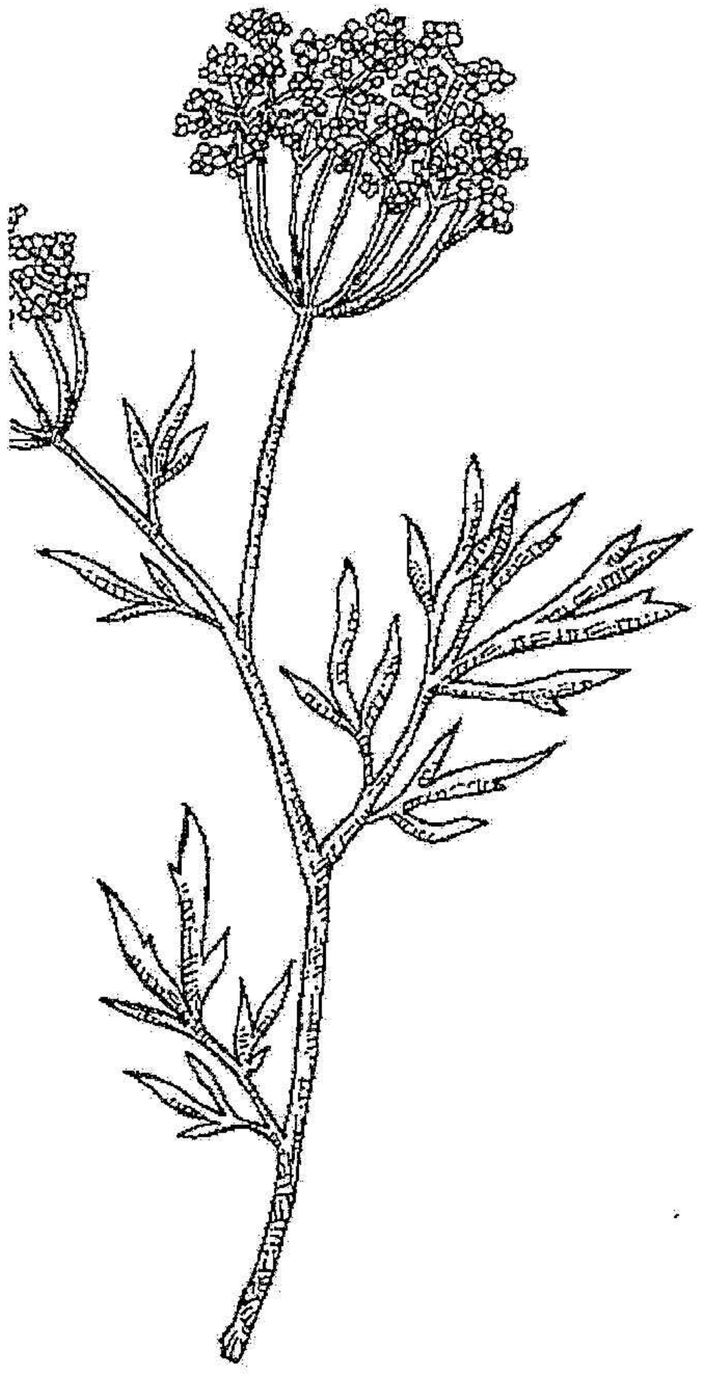
Huvudsaklig utbildning: Eurytmist (waldorfdanslärare).

Övriga uppdrag: Kommunfullmäktige Södertälje, Famna-idéburen välfärd.

Invald: 2022

Tidigare uppdrag: Kommunalråd (MP) Södertälje.

Styrelse, arbetstagarrepresentanter

Robert Adrell
ORDINARIE

Född: 1964

Huvudsaklig utbildning: Studerat kemi, statsvetenskap, historia och ekonomisk historia vid Göteborgs universitet.

Övriga uppdrag: Anställd försäljare och dryckesprovningshandledare sedan 1987, ledamot Föreningsstyrelsen Systembolagets Personalförening/ Unionen, sektionsordförande SPF/ Unionen Västra Försäljare.

Utsedd: 2018

Andreas Bengtsson
ORDINARIE

Född: 1973

Huvudsaklig utbildning: Gymnasielärare samhällskunskap och engelska.

Övriga uppdrag: Vice ordförande & internationell sekreterare SPF Unionen, regionordförande Unionen Västerbotten.

Utsedd: 2022

Karin Larsson
SUPPLEANT

Född: 1958

Huvudsaklig utbildning: Gymnasieutbildningar inom vård.

Övriga uppdrag: Anställd försäljare sedan 1989. Ledamot i Föreningsstyrelsen Systembolagets Personalförening Unionen, ledamot i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse och i Arbetsmiljökommittén samt samordnande arbetsmiljöombud (SAMO) för Systembolaget. Förbundsrevisor Unionen och revisor i Unionens A-kassa.

Utsedd: 2012

Företagsledning

Ann Carlsson Meyer
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Född: 1966

Anställd: 2022

Utbildning: Fil.kand. Personal och arbetslivsfrågor Stockholms universitet

Tidigare erfarenhet: VD Apoteket AB, uppdrag inom ICA-koncernen, senast som chef för Affärsområden i ICA Sverige AB.

Övriga uppdrag:
Styrelseledamot i Vattenfall AB och SNS.

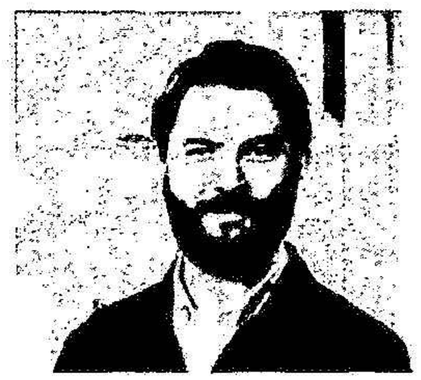
Hans Jungland
VICE VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR & FÖRSÄLJNING

Född: 1965

Anställd: 2003

Utbildning: Internutbildningar på exekutiv nivå.

Tidigare erfarenhet:
Avdelningsdirektör för försäljning, tidigare chef för butiksutveckling på Systembolaget, Avdelningschef/ kategorichef vid Coop och försäljningschef på Stor & Liten.

Gustav Lovén
TRANSFORMATION & DIGITALISERING

Född: 1981

Anställd: 2017

Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm och studier vid Cornell University.

Tidigare erfarenhet:
Avdelningsdirektör med ansvar för Strategi & Erbjudande på Systembolaget, olika ledarroller inom H&M, globalt och i Asien, samt strategikonsult på Ericsson och Bain & Company.

Sara Norell Murberger
SORTIMENT, INKÖP & VARUFÖRSÖRJNING

Född: 1964

Anställd: 2007

Utbildning: Diplomerad sommelier och ledar- och chefsutvecklingsprogram inkl. Hotel Management Program Cornell University, Handelshögskolan Executive Education samt Programme in Resilience Thinking vid Stockholms universitet.

Tidigare erfarenhet:
Avdelningsdirektör för Sortiment och Inköp på Systembolaget, affärsområdeschef på Arvid Nordquist HAB samt Food & Beverage Manager på hotellkedjan SAS Radisson.

Övriga uppdrag:
Styrelseledamot amfori.

Företagsledning

Merlin Poljak
AFFÄRSSUPPORT

Född: 1966

Anställd: 2022

Utbildning: Civilekonom från Örebro universitet.

Tidigare erfarenhet:
CFO på Ica Sverige och Rimi Baltic, olika ledande befattningar inom Electroluxkoncernen.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Returpack Svenska AB.

Malin Sandquist
HÅLLBARHET & KOMMUNIKATION

Född: 1972

Anställd: 2012

Utbildning: Jur. Kand. vid Uppsala universitet, Novare Management Program, Foundations for Business Leadership vid IMD, Executive Programme in Resilience Thinking vid Stockholms universitet.

Tidigare erfarenhet:
Avdelningsdirektör Bolag & Samhälle på Systembolaget, Chefsjurist på Systembolaget, Advokat och delägare på Advokatfirman Hammarskiöld & Co.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande IQ-initiativet AB samt styrelseledamot och ordförande i Revisionsutskottet i APL AB.

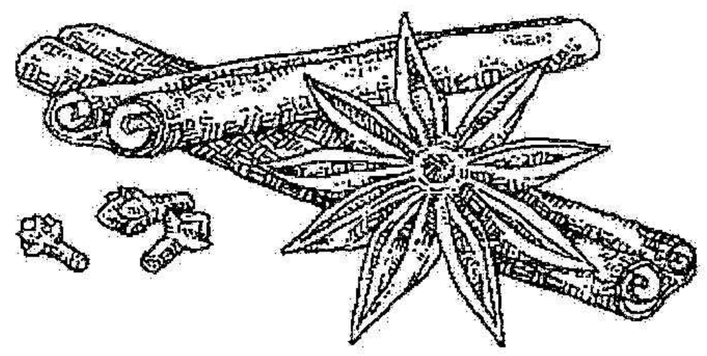
Mattias Segelmark
MEDARBETARE & ORGANISATION

Född: 1972

Anställd: 2023

Utbildning: Examen Personal, Arbete och Organisationsprogrammet från Stockholms universitet, legitimerad sjuksköterska och steg 1 utbildad psykoterapeut med inriktning KBT/ACT.

Tidigare erfarenhet:
Innehaft ledande HR- samt kommersiella roller i över 20 år på företag som SAS, Mobiloperatören 3, Swedbank, GANT och Akademikliniken.

Tioårsöversikt

KONCERN	2022	2021
Resultat (MSEK)		
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	37 182	38 120
Nettoomsättning (exklusive alkoholskatt)	23 284	23 672
Bruttoresultat	4 700	4 752
Rörelseresultat	349	442
Finansnetto	-101	-17
Resultat före skatt	248	425
Totalresultat för året	192	338
Finansiell ställning (MSEK)		
Anläggningstillgångar	7 040	7 755
Omsättningstillgångar	4 088	4 545
Eget kapital	1 668	1 611
Skulder	9 460	10 689
Balansomslutning	11 128	12 300
Kassaflöden (MSEK)		
Kassaflöde från den löpande verksamheten	98	2 072
Kassaflöde från investeringsverksamheten	347	-392
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-903	-979
Årets kassaflöde	-457	701
Strategiska nyckeltal och indikatorer		
Avkastning på eget kapital, %	11,5	20,9
Soliditet, %	15,0	13,2
Övriga nyckeltal		
Bruttomarginal, %	12,6	12,5
Rörelsemarginal, %	0,9	1,2
Årsarbetare[1]	3 903	4 042

1 Årsarbetare har ersatt det tidigare måttet medelantal anställda från och med 2018. Jämförelsesiffrorna är justerade utifrån den nya beräkningen.

MODERBOLAG	2022	2021	2020	2019	2018	2017[1]	2016	2015	2014	2013
Resultat (MSEK)										
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	37 182	38 120	36 737	32 211	30 907	29 355	28 469	27 645	26 431	25 709
Nettoomsättning (exklusive alkoholskatt)	23 284	23 672	22 605	19 740	18 692	17 511	17 034	16 379	15 901	15 589
Bruttoresultat	4 700	4 752	4 676	4 119	3 903	3 700	3 591	3 488	3 382	3 303
Rörelseresultat	257	428	542	229	227	270	217	179	370	168
Finansnetto	-51	36	30	75	-2	58	47	-3	56	208
Resultat före skatt	206	464	597	304	232	353	368	256	324	317
Totalresultat för året	158	376	471	240	180	282	289	198	251	287
Finansiell ställning (MSEK)										
Anläggningstillgångar	2 588	3 251	3 224	3 306	3 665	3 439	2 797	2 300	2 520	2 258
Omsättningstillgångar	4 096	4 552	3 591	2 801	2 266	2 424	3 075	3 517	3 236	3 205
Eget kapital	1 561	1 779	1 794	1 563	1 503	1 605	1 612	1 521	1 574	1 610
Skulder	4 992	5 895	4 904	4 428	4 319	4 258	4 260	4 297	4 182	3 853
Balansomslutning	6 684	7 803	6 815	6 107	5 931	5 863	5 872	5 817	5 756	5 463
Kassaflöden (MSEK)										
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-445	1 546	674	480	624	529	306	480	632	456
Kassaflöde från investeringsverksamheten	364	-374	24	112	-57	-918	-638	-117	-416	-530
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-376	-471	-223	-164	-265	-246	-182	-251	-287	-90
Årets kassaflöde	-457	701	475	428	302	-635	-514	112	-71	-164
Strategiska nyckeltal och indikatorer										
Nöjd Kund Index (NKI)[5]	80,7	80,7	81,9	85,1	84,6	84,3	84	84	83	82
Ålderskontroll, %	97,0	96,5	95,3	95,1	95,6	95,6	96	96	97	96
Opinionsindex (OPI), %	72,9	75,2	76,0	73,9	76,5	76,9	76	77	74	72
Total sjukfrånvaro, %	6,2	5,6	5,4	4,5	4,5	4,8	5,2	5,3	4,9	-
Koldioxidutsläpp från dryckesförpackningarna, ton[2]	172 400	183 400	181 000	167 800	-	-	-	-	-	-
Koldioxidutsläpp från distributionen, ton[2]	11 600	12 700	14 900	-	-	-	-	-	-	-
Kostnadseffektivitet	2,5	2,3	2,3	2,4	2,3	2,2	2,3	-	-	-
Avkastning på eget kapital, %	9,5	21,1	27,9	15,5	11,4	17,2	18	12	14	18
Soliditet, %	23,4	22,6	26,3	25,9	25,7	27,8	28	28	31	31
Alkoholindex		61,1	63,4	62,8	62,8	63,1	63	67	65	67
Totalkonsumtion, liter ren alkohol per invånare från 15 år och äldre[3]		8,7	8,5	8,7	8,8	9,0	9,0	-	-	-
Systembolagets konsumtionsandel, %[3]		75,0	76,5	67,2	65,6	63,1	63	-	-	-
Övriga nyckeltal										
Bruttomarginal, %	12,6	12,5	12,7	12,8	12,6	12,6	12,6	12,6	12,8	12,8
Rörelsemarginal, %	0,7	1,1	1,5	0,7	0,7	0,9	0,8	0,6	1,4	0,7
Lageromsättningshastighet, ggr	23,0	24,3	24,6	23,1	22,4	21,8	22,7	22,9	23,5	23,9
Årsarbetare[4]	3 896	4 035	3 884	3 613	3 496	3 359	3 258	3 159	3 101	3 038

1 Från och med 2017 redovisar vi samtliga nyckeltal med en decimal.
2 Redovisas från och med 2019 samt 2020
3 Redovisas med ett års eftersläpning
4 Årsarbetare har ersatt det tidigare mättet medelantal anställda från och med 2018. Jämförelsesiffrorna är justerade utifrån den nya beräkningen.
5 *Ny mätmetod från och med 2020 vilket påverkar jämförbarheten mellan åren.*

Koncernens resultaträkning

MSEK	Not	2022	2021
Nettoomsättning	4, 5	37 182	38 120
Kostnad för sålda varor		-32 482	-33 368
Bruttoresultat		**4 700**	**4 752**
Försäljningskostnader	6, 7, 8	-3 579	-3 566
Administrationskostnader	6, 7, 8	-780	-751
Övriga rörelseintäkter	9	9	8
Övriga rörelsekostnader		-1	-1
Rörelseresultat		**349**	**442**
Finansiella intäkter	10	96	69
Finansiella kostnader	10	-197	-86
Finansiella poster		**-101**	**-17**
Resultat före skatt		**248**	**425**
Inkomstskatt	11	-56	-87
Årets resultat		**192**	**338**
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		192	338
Genomsnittligt antal aktier		360 000	360 000
Resultat per aktie, SEK, före och efter utspädning	29	441,15	1 043,60

Koncernens rapport över totalresultat

MSEK	Not	2022	2021
Årets resultat		**192**	**338**
Övrigt totalresultat			
*Poster som inte ska omklassificeras till resultat*räkningen			
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		303	327
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering		-62	-67
Övrigt totalresultat för året, efter skatt		**241**	**260**
Summa totalresultat för året hänförligt till moderbolagets aktieägare		**433**	**598**

← INNEHÅLL

Koncernens balansräkning

TILLGÅNGAR

MSEK	Not	2022-12-31	2021-12-31	2021-01-01
Anläggningstillgångar				
Immateriella tillgångar				
Balanserade utvecklingsutgifter	14	75	84	75
Materiella anläggningstillgångar				
Byggnader och mark	15	73	74	78
Inventarier och installationer	15	322	339	371
Pågående nyanläggningar	15	38	36	39
Nyttjanderätter	16	3 667	3 640	3 876
Uppskjutna skattefordringar	11	823	867	963
Summa materiella anläggningstillgångar		**4 998**	**5 040**	**5 402**
Finansiella anläggningstillgångar				
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	2 041	2 715	2 755
Andra långfristiga fordringar		1	0	0
Summa finansiella anläggningstillgångar		**2 042**	**2 715**	**2 755**
Summa anläggningstillgångar		**7 040**	**7 755**	**8 157**
Omsättningstillgångar				
Varulager	18	1 321	1 406	1 406
Kundfordringar		7	15	15
Aktuell skattefordran		1	17	53
Övriga fordringar		6	7	9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	199	178	172
Kortfristiga placeringar	17	381	292	-
Likvida medel	21	2 173	2 630	1 929
Summa omsättningstillgångar		**4 088**	**4 545**	**3 584**
SUMMA TILLGÅNGAR		**11 128**	**12 300**	**11 741**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

MSEK	Not	2022-12-31	2021-12-31	2021-01-01
Eget kapital				
Aktiekapital	20	360	360	360
Övrigt tillskjutet kapital		147	156	147
Balanserat resultat		969	757	977
Årets resultat		192	338	
Summa eget kapital		**1 668**	**1 611**	**1 484**
Långfristiga skulder				
Leasingskulder	16	3 110	3 123	3 361
Avsättningar till pensioner	23	159	505	789
Uppskjutna skatteskulder	11	761	779	818
Summa långfristiga skulder		**4 030**	**4 407**	**4 968**
Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder		4 191	5 156	4 233
Leasingskulder	16	586	539	515
Aktuell skatteskuld		5	94	66
Övriga skulder	5, 26	261	223	228
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	397	270	247
Summa kortfristiga skulder		**5 430**	**6 282**	**5 289**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**11 128**	**12 300**	**11 741**

Koncernens förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserat resultat inklusive årets resultat	Summa eget kapital i koncernen
Ingående balans 2021-01-01	**360**	**147**	**977**	**1 484**
Fond för utvecklingsavgifter		9	-9	0
Årets resultat			**338**	**338**
Övrigt totalresultat				
Poster som inte ska omklassificeras i resultaträkningen:				
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner			327	327
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering			-67	-67
Övrigt totalresultat	**-**	**-**	**260**	**260**
Totalresultat			**598**	**598**
Utdelning			-471	-471
Eget kapital 2021-12-31	**360**	**156**	**1 095**	**1 611**

Koncernens förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserat resultat inklusive årets resultat	Summa eget kapital i koncernen
Ingående balans 2022-01-01	**360**	**156**	**1 095**	**1 611**
Fond för utvecklingsavgifter		-9	9	0
Årets resultat			**192**	**192**
Övrigt totalresultat				
Poster som inte ska omklassificeras i resultaträkningen:				
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner			303	303
Skatt hänförlig till ovanstående omvärdering			-62	-62
Övrigt totalresultat	**0**	**0**	**241**	**241**
Totalresultat	**0**	**0**	**433**	**433**
Utdelning	0	0	-376	-376
Eget kapital 2022-12-31	**360**	**147**	**1 161**	**1 668**

Koncernens kassaflödesanalys

MSEK	Not	2022	2021
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		248	425
Varav erlagd ränta		*-88*	*-36*
Varav erhållen ränta		99	29
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	27	793	778
Betald skatt		-237	-107
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		84	1
Förändring av rörelsefordringar		11	26
Förändring av rörelseskulder		-801	949
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**98**	2 072
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella tillgångar		-14	-26
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-124	-104
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-746	-738
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1 231	476
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**347**	**-392**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-376	-471
Amortering av leasingskuld	16,28	-526	-508
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-903**	**-979**
Årets kassaflöde		**-457**	**701**
Likvida medel vid årets början		2 630	1 929
Likvida medel vid årets slut		**2 173**	**2 630**

Moderbolagets resultaträkning

MSEK	Not	2022	2021
Nettoomsättning	4, 5	37 182	38 120
Kostnad för sålda varor		-32 482	-33 368
Bruttoresultat		**4 700**	**4 752**
Försäljningskostnader	6, 7, 8	-3 602	-3 566
Administrationskostnader	6, 7, 8	-850	-766
Övriga rörelseintäkter	9	10	9
Övriga rörelsekostnader		-1	-1
Rörelseresultat		**257**	**428**
Finansiella intäkter	10	62	49
Finansiella kostnader	10	-113	-13
Finansiella poster		**-51**	**36**
Resultat före skatt		**206**	**464**
Skatt	11	-48	-88
Årets resultat		**158**	**376**

Rapport över totalresultat har inte upprättats då det inte finns några transaktioner som redovisas i övrigt totalresultat.

Moderbolagets balansräkning

TILLGÅNGAR

MSEK	Not	2022-12-31	2021-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utvecklingsutgifter	14	75	84
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	15	40	40
Inventarier och installationer	15	321	338
Pågående nyanläggningar	15	38	36
Uppskjutna skattefordringar	11	57	37
Summa immateriella och materiella anläggningstillgångar		**531**	**535**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernbolag	12	0	0
Finansiella fordringar hos koncernbolag	13	15	0
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	2 041	2 715
Andra långfristiga fordringar	17	1	1
Summa finansiella anläggningstillgångar		**2 057**	**2 716**
Summa anläggningstillgångar		**2 588**	**3 251**
Omsättningstillgångar			
Varulager	18	1 321	1 406
Fordringar			
Kundfordringar		7	15
Aktuell skattefordran		0	0
Fordringar hos koncernbolag		0	0
Övriga fordringar		7	24
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, koncernbolag	13, 19	9	8
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	198	177
Summa fordringar		**221**	**224**
Kortfristiga placeringar	17	381	292
Kassa och bank	21	2 173	2 630
Summa omsättningstillgångar		**4 096**	**4 552**
SUMMA TILLGÅNGAR		**6 684**	**7 803**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

MSEK	Not	2022-12-31	2021-12-31
Eget kapital	20		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (360 000 aktier)		360	360
Övriga bundna reserver		147	156
Summa bundet eget kapital		**507**	**516**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		896	887
Årets resultat		158	376
Summa fritt eget kapital		**1 054**	**1 263**
Summa eget kapital		**1 561**	**1 779**
Avsättningar			
Avsättningar	22, 24	131	129
Summa avsättningar		**131**	**129**
Långfristiga skulder			
Långfristiga skulder till koncernbolag	13	120	91
Övriga skulder	25	31	34
Uppskjutna skatteskulder	11	0	0
Summa långfristiga skulder		**151**	**125**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 190	5 145
Kortfristiga skulder till koncernbolag	13	0	15
Aktuell skatteskuld		-3	97
Övriga skulder	5	257	243
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	397	270
Summa kortfristiga skulder		**4 841**	**5 770**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**6 684**	**7 803**

Moderbolagets förändring i eget kapital

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
MSEK	Aktiekapital	Reservfond	Fond för utvecklingsutgifter	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Omräknad ingående balans 1 januari 2021, enligt nya redovisningsprinciper *	**360**	**72**	**75**	**896**	**471**	**1 874**
Fond för utvecklingsavgifter			9	-9		0
Överföring till fria reserver				471	-471	-
Årets resultat					376	376
Utdelning till ägaren				-471		-471
Utgående balans 31 december 2021	**360**	**72**	**84**	**887**	**376**	**1 779**
Ingående balans 1 januari 2022	**360**	**72**	**84**	**887**	**376**	**1 779**
Fond för utvecklingsavgifter			-9	9		0
Överföring till fria reserver				376	-376	0
Årets resultat					158	158
Utdelning till ägaren				-376		-376
Utgående balans 31 december 2022	**360**	**72**	**75**	**896**	**158**	**1 561**

* Ingående balanserat resultat har räknats om med MSEK 80 avseende aktiverade immateriella tillgångar enligt IAS38 samt rättelse fel komponentavskrivningar.

Moderbolagets kassaflödesanalys

MSEK	Not	2022	2021
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		207	464
Varav betald ränta		*-1*	0
Varav erhållen ränta		*45*	*29*
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	27	289	209
Betald skatt		-233	-101
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		84	1
Förändring av fordringar		3	33
Förändring av skulder		-792	934
Förändring av finansiella fordringar/skulder på dotterbolag		-3	6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**-445**	1546
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-14	-26
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-124	-103
Utdelning från dotterbolag		17	17
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-746	-738
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1231	476
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**364**	-374
Finansieringsverksamheten			
Utdelning till ägaren		-376	-471
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-376**	**-471**
Årets kassaflöde		**-457**	701
Likvida medel vid årets början		2630	1929
Likvida medel vid årets slut	21	**2 173**	**2630**

Koncernens noter

Not 1 - Allmän information

Denna koncernredovisning omfattar moderbolaget Systembolaget AB organisationsnummer 556059-9473 samt dess dotterbolag.

Moderbolaget, Systembolaget AB, är ett helägt statligt företag med säte i Stockholm och registrerat i Sverige. Adressen till huvudkontoret är Kungsträdgårdsgatan 14 och postadressen är 103 84 Stockholm. Systembolaget innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. I två separata, helägda dotterbolag – IQ-initiativet AB och AB K14 Näckströmsgatan, bedriver Systembolaget verksamhet som inte är konkurrensskyddad.

Styrelsen har den 23 mars 2023 godkänt denna koncernredovisning för offentliggörande.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i miljontals kronor (MSEK). Uppgift inom parentes avser jämförelseperioden.

Not 2 - Redovisningsprinciper

Noten innehåller en förteckning över de väsentliga redovisningsprinciper som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år. Koncernredovisningen omfattar Systembolaget AB och dess dotterbolag.

GRUND FÖR RAPPORTERNAS UPPRÄTTANDE

Koncernredovisningen för Systembolaget har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen, RFR1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningar från IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) sådana de antagits av EU. Koncernredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden, förutom finansiella tillgångar som är värderade till verkligt värde. Pensionstillgångar samt avsättningar till pensioner värderas till nuvärdet av förväntade framtida betalningar.

Delårsrapporten för fjärde kvartalet 2022 innehöll Systembolagets första publicerade koncernredovisning och de valda redovisningsprinciperna för upprättande av denna var IFRS (International Financial Reporting Standards). Denna årsredovisning utgör därmed Systembolaget AB:s första årsredovisning i enlighet med IFRS. Nedan anges de av IFRS tillåtna undantag från fullständig retroaktiv tillämpning av samtliga standarder som koncernen valt att tillämpa vid upprättande av balanser vid tidpunkt för övergång till IFRS:

- IFRS 16 Leasingavtal: Systembolaget har valt undantaget i IFRS 1 att inte tillämpa IFRS 16 retroaktivt. Leasingskulden värderas då till nuvärdet av de återstående leasingbetalningarna vid övergångstidpunkten 2021-01-01 med hjälp av Systembolagets AB marginella låneränta. Nyttjanderättstillgången värderas till ett värde motsvarande leasingskulden justerat för eventuella förutbetalda leasingavgifter.
- Vidare har koncernen gjort följande val utifrån IFRS 1 D9D vid övergångstidpunkten:
- Leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av lågt värde redovisas inte i nyttjanderättstillgången eller leasingskulden.
- Leasingavtal för vilka leasingperioden avslutas inom 12 månader räknat från tidpunkt för övergång till IFRS redovisas inte i nyttjanderättstillgången eller leasingskulden.
- Använt uppskattningar gjorda i efterhand vid fastställandet av leasingperioden då avtalet innehåller möjligheter att förlänga eller säga upp leasingavtalet.

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen anges i not 3.

NYA OCH ÄNDRADE STANDARDER

Inga övriga nya eller ändrade IFRS-standarder och nya tolkningar som trätt i kraft 1 januari 2022 har haft någon väsentlig påverkan på Systembolagets finansiella rapporter.

KOMMANDE STANDARDER

Inga kommande standarder, ändringar och tolkningar, 2023 eller senare, bedöms påverka eller kommer att påverka redovisningen.

KONCERNREDOVISNING

Dotterbolag

Dotterbolag är alla företag över vilka koncernen har bestämmande inflytande. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i bolaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget. Dotterbolag inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncerninterna transaktioner, balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

OMRÄKNING AV UTLÄNDSK VALUTA

Funktionell valuta och rapportvaluta

Samtliga bolag som ingår i koncernen är verksamma i Sverige. I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK), som är moderbolagets funktionella valuta och koncernens rapportvaluta.

Transaktioner och balansposter

Koncernens samtliga monetära tillgångar och skulder innehas i SEK.

INTÄKTSREDOVISNING

Systembolaget har enligt alkohollagen monopol på detaljhandelsförsäljning av alkoholhaltiga drycker i Sverige. Ensamrätten har ett socialpolitiskt syfte och innebär att alkoholens tillgänglighet begränsas. Mot denna bakgrund redovisas Systembolagets detaljhandelsförsäljning som huvudverksamhet. Övrig verksamhet – vilken inte är kritisk för Systembolagets detaljhandelsverksamhet och vilken skulle kunna bedrivas av annan näringsidkare – särredovisas (enligt krav i ägardirektivet) och betraktas som rörelsefrämmande. Klassificeringen har bedömts ge den mest rättvisande bilden av Systembolagets huvudverksamhet. Intäkterna från Systembolagets detaljhandelsförsäljning inkluderar alkoholskatt vilket är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet. Systembolaget tar således inte ut någon alkoholskatt i transaktionspriset som betalas till tredje part.

Nettoomsättningen genereras i allt väsentligt av försäljning av drycker, via Systembolagets butiker, direkt till konsument. Även försäljning av bland annat presentartiklar och arvode vid dryckesauktioner ingår i nettoomsättningen. Andelen försäljningsintäkter som härrör från andra försäljningskanaler, det vill säga ombudsförsäljning och hembeställning, är ej väsentliga. Systembolaget erbjuder presentkort vilka redovisas som intäkt vid inlösningstillfället. Presentkorten har en giltighetstid på 5 år. Systembolaget tar även emot förskottsbetalning avseende hembeställningar och digitala kundbeställningar ombud. Dessa utgör dock en så liten del att de är oväsentliga. Se not 5 för samlad avtalsskuld.

Intäkterna från varuförsäljningen redovisas när Systembolaget säljer en vara till kunden. Transaktionspriset förfaller till betalning omedelbart då kunden köper varan och tar emot varan i butiken. Försäljningen betalas kontant eller med bank/ kreditkort. Systembolaget erbjuder 14 dagars returrätt. Andelen returer är obetydlig och har ingen väsentlig påverkan på intäkterna. Intäkten värderas till det transaktionspris som Systembolaget förväntar sig ha rätt till i utbyte mot överföring av varor (exkl. moms).

RÄNTEINTÄKTER

Ränteintäkter intäktsredovisas över en relevant period med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som exakt diskonterar de uppskattade framtida kassaflödena under det finansiella instrumentets förväntade löptid till instrumentets redovisade värde.

STATLIGA BIDRAG

Bidrag redovisas till verkligt värde när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att bolaget kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag som avses täcka kostnader, i Systembolagets fall lönebidragskostnader av mindre värde, nettoredovisas i resultaträkningen över personalkostnader. Erhållna bidrag i form av ersättning för sjuklönekostnader redovisas som övriga intäkter.

KOSTNADSREDOVISNING
Resultaträkningen är uppställd i funktionsindelad form, vilket innebär att kostnaderna klassificeras utifrån deras funktion.

Kostnad för sålda varor avser i huvudsak inköp av handelsvaror. Försäljningskostnader innehåller kostnader för butiksverksamheten, till största delen bestående av personal- och lokalkostnader. Administrationskostnader innehåller kostnader för centrala administrativa stabsfunktioner på huvudkontoret.

LEASING
Koncernen som leasetagare
Koncernens leasingavtal avser i allt väsentligt lokaler, bilar och kontorsutrustning. Avtal kan innehålla både leasing- och icke-leasingkomponenter. I koncernens leasingkostnader inkluderas de icke-leasekomponenter som ej går att separera från leasingkostnaden enligt avtal. Utöver dessa inkluderas även de icke-leasekomponenter som år att separera enligt avtal då dessa bedöms vara av ett oväsentligt värde. Leasingvillkoren förhandlas separat och innehåller ett stort antal olika avtalsvillkor. Leasingavtalen redovisas som nyttjanderätter och en motsvarande skuld, den dagen som den leasade tillgången finns tillgänglig för användning av koncernen. Skulder som uppkommer från leasingavtal redovisas initialt till nuvärde.

Leasingskulderna inkluderar nuvärdet av följande leasingbetalningar:
- fasta avgifter (inklusive till sin substans fasta avgifter), med avdrag för eventuella förmåner samband med tecknandet av leasingavtalet som ska erhållas
- variabla leasingavgifter som grundar sig på ett index eller ett pris, initialt värderade med hjälp av detta index eller pris vid inledningsdatumet
- straffavgifter som utgår vid uppsägning av leasingavtalet, om leasingperioden återspeglar att Koncernen kommer att utnyttja en möjlighet att säga upp leasingavtalet.

Om koncernen är rimligt säker på att utnyttja en möjlighet att förlänga ett leasingavtal, inkluderas leasingbetalningar för denna förlängningsperiod i värderingen av skulden.

Leasingbetalningarna diskonteras med Systembolaget ABs marginella låneränta. Detta avser den räntan som Systembolaget AB skulle få betala för att låna de nödvändiga medlen för att köpa en tillgång av liknande värde som nyttjanderätten i en liknande ekonomisk miljö med liknande villkor och säkerheter.

Koncernen bestämmer den marginella låneräntan på följande sätt:
- använder en uppbyggnadsmetod som börjar med en riskfri ränta justerad för Systembolagets specifika kreditrisk
- gör justeringar som är specifika för leasingavtalet, t.ex. löptid.

Koncernen är exponerad för eventuella framtida ökningar av rörliga leasingbetalningar baserade på ett index eller pris som inte ingår i leasingskulden förrän de träder i kraft.

När justeringar av leasingbetalningar baserade på ett index eller en ränta träder i kraft, omvärderas leasingskulden och justeras mot nyttjanderätten.

Leasingbetalningarna fördelas mellan amortering av skulden och ränta. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden.
Tillgångarna med nyttjanderätt värderas till anskaffningsvärde och inkluderar följande:
- det belopp leasingskulden ursprungligen värderats till
- leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet, efter avdrag för eventuella förmåner som mottagits i samband med teckningen av leasingavtalet
- initiala direkta utgifter för att återställa tillgången till det skick som föreskrivs i leasingavtalets villkor.

Nyttjanderättstillgångar skrivs generellt av linjärt över det kortare av tillgångens nyttjandeperiod och leasingavtalets längd.

Leasingavgifter hänförliga till korttidsleasingavtal och leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden. Korttidsleasingavtal är avtal med en leasingperiod på 12 månader eller mindre utan köpoption. Leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde avser i allt väsentligt kontorsutrustning.

Koncernen som leasegivare
Samtliga av koncernens uthyrningsavtal har klassificerats som operationellt leasingavtal. Leasingintäkter redovisas som intäkt linjärt över leasingperioden.

INKOMSTSKATT
Redovisad skatt utgörs av det sammanlagda beloppet av aktuell och uppskjuten skatt bestämt utifrån periodens resultat. Aktuell skatt är den skatt som ska betalas

↵ INNEHÅLL

eller erhållas under den aktuella perioden inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt är den skatt som beräknas på det skattepliktiga resultatet för en period inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt beräknas och värderas utifrån de skatteregler och skattesatser som är gällande per balansdagen.

Uppskjuten skatt beräknas utifrån balansräkningsmetoden varvid temporära skillnader, det vill säga skillnader mellan tillgångars och skulders redovisade och skattemässiga värden, ger upphov till uppskjutna skatteskulder eller skattefordringar. Uppskjuten skatteskuld beräknas på samtliga skattemässiga temporära skillnader medan uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas, mot vilka de temporära skillnaderna kan nyttjas. Uppskjuten skatt beräknas och värderas med tillämpning av de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller aviserade per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda skattefordran realiseras eller skatteskulden regleras. Aktuell och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen, utom när skatten avser poster som redovisas i övrigt totalresultat. I sådana fall redovisas även skatten i övrigt totalresultat.

UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Som närstående definierar Systembolaget pensionsstiftelser, statliga bolag där staten har det bestämmande inflytandet samt ledande befattningshavare, styrelseledamöter och nära familjemedlemmar till dessa personer. Systembolaget tillämpar IAS 24, Upplysning om närstående, vilket innebär att upplysningar om statliga bolag, där staten har det bestämmande inflytandet inte behöver lämnas, utom då värdet på transaktioner är väsentligt.

Upplysning lämnas då transaktioner med en närstående har skett, oavsett om ersättning utgår eller inte. Med transaktioner avses överföring av resurser, tjänster eller förpliktelser. Transaktioner med närstående sker till marknadsmässiga villkor.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

En materiell anläggningstillgång redovisas som en tillgång i balansräkningen när anskaffningsvärdet kan beräknas tillförlitligt och när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kommer att tillfalla Systembolaget. Materiella anläggningstillgångar värderas enligt anskaffningsvärdemetoden till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Utgifter för förbättring av tillgångarnas prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll kostnadsförs löpande.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilket är den period som Systembolaget förväntar sig att utnyttja tillgången för dess ändamål. Avskrivningar baseras på anskaffningsvärden efter avdrag för eventuella restvärden. Avskrivningarna baseras på nedanstående nyttjandeperioder:

Byggnaderna skrivs av med avseende på komponentens nyttjandeperiod:
Stomme 150 år
Yttre ytskik 50-100 år
Inre ytskikt 20-30 år
Installationer 30-50
Maskiner och inventarier 3–5 år

Förbättringsutgifter i annans fastighet (ombyggnation i butik) sker på 7 år. I de fall hyresperioden understiger 7 år baseras avskrivningen på hyresperiodens löptid.

Ingen avskrivning sker på mark. Per varje kvartals balansdag sker en omprövning av respektive tillgångs restvärde och nyttjandeperiod och justeringar görs vid behov.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Aktiverade utgifter för utveckling

Kostnader för underhåll kostnadsförs när de uppstår. Utvecklingskostnader som är direkt hänförliga till utveckling av processer eller system som kontrolleras av koncernen redovisas som immateriella tillgångar när följande kriterier är uppfyllda:

- Det är tekniskt möjligt att färdigställa produkten eller processen så att den kan användas,
- Bolagets avsikt är att färdigställa produkten eller processen och att använda eller sälja den,
- Det finns förutsättningar att använda eller sälja produkten eller processen,
- Det kan visas hur produkten eller processen genererar troliga framtida ekonomiska fördelar,
- Adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja produkten eller processen finns tillgängliga, och
- De utgifter som är hänförliga till produkten eller processen under dess utveckling kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Direkt hänförbara utgifter som balanseras som en del

av utvecklingsarbeten innefattar utgifter för anställda och konsulter. Övriga utvecklingskostnader som inte uppfyller dessa kriterier kostnadsförs när de uppstår. Utvecklingskostnader som tidigare kostnadsförts redovisas inte som tillgång i efterföljande period. Balanserade utvecklingskostnader redovisas som immateriella tillgångar och skrivs av från den tidpunkt då tillgången är färdig att användas.

Avskrivningar på aktiverade utgifter för utveckling, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden, görs linjärt enligt följande:
• Aktiverade utgifter för utveckling 3–5 år

NEDSKRIVNING AV ICKE-FINANSIELLA TILLGÅNGAR
Immateriella tillgångar som inte är färdiga för användning, skrivs inte av utan prövas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet kanske inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minskat med försäljningskostnader och dess nyttjandevärde. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns i allt väsentligt oberoende kassaflöden (kassa-genererande enheter). För tillgångar som tidigare har skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA
Ersättning i form av lön och pension redovisas som rörelsekostnad under den period när den anställde utför de tjänster som ersättningen avser. Kostnaden klassificeras som försäljnings- eller administrationskostnad beroende på den anställdes arbetsuppgift.

Pensioner
Koncernen är part i både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner, huvudsakligen inom den kollektivavtalade ITP-planen, som tryggas både genom betalning av försäkringspremier till Alecta och i egen regi (som fonderas genom avsättning till pensionsstiftelse).

Förmånsbestämda pensionsplaner
En förmånsbestämd pensionsplan är en pensionsplan som anger ett belopp för den pensionsförmån en anställd erhåller efter pensionering baserat på ålder, tjänstgöringstid och pensionsgrundande lön. Bolaget har en förpliktelse att lämna överenskomna ersättningar till anställda som är eller har varit anställda i Systembolaget. Koncernen bär i allt väsentligt den aktuariella risken och investeringsrisken. Beräkningen av pensionsåtagandet utgår från den löne och pensionsnivå som råder på balansdagen.

Systembolaget tryggar till övervägande del sitt förmånsbestämda pensionsåtagande genom avsättning i balansräkningen som fonderas med överföring till pensionsstiftelse. Den största delen av ITP2-planen hanteras av Systembolaget i egen regi inom det så kallade PRI-systemet. Åtagandet tryggas även av en kreditförsäkring i Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. Utöver det finns andra förmånsbestämda pensionsåtaganden (utanför ITP) som tryggas genom avsättning i balansräkningen.

För tryggandet av pensionsåtaganden har Systembolaget avsatt medel till Systembolagets Pensionsstiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till anställda och tidigare anställda i bolaget. Placeringsverksamheten i pensionsstiftelsen syftar till att säkerställa en god avkastning samt att balansera den risk som värdeutvecklingen av den tryggade pensionsskulden innebär. Pensionsåtagandena som tryggas i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse består främst av förmånsbestämda pensionsåtaganden enligt ITP2-planen samt en mindre andel kvarvarande pensionsåtaganden i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91. Före detta anställda, som vid pensionering eller avslut med så kallat fribrev, som tidigare tillhörde PA91-avtalet och varit tryggade i egen regi, har nu lösts in och är försäkrade i KPA.

Den skuld eller tillgång som redovisas i koncernens balansräkning avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperiodens slut minskat med verkligt värde på förvaltningstillgångarna, justerat för ett oallokerat överskott i försäkringslösning via KPA, genom tillämpning av ett så kallat tillgångstak. Förändring av tillgångstaket redovisas i Övrigt totalresultat. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av oberoende aktuarier med tillämpning av den så kallade Projected Unit Credit Method.

Nuvärdet av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden. Det mest kritiska aktuariella an-

tagandet i nuvärdesberäkningen är diskonteringsräntan där ny bedömning görs varje kvartal. Per 2022-12-31 är vald diskonteringsränta 3,7% (2%). Andra viktiga aktuariella antaganden vid nuvärdesberäkningen är inflation, löneökning, personalomsättning och förväntad livslängd. Avseende dessa antaganden görs nya bedömningar årligen.

Diskonteringsräntan fastställs utifrån förstklassiga företagsobligationer vid rapportperiodens slut. I Sverige likställs bostadsobligationer med företagsobligationer. Systembolaget fastställer diskonteringsräntan utifrån högkvalitativa bostadsobligationer med kreditbetyg AA och AAA, noterade i SEK. Systembolaget fastställer inflationsantagandet mot bakgrund av Riksbankens långsiktiga mål avseende inflation, 2,0%, då konsumentprisindex förväntas höjas i takt med Riksbankens mål. All intjänad pensionsrätt och utbetald pension med rätt till värdesäkring antas stiga i takt med inflationen. Förändringen av de aktuariella antagandena som använts under respektive rapporteringsperiod framgår av Not 23 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Omvärdering av den förmånsbestämda nettoskulden (nettotillgången) redovisas i övrigt totalresultat. Denna omvärderingseffekt består av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan intäktsförd avkastning och faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna samt förändring i effekten av tillgångstaket, exklusive belopp som ingår i räntenettot på den förmånsbestämda nettoskulden (nettotillgången).

Räntenettot avseende pensionsåtagandet och förvaltningstillgångarna redovisas inom finansnettot, se Not 10 Finansiella intäkter och kostnader. Intjänandet redovisas inom rörelseresultatet. I övrigt totalresultat redovisas omvärderingsvinster och -förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden samt upplupen särskild löneskatt och uppskjuten skatt.

Den delen av pensionsåtagandet som redovisas som en avsättning i balansräkningen avser två planer. Dels det antastbara löftet om tidigare pensionsavgång vid 63 års ålder både för medarbetare inom ITP-planen och för medarbetare som tidigare inkluderades i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91. Dels det antastbara löftet om den förmån som uppstått i samband att anställda har övergått från pensionsplanen PA 91 till ITP-planen.

Avgiftsbestämda pensionsplaner
För avgiftsbestämda pensionsplaner betalar koncernen avgifter till offentligt eller privat administrerade pensionsförsäkringar på obligatorisk, avtalsenlig eller frivillig basis. Koncernen har inga ytterligare betalningsförpliktelser när avgifterna väl är betalda. Avgifterna redovisas som pensionskostnader när de förfaller till betalning. Förutbetalda avgifter redovisas som en tillgång i den utsträckning som kontant återbetalning eller minskning av framtida betalningar kan komma koncernen till godo.

I Systembolaget finns avgiftsbestämda pensionsplaner inom främst ITP1-planen. I avgiftsbestämda pensionsplaner är bolagets förpliktelse begränsad till det belopp bolaget har accepterat att bidra med, vilket medför att den anställde bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en pensionskostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas av de anställda.

Kapitalförsäkringar till företagsledningen i form av direktpensioner redovisas som avgiftsbestämda planer.

Ersättningar vid uppsägning
Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställds anställning sagts upp av koncernen före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar ersättningar vid uppsägning vid den tidigaste av följande tidpunkter: (a) när koncernen inte längre har möjlighet att återkalla erbjudandet om ersättning; och (b) när företaget redovisar utgifter för en omstrukturering som är inom tillämpningsområdet för IAS 37 och som innebär utbetalning av avgångsvederlag. I det fall bolaget har lämnat ett erbjudande för att uppmuntra till frivillig avgång, beräknas ersättningar vid uppsägning baserat på det antal anställda som beräknas acceptera erbjudandet. Förmåner som förfaller mer än 12 månader efter rapportperiodens slut diskonteras till nuvärde.

FINANSIELLA INSTRUMENT
Finansiella instrument utgörs av varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett bolag respektive en finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat bolag. Dessa omfattas av likvida medel, kundfordringar, leverantörsskulder, övriga upplupna kostnader och långfristiga värdepappersinnehav. Systembolagets riskhanteringspolicy beskrivs i not 18 Finansiella instrument.

Klassificering och värdering
Finansiella tillgångar klassificeras utifrån den affärs-

modell som tillgången hanteras i och dess kassaflödeskaraktär. Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier:

- finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde antingen via övrigt totalresultat eller via resultaträkningen, och
- finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Klassificeringen av investeringar i skuldinstrument beror på koncernens affärsmodell för hantering av finansiella tillgångar och de avtalsenliga villkoren för tillgångarnas kassaflöden.

Finansiella tillgångar värderas initialt till verkligt värde plus, i de fall tillgången inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, transaktionskostnader direkt hänförliga till köpet. Transaktionskostnader hänförliga till finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kostnadsförs direkt i resultaträkningen.

Finansiella skulder redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Om den finansiella tillgången innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inkassera avtalsenliga kassaflöden och de avtalade villkoren för den finansiella tillgången vid bestämda tidpunkter ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet redovisas tillgången till upplupet anskaffningsvärde. Denna affärsmodell kategoriseras som "hold to collect".

Systembolaget tillämpar affärsmodellen "hold to collect" för kundfordringar och likvida medel vilket innebär att tillgångarna redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid på högst 90 dagar, vilka lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

När det gäller andra långfristiga värdepappersinnehav tillämpar Systembolaget affärsmodellen "other business models" vilket innebär värdering till verkligt värde via resultaträkningen.

Leverantörsskulderna är i huvudsak i svenska kronor och värderas till upplupet anskaffningsvärde. Checkräkningskrediten värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Övriga finansiella skulder klassificeras till upplupet anskaffningsvärde.

Redovisning och borttagande från balansräkningen
En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när koncernen blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran redovisas när koncernen presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats. Kundfordringar redovisas i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld redovisas när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. Leverantörsskulder redovisas när faktura mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, när risker och förmåner förs över till en annan part, när rätten till kassaflödena förfaller eller företaget förlorar kontrollen över tillgången. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen. Affärsdagen utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde
Tillgångar som innehas med syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden och där dessa kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta, redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Ränteintäkter från sådana finansiella tillgångar redovisas som finansiella intäkter genom tillämpning av effektivräntemetoden. Vinster och förluster som uppstår vid bortbokning från balansräkningen redovisas direkt i resultatet inom övriga vinster och förluster. Nedskrivningsförluster redovisas inom posten Finansiella kostnader i resultaträkningen.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
Tillgångar som inte uppfyller kraven för att redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat värderas till verkligt värde via resultaträkningen. En vinst eller förlust för ett skuldinstrument som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas netto i resultaträkningen i den period vinsten eller förlusten uppkommer.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde
Koncernens finansiella skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Leverantörsskuldernas förväntade löptid är dock kort, varför skulden redovisas till nominellt belopp utan diskontering. Checkräkningskrediten värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Eventuella skillnader mellan erhållet lånebelopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalning eller amortering av lån redovisas över lånens löptid.

Nedskrivning av finansiella tillgångar
Koncernen bedömer de framtida förväntade kreditförluster som är kopplade till tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde. Koncernen redovisar en kreditförlustreserv för sådana förväntade kreditförluster vid varje rapporteringsdatum. För kundfordringar tillämpar koncernen den förenklade ansatsen för kreditreservering, det vill säga, reserven kommer att motsvara den förväntade förlusten över hela kundfordrings livslängd. För att mäta de förväntade kreditförlusterna har kundfordringar grupperats baserat på fördelade kreditriskegenskaper och förfallna dagar. Koncernen använder sig utav framåtblickande variabler för förväntade kreditförluster. Förväntade kreditförluster redovisas i koncernens rapport över totalresultat i posten Försäljningskostnader.

Inga väsentliga upplupna intäkter finns bokförda per 2022-12-31, därav finns inga förväntade framtida kreditförluster bokförda.

Innehavet av likvida medel placeras i institut/banker med hög rating och därmed låg risk, varpå förväntade kreditförluster bedöms oväsentliga och redovisas ej.

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder
Finansiella tillgångar och skulder kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen när det finns en legal rätt att kvitta och när avsikt finns att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

VARULAGER
Värdering av varulagret har skett till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet beräknas med tillämpning av först in, först ut metoden (FIFU) och nettoförsäljningsvärde är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för hänförliga försäljningskostnader. Varulagret består av handelsvaror.

Det redovisade värdet på varor i lager som säljs kostnadsförs i den period motsvarande intäkt redovisas. Justeringar av varor i lager till nettoförsäljningsvärde och förluster på varor i lager redovisas i resultaträkningen i den period då justeringen eller förlusten uppstår.

EVENTUALFÖRPLIKTELSER
Eventualförpliktelser redovisas när det finns en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, när det finns en befintlig förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att utflöde av resurser kommer att krävas eller att förpliktelsens storlek inte kan beräknas tillräckligt tillförlitligt.

KASSAFLÖDESANALAYS
Kassaflödesanalysen uppvisar de in och utbetalningar hänförliga till den löpande verksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten, som har skett under perioden.

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden, vilket innebär att resultatet justeras för:
- transaktioner som inte har medfört in eller utbetalningar,
- upplupna eller förutbetalda poster som avser tidigare eller kommande perioder samt
- eventuella intäkter och kostnader där kassaflödeseffekterna är hänförliga till investerings eller finansieringsverksamheten.

RESULTAT PER AKTIE
Resultat per aktie före och efter utspädning beräknas genom att dividera:
- resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare
- med ett vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under perioden.

AKTIEKAPITAL
Stamaktier klassificeras som eget kapital. Transaktionskostnader som direkt kan hänföras till emission av nya aktier redovisas, netto efter skatt, i eget kapital som ett avdrag från emissionslikviden.

MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER
De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna årsredovisning har upprättats anges nedan.

Årsredovisningen för moderbolaget är upprättad i enlighet med RFR2 Redovisning för juridiska personer och Årsredovisningslagen. I de fall moderbolag

tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernens redovisningsprinciper, som beskrivs i not 2 i koncernredovisningen, anges dessa nedan.

Årsredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden.

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med RFR 2 kräver användning av en del viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av moderbolags redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för årsredovisningen anges i koncernredovisningens not 3.

Moderbolaget utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker: marknadsrisk (valutarisk och ränterisk), kreditrisk och likviditetsrisk. Moderbolagets övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat. För mer information om finansiella risker hänvisas till koncernredovisningen not 17 Finansiella instrument.

Moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen i de fall som anges nedan:

Uppställningsformer
Resultat- och balansräkning följer årsredovisningslagens uppställningsform. Rapport över förändring av eget kapital följer koncernens uppställningsform men ska innehålla de kolumner som anges i ÅRL. Vidare innebär det skillnad i benämningar, jämfört med koncernredovisningen, främst avseende finansiella intäkter och kostnader och eget kapital.

Andelar i koncernbolag
Andelar i dotterbolag redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet inkluderas förvärvsrelaterade kostnader.

När det finns en indikation på att aktier i dotterbolag minskat i värde görs en beräkning av återvinningsvärdet. Är detta lägre än det redovisade värdet görs en nedskrivning. Eventuella nedskrivningar redovisas i posten "Resultat från andelar i koncernbolag".

Leasade tillgångar
Moderbolaget har valt att inte tillämpa IFRS 16 Leasingavtal, utan har i stället valt att tillämpa RFR 2 IFRS 16 Leasingavtal p. 2-12. Detta val innebär att ingen nyttjanderättstillgång och leasingskuld redovisas i balansräkningen utan leasingavgifterna redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Pensionsförpliktelser
De avsättningar som redovisas i moderbolagets balansräkning avser antastbara pensionsåtaganden, det vill säga att de är villkorade av anställning. De omfattas inte av tryggandelagen och får därmed inte tryggas i pensionsstiftelser. Dessa redovisas under rubriken Avsättningar i balansräkningen, se not nr 23 Avsättningar.

Värderingsgrunderna som används för beräkning av pensionsavsättningen som avser förmånsbestämd ITP är PRI:s värderingsgrunder. För övriga förmånsbestämda pensionsskulder används tryggandegrunderna, Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionsskuld FFFS 2007:24 enligt 2018 års grunder som värderingsgrunder.

Immateriella anläggningstillgångar
2021 och bakåt har Systembolaget AB tillämpat undantaget i RFR2 vad gäller kostnadsföringsmetoden av immateriella tillgångar. I samband med konverteringen till IFRS under 2022 har kostnader som moderbolaget tagit för IT-utveckling 2019-2021 aktiverats i koncernredovisningen.

Från och med 2022 tillämpar moderbolaget IAS 38, där immateriella tillgångar då aktiveras. För 2022 innebär det att kostnader tagna för IT-utveckling under 2019-2022 aktiverats i moderbolaget.

I deklarationen för 2022 har Systembolaget AB justerat skattemässigt värde på aktiverade tillgångar varför ingen temporär skillnad återfinns per 2022-12-31.

Not 3 - Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Systembolaget gör uppskattningar och antaganden om framtiden baserade på den senaste tillgängliga och tillförlitliga informationen samt utifrån historiska erfarenheter. Ändrade förutsättningar kan medföra justeringar i de redovisade beloppen för tillgångar och skulder i kommande räkenskapsår. Detta följer av att de faktiska utfallen kan skilja sig från de redovisade beloppen.

I not 2 anges de redovisningsprinciper som bolaget valt att tillämpa. Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål hänför sig till nedanstående områden.

Under 2021 studerade Systembolaget kontinuerligt covid-19-pandemins påverkan och fortsatte under 2022 att utvärdera eventuell påverkan på den framtida utvecklingen och/eller risker som kan påverka Systembolagets framtida finansiella ställning.

LEASINGAVTAL
Många leasingavtal avseende lokalkontrakt för butiker, omfattar förlängnings- och uppsägningsalternativ. Vid bedömning av leasingperioden för dessa avtal tas hänsyn till alla relevanta fakta och omständigheter som ger ekonomiska incitament att utnyttja, eller inte utnyttja, sådana alternativ. Alternativa perioder tas med i bedömningen av leasingperioden i de fall det är rimligt säkert att anta att alternativen kommer, eller inte kommer, att utnyttjas.

Nyttjanderättstillgångars bokförda värde tillsammans med bokfört värde på butikstillgångar prövas vid indikation på nedskrivningsbehov genom att jämföra dessa med framtida diskonterade kassaflöden från den kassagenererande enheten. Systembolaget har avgränsat minsta kassagenererande enhet till enskilda butiker eller gruppering av butiker som i hög grad har oberoende kassaflöden från andra tillgångar. Skulle Systembolagets butiker visa sig olönsamma och generera förluster görs nedskrivningsprövningar av det bokförda värdet på butikens nyttjandetillgångar.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR
Immateriella tillgångar inom Systembolaget hänför sig till aktiverade IT utvecklingskostnader. Dessa utvecklingsutgifter aktiveras i den fas av produktutvecklingen där beslut tas om när tillgången kan tas i bruk. Vid denna tidpunkt finns framtida ekonomiska fördelar. I de fall framtida minskad kostnadsutveckling avviker negativt från förkalkyl kan nedskrivningsbehov uppstå. Nedskrivningstest av Systembolagets immateriella tillgångar görs årligen. Nedskrivningstestet avseende 2022 resulterade inte i någon nedskrivning av de immateriella tillgångarna. Försäljningsutvecklingen av Systembolagets produkter bedöms långsiktigt korrelera väl med bolagets ekonomiska utveckling. Relationen intäkt/kostnad, dvs marginal, för bolagets produkter bibehålls konstant över tiden jämfört med senast kända nivå. Systembolagets aktiverade utvecklingsutgifter uppgick per 2022-12-31 till MSEK 75 (84).

PENSIONSÅTAGANDEN
I de aktuariella metoder som används för att fastställa Systembolagets pensionsskulder är ett antal antaganden av stor betydelse. Det mest kritiska avser diskonteringsräntan på åtaganden. Andra viktiga aktuariella antaganden vid nuvärdesberäkningen är inflation, löneökning, personalomsättning och förväntad livslängd.

En höjd diskonteringsränta minskar den redovisade pensionsskulden. Vid beräkningen av den svenska pensionsskulden per 2022-12-31 har diskonteringsränta om 3,7% (2%) använts. Förändringar av ovannämnda aktuariella parametrar redovisas i övrigt totalresultat netto efter skatt. Förändringen av de aktuariella antagandena som använts under respektive rapporteringsperiod framgår av Not 23 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

SKATTEMÄSSIGA RISKER
Koncernen är part i juridiska processer med Winefinder och Vivino. Företagsledningen har dock gjort bedömningen genom individuell prövning att det slutliga utfallet av dessa processer inte kommer att ha någon materiell inverkan på koncernens finansiella ställning.

Väsentliga bedömningar görs för att bestämma såväl aktuella som uppskjutna skatteskulder/ tillgångar. För uppskjutna skattefordringar måste Systembolaget bedöma sannolikheten för att de uppskjutna skattefordringarna kommer att utnyttjas för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa bedömningar på grund av, bland annat, ändrat framtida affärsklimat, ändrade skatteregler eller utfallet av myndigheters eller skattedomstolars ännu ej slutförda granskning av avgivna deklarationer. Den gjorda bedömningen kan påverka resultatet såväl negativt som positivt.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER
Omstruktureringsreserven 2022 på MSEK 101 avser jämförelsestörande post. Reserven är framtagen genom antaganden satta under arbetet med omorganiseringen av huvudkontoret.

RISKER
Vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper gör företagsledningen bedömningar som kan ha en påverkan på de redovisade beloppen i resultat- och balansräkningen. De risker Systembolaget bedömt föreligger finns beskrivna under Risk- och känslighetsanalys, se sida 59.

← INNEHÅLL

Not 4 - Nettoomsättning

	Koncern		Moderbolag	
Intäktsslag	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Drycker				
Sprit	7 970	8 299	7 970	8 299
Vin	18 767	19 133	18 767	19 133
Starköl	8 805	9 079	8 805	9 079
Cider och blanddrycker	1 155	1 120	1 155	1 120
Alkoholfritt	210	195	210	195
Summa drycker	**36 907**	**37 826**	**36 907**	**37 826**
Övriga varor och tjänster	275	294	275	294
Summa	**37 182**	**38 120**	**37 182**	**38 120**

Nettoomsättning utgör främst Systembolagets detaljhandelsförsäljning. Bland övriga varor och tjänster ingår bland annat dryckesauktioner, Systembolagets försäljning av presentartiklar, statistik samt laboratorietjänster. Huvuddelen av försäljningen sker via Systembolagets butiker. Andelen försäljningsintäkter som härrör från andra försäljningskanaler, det vill säga ombudsförsäljning och hembeställning, är försumbar. Samtlig försäljning sker inom Sverige. Intäkterna från Systembolagets dryckesförsäljning inkluderar alkoholskatt vilket är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

Not 5 - Avtalsskulder

	Koncern			Moderbolag		
Avtalsskulder	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Presentkort, ej inlösta	-41	-44	-38	-41	-44	-38
Förskottsbetalningar	-4	-3	-4	-4	-3	-4
Redovisat värde avtalsskulder	**-45**	**-47**	**-42**	**-45**	**-47**	**-42**

	2022	2021	2022	2021
Ingående balans	-47	-42	-47	-42
Redovisade i resultaträkningen under året	2	-5	2	-5
Tillkommande under året				
Utgående balans	**-45**	**-47**	**-45**	**-47**

Not 6 - Avskrivningar per funktion

Koncern	2022				2021			
	Immateriella tillgångar	Materiella anläggnings tillgångar	Nyttjanderätts tillgångar	Summa	Immateriella tillgångar	Materiella anläggnings tillgångar	Nyttjanderätts tillgångar	Summa
Administrationskostnader	0	-8	0	-8	0	-6	0	-6
Försäljningskostnader	-23	-132	-523	-678	-17	-135	-530	-682
Summa	**-23**	**-140**	**-523**	**-686**	**-17**	**-141**	**-530**	**-688**

Moderbolag	2022				2021			
	Immateriella tillgångar	Materiella anläggnings tillgångar	Nyttjanderätts tillgångar	Summa	Immateriella tillgångar	Materiella anläggnings tillgångar	Nyttjanderätts tillgångar	Summa
Administrationskostnader	0	-5	0	-5	0	-5	0	-5
Försäljningskostnader	-23	-132	0	-155	0	-135	0	-135
Summa	**-23**	**-137**	**0**	**-160**	**0**	**-140**	**0**	**-140**

Not 7 - Försäljnings- och administrationskostnader

Systembolaget upprättar funktionsindelad resultaträkning. Nedan sammanfattas uppdelningen av olika kostnader fördelat på respektive funktion.

	Koncern		Moderbolag	
Försäljningskostnader	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Personalkostnader	2 213	2 205	2 219	2 192
Lokalkostnader	168	141	708	675
Avskrivningar	678	682	155	135
IT-kostnader	142	140	142	166
Övriga kostnader	378	398	378	398
Summa	**3 579**	**3 566**	**3 602**	**3 566**

Administrationskostnader	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Personalkostnader	346	319	383	304
Lokalkostnader	11	11	36	34
Avskrivningar	8	6	5	5
IT-kostnader	104	158	103	157
Informationskostnader	96	111	109	122
Övriga kostnader	215	146	214	144
Summa	**780**	**751**	**850**	**766**

ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISIONSFÖRETAG
Arvode och kostnadsersättning till revisionsföretag ingår i administrationskostnader.

	Koncern		Moderbolag	
Revisionsföretag	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	3	2	3	2
Revision utanför uppdraget	-	-	-	-
Skatterådgivning	-	-	-	-
Övriga tjänster	-	-	-	-
Summa	**3**	**2**	**3**	**2**

Med revisionsuppdrag avses granskning av års- och hållbarhetsredovisning, bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt liknande arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra.

Not 8 - Medarbetare i koncernen och moderbolaget

Löner och andra ersättningar (MSEK)*	Koncern		Moderbolag	
	2022	2021	**2022**	2021
Löner och ersättningar	1 822	1 758	1 817	1 753
Sociala avgifter	595	574	604	571
Pensionskostnader- förmånsbestämda	47	50	44	33
Pensionskostnader- avgiftsbestämda	89	99	89	99
Summa	**2 552**	2 481	**2 553**	2 456

Löner och ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda (MSEK)	Koncern		Moderbolag	
	2022	2021	**2022**	2021
VD och övriga ledande befattningshavare	29	27	29	27
Styrelse	2	2	2	2
Övriga anställda	1 791	1 729	1 786	1 724
Summa	**1 822**	**1 758**	**1 817**	**1 753**

* Löner och ersättningar i koncernen avser anställda i Systembolaget AB och dotterbolaget IQ AB (förutom styrelsen, VD och ledande befattningshavare och som avser endast Systembolaget AB).

Den årliga kompensationen för organisationens högst betalda individ uppgår till 0,40 procent av organisationens totala lönekostnad exkl. den högst betalda individen.

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING TILL STYRELSE
Till styrelsens ordförande, vice ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämmans beslut, vilket innebär ett arvode till styrelsens ordförande på 355 (338) TSEK från och med 28 april 2022 och till ledamot på 175 (154) TSEK. Ingen pensionsersättning utgår till styrelsens ledamöter. Arvode utbetalas månadsvis och justeras årligen 1 maj. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i revisionsutskottet med 63 (60) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 51 (48) TSEK per kalenderår till ledamöter. Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i etik- och hållbarhetsutskottet med 40 (40) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 30 (30) TSEK per kalenderår till ledamöter. Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i ersättningsutskottet med 30 (30) TSEK per kalenderår till ordförande samt med 20 (20) TSEK per kalenderår till ledamöter.

	2022						2021					
Ersättningar till styrelsen i Systembolaget AB (TSEK)	**Invald/ tillsatt**	**Styrelse-arvode**	**Utskotts-arvode**	**Sociala avgifter**	**Övriga förmåner**	**Summa**	**Invald/ tillsatt**	**Styrelse-arvode**	**Utskotts-arvode**	**Sociala avgifter**	**Övriga förmåner**	**Summa**
Göran Hägglund, Styrelseordförande	2020	349	30	119	-	498	2020	328	30	112	-	470
Viveca Bergstedt Sten, ledamot	2014	173	62	74	-	309	2014	162	58	69	-	289
Robert Damberg, ledamot t.o.m. 2022-04-28	2016	56	10	21	-	87	2016	162	30	60	-	252
Anders Ehrling, ledamot	2019	173	50	70	-	293	2019	162	47	66	-	275
Ulrika Eriksson, ledamot	2019	173	40	67	-	280	2019	162	40	63	-	265
Cecilia Halle, ledamot	2017	-	-	-	-	-	2017	-	-	-	-	-
Barbro Holmberg, ledamot	2018	173	50	70	-	293	2018	162	47	66	-	275
Frida Johansson Metso, ledamot	2016	173	20	61	-	254	2016	162	20	57	-	239
Håkan Leifman, ledamot t.o.m. 2022-04-28	2014	56	10	21	-	87	2014	162	30	60	-	252
Johan Carlson, ledamot fr.o.m. 2022-04-28	2022	117	20	43	-	180	2022	-	-	-	-	-
Mats Pertoft, ledamot fr.o.m. 2022-04-28	2022	117	20	43	-	180	2022	-	-	-	-	-
Summa styrelse		**1 560**	**312**	**589**	**-**	**2 461**		**1 462**	**302**	**554**	**0**	**2 318**

Robert Damberg och Håkan Leifman var ledamöter i styrelsen t.o.m. 2022-04-28 och ersattes av Johan Carlson och Mats Pertoft. Cecilia Halle är anställda på Regeringskansliet och erhåller därför ej arvode.
Viveca Bergstedt Sten är ordförande i Revisionsutskottet. Övriga ledamöter i Revisionsutskottet är Anders Ehrling, Barbro Holmberg och Cecilia Halle.
Ulrika Eriksson är ordförande i Etik- och hållbarhetsutskottet. Övriga ledamöter i Etik- och hållbarhetsutskottet är Johan Carlson och Mats Pertoft.
Göran Hägglund är ordförande i Ersättningsutskottet. Övriga ledamöter är Frida Johansson Metso.

PRINCIPER FÖR ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Någon rörlig bonusbaserad ersättning utgår ej, ej heller några ersättningar i form av finansiella instrument eller dylikt.
För ytterligare information kring ersättning till ledande befattningshavare, se Systembolagets ersättningsrapport.

Ersättningar till ledande befattningshavare 2022 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Sociala avgifter	Pensions-kostnad	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/bolag)	Avgångs-ersättning
Ann Carlsson Meyer, VD, fr.o.m. 2022-01-17	2022	6 290	24	1 984	2 139	10 437	6 mån	12 mån
Magdalena Gerger, VD t.o.m. 2022-01-22	2009	1 249	5	394	131	1 779	6 mån	12 mån
Chatarina Eriksson, HR-direktör t.o.m. 2022-10-16	2019	1 832	101	607	1 308	3 848	6 mån	12 mån
Tobias Frohm, direktör E-handel t.o.m. 2022-11-30	2011	2 498	122	823	1 756	5 199	6 mån	18 mån
Charlotte Hansson, ekonomidirektör t.o.m. 2022-01-09	2015	390	3	123	806	1 322	6 mån	12 mån
Hans Jungland, vVD och direktör Försäljning fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan Försäljningsdirektör & E-handel	2017	2 897	129	951	2 338	6 315	6 mån	18 mån
Eva Listi, IT-direktör t.o.m. 2022-11-30	2016	2 438	113	802	1 495	4 848	6 mån	18 mån
Gustav Lovén, direktör Transformation & Digitalisering fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Strategi & Erbjudande	2019	2 027	73	660	462	3 222	6 mån	6 mån
Sara Norell Murberger, direktör Sortiment, Inköp & Varuförsörjning	2019	2 589	127	853	2 160	5 729	6 mån	18 mån
Malin Sandquist, direktör Hållbarhet & Kommunikation fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Bolag & Samhälle	2012	2 575	73	832	1 543	5 023	6 mån	12 mån
Kristina Stutterheim, Kommunikationsdirektör t.o.m. 2022-11-30	2019	1 900	5	599	781	3 285	6 mån	12 mån
Merlin Poljak, direktör Affärssupport fr.o.m. 2022-12-01, dessförinnan direktör Ekonomi & Administration fr.o.m. 2022-05-16	2022	1 996	52	643	463	3 154	6 mån	12 mån
Frida Roswall, Tf direktör för Ekonomi & Administration t.o.m. 2022-05-15	2022	531	3	168	489	1 191	3/5 mån	3 mån
Leif Swan, TF direktör för HR fr.o.m 2022-09-12	2022	409	3	129	97	638	3/6 mån	3 mån
Summa ledande befattningshavare		**29 621**	**833**	**9 568**	**15 968**	**55 990**		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2022		**31 493**	**833**	**10 157**	**15 968**	**58 451**		

Ersättningar till ledande befattningshavare i Systembolaget AB 2021 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Sociala avgifter	Pensions-kostnad	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/bolag)	Avgångs-ersättning
Magdalena Gerger, VD	2009	5 382	106	1 724	1 565	8 777	6 mån	12 mån
Chatarina Eriksson, HR-direktör	2019	1 933	113	643	597	3 286	6 mån	12 mån
Tobias Frohm, direktör E-handel	2011	2 932	104	954	935	4 925	6 mån	18 mån
Charlotte Hansson, ekonomidirektör	2015	3 010	74	969	792	4 845	6 mån	12 mån
Hans Jungland, försäljningsdirektör	2017	2 804	113	917	936	4 770	6 mån	12 mån
Eva Listi, IT-direktör	2016	2 536	115	833	850	4 334	6 mån	18 mån
Gustav Lovén, direktör Strategi & Erbjudande	2019	1 077	69	360	145	1 651	6 mån	6 mån
Sara Norell Murberger, direktör Sortiment, Inköp och Varuförsörjning	2019	2 542	112	834	855	4 343	6 mån	12 mån
Frida Roswall, tf ekonomidirektör fr.o.m. 2021-12-13	2021	72	0	23	5	100	6 mån	-
Malin Sandquist, direktör Bolag & Samhälle	2012	2 493	74	807	620	3 994	6 mån	6 mån
Kristina Stutterheim, Kommunikationsdirektör	2019	2 012	4	633	472	3 121	6 mån	12 mån
Summa ledande befattningshavare		**26 793**	**884**	**8 696**	**7 772**	**44 145**		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2021		**28 557**	**884**	**9 250**	**7 772**	**46 463**		

Övriga förmåner får innefatta bl.a. förmånsbil enligt Systembolagets vid varje tillfälle gällande policy och sjukförsäkringsförmån. VD och företagsledning uppbär inte bonus eller bostadsförmån.
Utöver ovanstående redovisade belopp har ersättning för traktamente betalts ut enligt gällande regelverk.

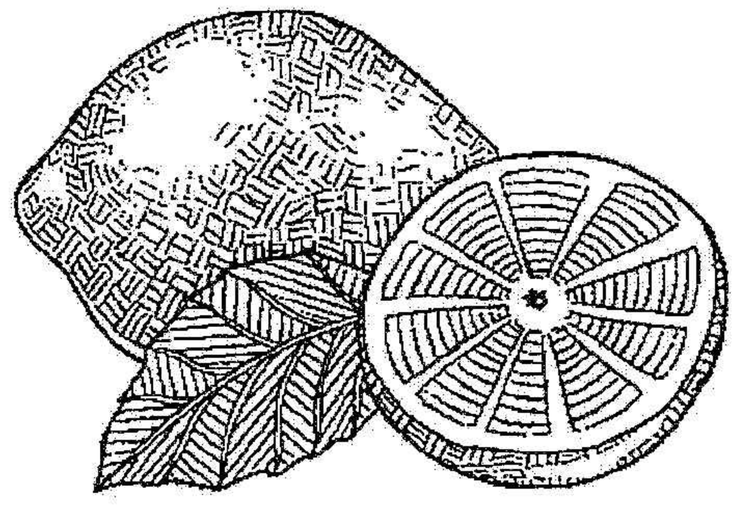
Vid uppsägning från bolagets sida ska uppsägningstiden inte överstiga sex månader. Avgångsvederlag får lämnas med högst tolv månadslöner. För anställningsavtal som ingicks senast 31 december 2016 får avgångsvederlag lämnas med högst arton månader.

VILLKOREN I AVTAL OM PENSION
Under 2014 träffade Systembolaget och de fackliga parterna en överenskommelse om en övergång till tjänstepensionsplanen ITP. Det innebär att anställda födda 1979 och senare omfattas av ITP 1, vilket är en premiebestämd pensionslösning som betalas från och med 25 års ålder och kostnadsförs i Systembolaget. Anställda som är födda 1978 och tidigare omfattas av förmånsbestämd ITP 2 enligt huvudregeln. Denna pensionsplan tryggas i Systembolagets pensionsstiftelse och beräknas enligt PRI:s försäkringsgrunder. Anställda som vid bytet av pensionsplan hade mindre än fem år kvar till pensionen omfattas fortfarande av Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA 91 som beräknas enligt tryggandelagens försäkringsgrunder och även denna pensionsplan tryggas i Systembolagets pensionsstiftelse och beräknas enligt tryggandelagens grunder. I takt med att dessa medarbetare har gått i pension eller avslutat sin anställning har de löpande utförsäkrats till KPA Pensionsförsäkring AB genom en engångsbetalning där KPA tryggar Systembolagets pensionsåtaganden via en försäkringslösning vilket minskar risken för pensionsåtaganden för Systembolaget och de tar även över utbetalningen till pensionärerna. Lönsamhet för eventuell utförsäkring utvärderas årligen liksom huruvida Systembolaget AB ska begära gottgörelse för premien.

Den normala pensionsåldern är 65 år och pension utbetalas enligt ovanstående bestämmelser. Butikschefer samt vissa enhetschefer vid huvudkontoret har enligt särskild överenskommelse möjlighet att avgå med pension från 63 års ålder. Detta löfte klassificeras som ett antastbart pensionsåtagande och är villkorat anställning och får därmed inte tryggas i pensionsstiftelse och redovisas därmed som en avsättning i Systembolagets balansräkning. Beräkningsgrunderna för värderingen av det antastbara pensionsåtagandet styrs av individens tillhörighet till ITP-planen eller PA 91.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
Ordinarie pensionsålder för VD är 65 år. Ömsesidig rätt finns att aktualisera en förtida pensionering från 62 år. Pensionen är premiebaserad. Premien beräknas med 30 (30) procent av den fasta månadslönen multiplicerad med 12,2 (12,3). Pensionsförmånen följer en på Systembolaget tillämpad kollektiv pensionsplan och premien bestäms av den kollektiva pensionsplanens villkor. En utökning av den kollektiva pensionsplanen tillämpas på ersättning över en viss nivå och pensionsförmånen är då avgiftsbestämd med en avgift om högst 30 procent av överskjutande lönedel.

FÖRETAGSLEDNING
Ordinarie pensionsålder är 65 år och pension utges enligt ITP-planen baserat på ålder. Ledande befattningshavare födda 1979 och senare omfattas av premiebestämd ITP 1 och ledande befattningshavare som är födda 1978 och tidigare omfattas av förmånsbestämd ITP 2. De befattningshavare som omfattas av förmånsbestämd ITP 2 har därtill 30% i pensionspremier på lön överstigande 30 inkomstbasbelopp.

Årsarbetare och könsfördelning

	2022						2021					
	ANTAL			PROCENT			ANTAL			PROCENT		
Totalt koncernen*	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**
	2 188	1 715	3 903	56%	44%	100%	2 312	1 731	4 043	57%	43%	100%
Styrelse och företagsledning**												
Styrelse	5	4	9	56%	44%	47%	5	4	9	56%	44%	47%
Företagsledning	6	4	10	60%	40%	53%	7	3	10	70%	30%	53%
Totalt i styrelse och företagsledning	11	8	19	58%	42%	100%	12	7	19	63%	37%	100%
I butikerna												
Butikschefer	223	184	407	55%	45%	12%	224	185	409	55%	45%	12%
Övriga butiksanställda, heltid	439	453	892	49%	51%	27%	297	324	621	48%	52%	18%
Övriga butiksanställda, deltid	1 186	774	1 960	61%	39%	60%	1 439	911	2 350	61%	39%	70%
Totalt i butikerna	1 848	1 411	3 259	57%	43%	100%	1 960	1 420	3 380	58%	42%	100%
På huvudkontoret												
Chefer	50	46	96	52%	48%	15%	52	49	101	51%	49%	15%
Varav Enhetschefer	19	14	33	58%	42%		20	15	35	57%	43%	
Varav Områdeschefer	15	14	29	52%	48%		14	15	29	47%	53%	
Övriga anställda	284	254	538	53%	47%	85%	293	259	552	53%	47%	85%
Totalt	334	300	634	53%	47%	100%	345	308	653	53%	47%	100%

* Avser anställda i moderbolaget Systembolaget AB och dotterbolaget IQ AB
** Styrelse och företagsledning avser moderbolaget Systembolaget AB

← INNEHÅLL

Not 9 - Övriga rörelseintäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2022	2021	2022	2021
Hyresintäkter från operationella leasingavtal	1	2	1	2
Valutavinster	0	0	0	0
Avskrivna presentkort	3	2	3	2
Övriga rörelseintäkter	0	0	1	1
Erhållna skadestånd	5	4	5	4
Summa	**9**	**8**	**10**	**9**

Not 10 - Finansiella intäkter och kostnader

	Koncern		Moderbolag	
Finansiella intäkter	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Utdelning från dotterbolag	0	0	17	17
Ränteintäkter	42	29	45	29
Ränteintäkter på förvaltningstillgångar	54	37	0	0
Realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	0	3	0	3
Summa	**96**	**69**	**62**	**49**

Finansiella kostnader	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	-97	-13	-97	-13
Realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	-14	0	-14	0
Räntekostnader	-1	0	-1	0
Räntekostnad på pensionsförpliktelse	-62	-47		0
Räntekostnader för leasingåtaganden	-25	-26		0
Summa	**-197**	**-86**	**-113**	**-13**
Summa	**-101**	**-17**	**-51**	**36**

Not 11 - Inkomstskatt

	Koncern		Moderbolag	
Skatt på årets resultat	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Aktuell skatt	-73	-97	-64	-93
Aktuell skatt hänförlig till tidigare år	-20	-2	-24	-2
Uppskjuten skatt	37	11	40	6
Total redovisad skatt	**-56**	**-87**	**-48**	**-88**

	Koncern				Moderbolag			
	2022		**2021**		**2022**		**2021**	
Skattekostnad och effektiv skattesats	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**	**Resultat**	**%**
Resultat före skatt	248		425		206		464	
Skatt enligt gällande skattesats	-51	20,6%	-87	20,6%	-42	20,6%	-96	20,6%
Skatt hänförlig till tidigare år	0	0%	-2	0,4%	-4	1,8%	-2	0,3%
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-6	2,4%	6	-1,5%	-6	2,9%	1	-0,2%
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter	1	-0,4%	11	-2,7%	5	-2,2%	8	-1,7%
Övrigt	0		-15	3,6%				
Redovisad skattekostnad och effektiv skattesats	**-56**	**22,6%**	**-87**	**20,4%**	**-48**	**23,1%**	**-88**	**19,1%**

	Koncern			Moderbolag		
Uppskjuten skatt	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Uppskjutna skattefordringar avseende:						
Avsättning för pensioner	35	106	165	35	35	-
Leasingskulder	763	759	798	-	-	-
Byggnader	4	-	-	-	-	-
Avsättning för orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar	21	2	-	22	2	-
Summa uppskjutna skattefordringar	**823**	**867**	**963**	**57**	**37**	**-**
Uppskjutna skatteskulder avseende:						
Nyttjanderätter	757	754	798	-	-	-
Avsättning för orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar	-	-	1	-	-	-
Immateriella tillgångar	-	21	15	-	-	-
Maskiner och inventarier	4	4	4	-	-	-
Summa uppskjutna skatteskulder	**761**	**779**	**818**	**-**	**-**	**31**
Summa uppskjuten skatt, netto	**62**	**88**	**145**	**57**	**37**	

En avstämning av den uppskjutna skatten netto framgår av tabellen nedan:

	Koncern		Moderbolag	
	2022	**2021**	**2022**	**2021**
Ingående balans per 1 januari	88	145	37	31
Förändringar redovisade i koncernens resultaträkning	37	11	40	6
Förändringar redovisade i koncernens övrigt totalresultat	-62	-67	-	-
Förändringar redovisade i koncernens eget kapital	-	-	-21	-
Utgående balans per 31 december	**62**	**88**	**57**	**37**

Not 12 - Andelar i koncernföretag

Koncernen hade följande dotterföretag per den 2022-12-31:

Namn	Registrerings- och verksamhetsland	Organisationsnummer	Verksamhet	Andel stamaktier som direkt ägs av moderföretaget (%)	Andel stamaktier som ägs av koncernen (%)
IQ-initiativet AB	Sverige	556680-9892	Kunskapsspridning inom alkoholområdet	100	100
AB K14 Näckströmsgatan	Sverige	556741-9238	Fastighetsbolag	100	100
Fastighetsbolaget Näck-strömsgatan i Stockholm Kommanditbolag	Sverige	969674-9390	Fastighetsbolag	0	100

Not 13 - Transaktioner med närstående

Svenska staten äger 100% av moderföretagets aktier och har bestämmande inflytande över koncernen. Närstående parter är ledande befattningshavare i koncernen och deras närstående. Transaktioner sker på marknadsmässiga villkor.

Följande transaktioner har skett med närstående:

	Koncern		Moderbolag	
(a) Försäljning av varor och tjänster	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
IQ-initiativet AB	0	0	0	0
AB K14 Näckströmsgatan	0	0	1	1
Summa	**0**	**0**	**1**	**1**

	Koncern		Moderbolag	
(b) Köp av varor och tjänster	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
IQ-initiativet AB	0	0	40	40
AB K14 Näckströmsgatan	0	0	32	31
Summa	**0**	**0**	**72**	**71**

	Moderbolag		
Fordringar och skulder vid årets slut till följd av försäljning och köp av varor och tjänster	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Fordringar på närstående:			
IQ-initiativet AB	0	0	0
AB K14 Näckströmsgatan	24	8	8
Summa	**24**	**8**	**8**
Skulder till närstående:			
IQ-initiativet AB	7	15	8
AB K14 Näckströmsgatan	113	91	92
Summa	**120**	**106**	**100**

Systembolaget AB erhöll under 2021 en utdelning på 17 MSEK från AB K14 Näckströmsgatan.

					Bokfört värde		Eget kapital	
Aktier i dotterbolag	**Org. nr**	**Säte**	**Antal andelar**	**Kapitalandel %**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Koncernbolag								
IQ-initiativet AB	556680-9892	Stockholm	10	100	0,1	0,1	8	5
AB K14 Näckströmsgatan	556741-9238	Stockholm	10	100	0,1	0,1	139	133
Summa					**0,2**	**0,2**	**147**	**138**

Aktier i dotterbolag	**2022**	**2021**
Ingående balans, 1 januari	0,2	0,2
Förändringar under året	-	-
Utgående balans, 31 december	**0,2**	**0,2**

Systembolaget har erlagt kapitalinsats med 1 000 SEK i nedanstående kommanditbolag:	**Organisationsnummer**	**Säte**
Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm KB	969674-9390	Stockholm

Transaktioner med ledande befattningshavare och styrelseledamöter

Ersättningar till ledande befattningshavare inklusive vd samt styrelseledamöter beskrivs i not 8.

Not 14 - Immateriella tillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	Koncern		Moderbolag	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	**440**	**414**	**440**	**414**
Nyanskaffningar	14	26	14	26
Avyttringar och utrangeringar	-54	0	-54	0
Omklassificeringar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**400**	**440**	**400**	**440**
Ingående av- och nedskrivningar, 1 januari	**-356**	**-339**	**-356**	**-356**
Avyttringar och utrangeringar	54	0	54	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-23	-17	-23	0
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar, 31 december	**-325**	**-356**	**-325**	**-356**
Redovisat värde, 31 december	**75**	**84**	**75**	**84**

Not 15 - Materiella anläggningstillgångar

Koncern	Byggnader och mark		Inventarier och installationer		Pågående nyanläggningar		Totalt	
Materiella anläggningstillgångar	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	152	152	2 947	2 898	36	39	3 135	3 089
Nyanskaffningar	0	0	35	36	88	68	123	104
Avyttringar och utrangeringar	0	0	-97	-58	0	0	-97	-58
Omklassificeringar	0	0	86	71	-86	-71	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**152**	**152**	**2 971**	**2 947**	**38**	**36**	**3 161**	**3 135**
Ingående avskrivningar, 1 januari	-77	-74	-2 608	-2 528	0	0	-2 685	-2 602
Avyttringar och utrangeringar	0	0	97	58	0	0	97	58
Årets nedskrivningar	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-2	-3	-138	-138	0	0	-140	-141
Utgående ackumulerade avskrivningar, 31 december	**-79**	**-77**	**-2 649**	**-2 608**	**0**	**0**	**-2 728**	**-2 685**
Redovisat värde, 31 december	**73**	**74**	**322**	**339**	**38**	**36**	**433**	**449**

Moderbolag	Byggnader och mark		Inventarier och installationer		Pågående nyanläggningar		Totalt	
Materiella anläggningstillgångar	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	68	68	2 938	2 890	36	39	3 042	2 997
Nyanskaffningar	0	0	34	35	88	68	122	103
Avyttringar och utrangeringar	0	0	-97	-58	0	0	-97	-58
Omklassificeringar	0	0	86	71	-86	-71	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	**68**	**68**	**2 961**	**2 938**	**38**	**36**	**3 067**	**3 042**
Ingående avskrivningar, 1 januari	-28	-27	-2 600	-2 520	0	0	-2 628	-2 547
Avyttringar och utrangeringar	0	0	96	58	0	0	96	58
Årets nedskrivningar	0	0	0	0	0	0		0
Årets avskrivningar	-1	-1	-136	-138	0	0	-136	-139
Utgående ackumulerade avskrivningar, 31 december	**-28**	**-28**	**-2 640**	**-2 600**	**0**	**0**	**-2 668**	**-2 628**
Redovisat värde, 31 december	**40**	**40**	**321**	**338**	**38**	**36**	**399**	**414**

Systembolaget AB har rättat sin redovisning retroaktivt då bolaget tillämpar komponentavskrivning på sina fastigheter.

Not 16 - Leasing

KONCERNEN SOM LEASEGIVARE

Leasingperioderna för lokaler är normalt mellan 10 och 13 år. Leasingperioden för bilar är normalt 2 till 3 år.

Förlängnings- och uppsägningsoptionerna används för att maximera flexibiliteten i hanteringen av tillgångarna som används i koncernens verksamhet. Optionerna ger möjlighet att förlänga och säga upp avtal kan endast utnyttjas av koncernen och inte av leasegivarna. För mer information avseende koncernens förlängnings och uppsägningsoptioner se not 3.

Belopp redovisade i koncernens rapport över finansiell ställning

	Koncern			Moderbolag		
Tillgång med nyttjanderätt	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Ingående värden, 1 januari	3 640	3 876	0	0	0	0
Tillkommande avtal	190	294	3 876	0	0	0
Förändring avtal	526	0	0	0	0	0
Avslutade avtal	-159	0	0	0	0	0
Förutbetalda leasingavgifter	-7	0	0	0	0	0
Avskrivningar	-523	-530	0	0	0	0
Utgående värden, 31 december	**3 667**	**3 640**	**3 876**	**0**	**0**	**0**

Leasingskulder	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Långfristiga	3 110	3 123	3 361	0	0	0
Kortfristiga	586	539	515	0	0	0
Summa	**3 696**	**3 662**	**3 876**	**0**	**0**	**0**

Koncernens nyttjanderätter hänför sig till största del till hyreskontrakt avseende butikslokaler.

I resultaträkningen redovisas följande belopp relaterade till leasingavtal

	Koncern		Moderbolag	
Avskrivning på nyttjanderätter	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Lokaler	-520	-527	0	0
Bilar	-3	-3	0	0
Summa	**-523**	**-530**	**0**	**0**
Räntekostnader (ingår i finansiella kostnader)	-25	-26	0	0
Utgifter hänförliga till leasingavtal för vilka den underliggande tillgången är av lågt värde som inte är korttidsleasingavtal (ingår i Not 7)	-37	-27	0	0
Summa	**-62**	**-53**	**0**	**0**

Kontrakterade investeringar avseende nyttjanderätter vid rapportperiodens slut som ännu inte redovisas i de finansiella rapporterna uppgår till 98 MSEK.

Det totala kassaflödet gällande leasingavtal var -551 (-535) MSEK, varav det operativa kassaflödet uppgick till MSEK -25 (-26) och kassaflöde från finansieringsverksamheten till MSEK -526 (-508).

Nedan framgår en löptidsanalys för leasingavgifterna, med odiskonterade betalningar för leasingavgifter som ska erhållas på årsbasis för de första fem åren och som ett totalt belopp för de återstående åren.

	Koncern		Moderbolag	
	2022	**2021**	**2022**	**2021**
Mellan 0-3 mån	147	136	157	155
Mellan 4-12 mån	441	404	468	466
Mellan ett och två år	582	533	532	572
Mellan två och tre år	578	530	395	425
Mellan tre och fyra år	566	526	244	262
Mellan fyra och fem år	513	501	142	153
Längre än fem år	980	1 137	233	294
Summa	**3 807**	**3 767**	**2 171**	**2 327**

Not 17 - Finansiella instrument

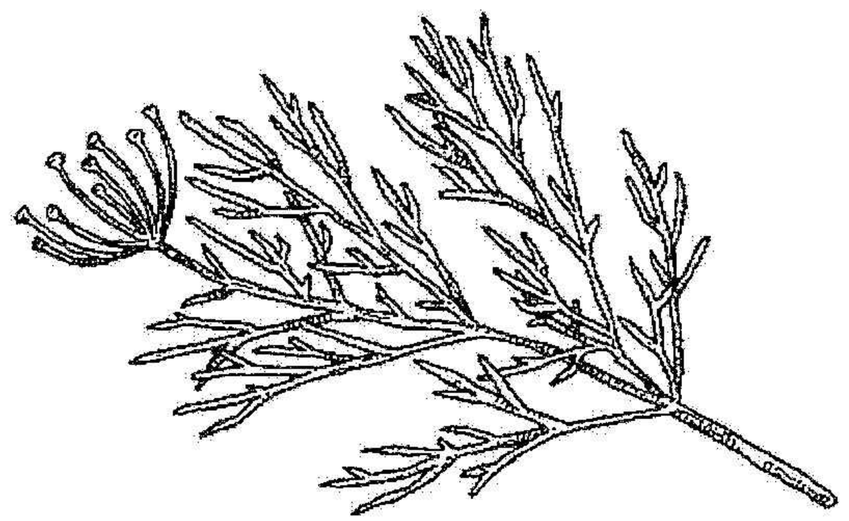
FINANSIELL RISKHANTERING
Systembolagets verksamhet ger upphov till ett antal aktiviteter som medför olika typer av finansiella risker, främst finansiell hantering i form av betaltransaktioner, dagskassor och finansiella placeringar. För att styra och begränsa olika typer av finansiella risker har styrelsen fastställt ett placeringsreglemente som ger direktiv om den löpande hanteringen. Ansvaret för den löpande hanteringen har delegerats till ekonomidirektören, vilken hanterar denna med hjälp av redovisningsenheten. Rapportering som återspeglar resultat, ställning och finansiella risker inom placeringsverksamheten, samt att uppställt placeringsreglemente följs, görs kontinuerligt. Reglementet syftar till att begränsa de finansiella riskernas ogynnsamma effekter på företagets finansiella resultat och ställning och fastställer ansvar och mandat i den finansiella verksamheten. Riskerna som Systembolaget exponeras för är främst kredit- och motpartsrisk, ränterisk, valutarisk och likviditetsrisk.

VALUTARISK
Systembolagets valutarisker utgörs av transaktionsexponering, till följd av inköp och försäljning i andra valutor än rapporteringsvalutan. Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valutaexponeringen är begränsad. En sammanställning görs årligen över de största leverantörerna baserat på inköpsvolym, där de avtal med exponering mot valuta riskbedöms var för sig. Inga väsentliga balansposter i utländsk valuta finns. Från och med september 2020 har Systembolaget upphört med att acceptera utländsk valuta som betalmedel.

Känslighetsanalys- transaktionsexponering
I och med att inga väsentliga poster i utländska valuta finns, exponeras inte Systembolaget för risker kopplade till förändringar i valutakurser.

RÄNTERISK
Ränterisk är risken för att värdet på finansiella instrument fluktuerar till följd av förändringar i marknadsräntor. Sådana förändringar kan leda både till förändringar i verkligt värde samt förändringar i kassaflöden. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Systembolagets ränterisk är främst relaterad till värdepappersportföljen innehållande räntebärande tillgångar. Ränterisken kontrolleras genom placeringspolicyn genom en satt målduration som är 2,5 år för placeringsportföljen. Tillåtet intervall för portföljen är +/- 2 år och maximal löptid på enskild tillgång tillåts vara 5,5 år. Systembolaget har en kombination av finansiella placeringar i fastränta innehav och innehav med rörlig ränta. Durationen i portföljen var på balansdagen 0,8 (0,7) år.

Systembolaget har ingen extern finansiering i form av upplåning, utan endast en checkräkningskredit för att täcka kortare likviditetsbrister.

← INNEHÅLL

Samma belopp i koncern som i moderbolaget

Förfallostruktur för ränterisk på finansiella tillgångar	Rörlig ränta		Fast ränta		Totalt	
Förfallotidpunkt	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Inom 0-3 månader klassificeras som likvida medel	0	53	19	0	19	53
Inom ett år	302	77	79	215	381	292
Senare än ett år men inom två år	629	778	238	310	867	1 088
Senare än två år men inom tre år	439	600	157	0	596	600
Senare än tre år men inom fyra år	248	513	133	172	381	685
Senare än fyra år men inom fem år	62	195	136	147	198	342
Summa	**1 680**	**2 216**	**762**	**844**	**2 442**	**3 060**
Effektiv ränta, %	**3,43**	**1,02**	**1,27**	**1,03**	**2,35**	**1,02**

Systembolaget har genomfört en känslighetsanalys av effekten på vad som bedöms vara rimliga förändringar av marknadsräntorna för att bedöma effekten på resultaträkningen och balansräkningen vid en sådan ränteändring. För 2022 används en ränta om 2%. Under året har större ränteförändringar förväntats jämfört med föregående år, därav har en högre procentsats använts i känslighetsanalysen. Denna känslighetsanalys redovisas i tabellerna nedan.

Känslighetsanalys för placeringar i räntebärande tillgångar	Förändring	2022	Förändring	2021
Påverkan på ränteintäkter				
Höjning av marknadsräntan	2%-enhet	120	1%-enhet	22
Sänkning av marknadsräntan	2%-enhet	-35	1%-enhet	-18
Påverkan på redovisat värde på räntebärande tillgångar				
Höjning av marknadsräntan	2%-enhet	17	1%-enhet	-22
Sänkning av marknadsräntan	2%-enhet	-17	1%-enhet	22

Känslighetsanalysen baseras på bedömningar avseende de marknadsrisker som företaget är exponerat för per balansdagen.

Nedan redovisas en tabell avseende övriga långfristiga fordringar vilka innehas av Systembolaget.

Andra långfristiga fordringar	2022	2021
Ingående balans, 1 januari	1	3
Tillkommande fordran	0	0
Återlagd kortfristig fordran	0	0
Överfört till kortfristig fordran	0	0
Årets reglerade fordringar	0	-2
Utgående balans, 31 december	**1**	**1**
Varav andel som förfaller till betalning senare än fem år	0	0
Som säkerhet för fordringarna har erhållits antingen borgen, pantbrev eller bankgaranti med totalt	0	0

KREDIT- OCH MOTPARTSRISK

Kredit- och motpartsrisk avser risken att motparten i en transaktion inte kan fullgöra sitt åtagande. Huvuddelen av Systembolagets försäljning sker kontant eller mot kreditkort varför kreditrisken i form av risk för att motparten inte kommer att fullgöra sina åtaganden gällande försäljningen inte är väsentlig. Systembolaget exponeras främst för kredit- och motpartsrisk när överskottslikviditet placeras i finansiella tillgångar. Den kreditrisk som uppkommer i placeringsportföljen begränsas genom krav på officiell rating på placeringar samt genom limiter per emittent och klass av låntagare. Per balansdagen uppgick den totala kreditexponeringen i placeringsportföljen till 2 442 (3 060) MSEK. Samtliga tillgångar i placeringsportföljen går att värdera utifrån priser på aktiva marknader.

Tillåtna klasser enligt Systembolagets placeringsreglemente:

Klassindelning finansiella placeringar	2022	2021
- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska staten, kommuner eller landsting.		-
- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska statsägda bolag där staten har en ägarandel om minst 50 procent.	497	377
- Räntebärande värdepapper emitterade av banker, andra företag eller institutioner med lägsta rating Standard & Poor BBB-/A-3 eller Moody's Baa3/P-3 eller motsvarande.	1 945	2 683
Summa	**2 442**	**3 060**

På balansdagen föreligger ingen signifikant koncentration för kreditexponering. Den maximala exponeringen för kreditrisk framgår av det redovisade värdet i rapporten över finansiell ställning för respektive finansiell tillgång.

LIKVIDITETSRISK

Likviditetsrisken är risken att Systembolaget kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Målsättningen är att Systembolaget skall klara att uppfylla sina finansiella åtaganden oberoende av de ekonomiska förhållanden som råder utan att ådra sig oförutsebara kostnader i form av t.ex. dröjsmålsräntor på leverantörsskulder eller en större prisreduktion eller transaktionskostnad i samband med att en placering måste omsättas. Systembolaget har en god likviditet och ingen extern upplåning. Likviditetsrisken bedöms därmed vara låg. Beviljad checkräkningskredit uppgår till 150 MSEK och den är på balansdagen outnyttjad.

KONCERNEN

Löptidsanalys 2022-12-31	Inom 1 mån	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Leverantörsskulder	4 149			
Leasingskulder	49	147	390	3 110
Summa				

Löptidsanalys 2021-12-31	Inom 1 mån	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Leverantörsskulder	5 156			
Leasingskulder	45	135	359	3 123
Summa				

Löptidsanalys 2021-01-01	Inom 1 mån	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Leverantörsskulder	4 233			
Leasingskulder	43	129	343	3361
Summa				

Systembolagets leverantörsskuld är som störst per årsskiftet till följd av jul- och nyårsförsäljningen. Leverantörsskulderna är i huvudsak i svenska kronor och värderas till upplupet anskaffningsvärde.

VERKLIGT VÄRDE PÅ FINANSIELLA INSTRUMENT
Systembolaget bedömer att det inte är några väsentliga skillnader mellan redovisat värde och verkligt värde. För kundfordringar, leverantörsskulder, övriga kortfristiga fordringar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde är löptiden kort och därför överensstämmer i stort sett verkligt värde med redovisat värde. Systembolaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga nettningsavtal.

Marknadsnoterade räntebärande värdepapper har klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen eftersom dessa ingår i en handelsportfölj vilken följs upp och utvärderas på basis av verkligt värde.

Samtliga av dessa tillgångar värderas i nivå 1 i verkligt värde hierarkin vilken defineras enligt följande: Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.

Det verkliga värdet för finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 2 422 MSEK (3 007 MSEK).

Finansiella instrument	Upplupet anskaffningsvärde			Verkligt värde via resultaträkningen		
	2022-12-31	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2021-01-01**
Finansiella tillgångar (MSEK)						
Andra långfristiga värdepappersinnehav	0	0	0	2 041	2 715	2 755
Andra långfristiga fordringar	0	0	0	0	0	0
Kundfordringar	7	15	15	0	0	0
Upplupna intäkter	23	16	0	0	0	0
Kortfristiga placeringar	0	0	0	381	292	0
Likvida medel	2 173	2 630	1 929	0	0	0
Summa finansiella tillgångar	**2 203**	**2 661**	**1 944**	**2 422**	**3 007**	**2 755**
	0	0	0	0	0	0
Finansiella skulder (MSEK)	0	0	0	0	0	0
Leverantörsskulder	4 191	5 156	4 233	0	0	0
Upplupna kostnader	397	270	247	0	0	0
Summa finansiella skulder	**4 588**	**5 426**	**4 480**	**0**	**0**	**0**

Upplysningar som lämnas i denna tabell för koncernen gäller även för moderbolaget, med undantag för leverantörsskulder och upplupna kostnader vars belopp anses oväsentliga.

HANTERING AV KAPITAL
Koncernens mål avseende kapitalstrukturen är att:
trygga koncernens förmåga att fortsätta sin verksamhet, så att den kan fortsätta att generera avkastning till aktieägarna och nytta för andra intressenter, och upprätthålla en optimal kapitalstruktur för att hålla kostnaderna för kapitalet nere.

För att upprätthålla eller justera kapitalstrukturen kan koncernen förändra den utdelning som betalas till aktieägarna, återbetala kapital till aktieägarna, utfärda nya aktier eller sälja tillgångar för att minska skulderna.

Koncernen bedömer kapitalet på basis av skuldsättningsgraden som beräknas enligt följande:
Nettoskuld dividerat med Totalt eget kapital.

	2022	2021
Nettoskuld	3 125	2 988
Totalt eget kapital	1 668	1 622
Skuldsättningsgrad	**1,87**	**1,84**

Not 18 - Varulager

	Koncern			Moderbolag	
Varuslag	**2022**	**2021**	**2021-01-01**	**2022**	**2021**
Handelsvaror	1 321	1 406	1 406	1 321	1 406
Summa	**1 321**	**1 406**	**1 406**	**1 321**	**1406**

Alkoholskatt är inkluderat i inköpspriset från leverantören.
Varav värdereglering vid årets slut MSEK 67 (MSEK 70).

Not 19 - Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncern			Moderbolag	
	2022	**2021**	**2021-01-01**	**2022**	**2021**
Förutbetalda hyror till koncernbolag	0	0	0	9	8
Förutbetalda hyror	135	122	115	135	122
Övriga förutbetalda kostnader	41	40	57	41	39
Upplupna intäkter	23	16	0	22	16
Summa	**199**	**178**	**172**	**207**	**185**

Not 20 - Eget kapital

BUNDET EGET KAPITAL
Bundet eget kapital består av aktiekapital, reservfond och fond för utvecklingsavgifter. Fonden för utvecklingsavgifter motsvarar utgifter för bolagets eget utvecklingsarbete, vilket tagits upp som immateriella anläggningstillgångar. Systembolagets bolagsordning anger att aktiekapitalet skall uppgå till lägst 125 MSEK och högst 500 MSEK. Inga aktier innehas av bolaget självt eller av dotterbolag. Aktiekapitalet är fördelat på 360 000 aktier med ett kvotvärde på 1 000 SEK per aktie.

FRITT EGET KAPITAL
Fritt eget kapital består av balanserat resultat och periodens resultat. Inga valutakursdifferenser eller skatter har redovisats direkt mot eget kapital.

Statens ägardirektiv innebär bland annat att vinstmaximering inte ska eftersträvas, men verksamheten skall bedrivas ekonomiskt effektivt. När bruttomarginalen fastställs skall företaget beakta att kostnaderna täcks och att staten får avkastning i enlighet med ägaranvisningen. Avkastningen på det egna kapitalet ska på lång sikt motsvara den tioåriga obligationsräntan (genomsnittlig ränta under räkenskapsåret) med ett tillägg av sju procentenheter. Om avkastningen varaktigt överstiger avkastningsmålet ska detta på sikt komma kunderna till godo genom att bruttomarginalen justeras nedåt. Soliditeten i Systembolaget ska uppgå till mellan 20 och 30 procent.

Ägaranvisningen anger också att aktieutdelningen bör, under förutsättning att aktiebolagslagens utdelningsregler medger detta, uppgå till motsvarande 80-100 procent av årets resultat efter skatt. Om avkastningen överstiger avkastningsmålet, övervägs om den överskjutande delen bör återföras till verksamheten för att skapa största möjliga samhällsnytta utifrån uppdraget och uppdragsmålen. För förslag till årets vinstdisposition se not 30.

Not 21 - Likvida medel

I koncernens rapport över finansiell ställning, koncernens rapport över kassaflöden samt moderbolagets balansräkning och kassaflödesanalys ingår följande poster i "likvida medel":

	2022-12-31	2021-12-31	2021-01-01
Kortfristiga placeringar löptid 0-3 månader	19	53	0
Banktillgodohavanden	2 154	2 577	1 929
Summa	**2 173**	**2 630**	**1 929**

Not 22 - Avsättningar i moderbolaget

Långfristiga avsättningar	**2022**	**2021**
Ingående balans – Avsättning ej enligt tryggandelagen	129	117
Årets förändring – ej enligt tryggandelagen	0	12
Övrig avsättning	2	0
Utgående balans, 31 december	**131**	**129**

Långfristig avsättning avser avsättning för pensionsskuld för antastbara delar som inte tryggas av stiftelsen.

Not 23 - Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Koncernen har förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige. Samtliga förmånsbestämda planer baseras på slutlig lön, som ger anställda som omfattas av pensionsplanen förmåner i form av en garanterad nivå på pensionsutbetalningarna under livstiden. Nivån på förmånen beror på de anställdas tjänstgöringstid och lön vid pensioneringstidpunkten. De belopp som redovisas i rapporten över finansiell ställning och förändringar i den förmånsbestämda pensionsplanen under året är följande.

	Nuvärdet av förpliktelser	Verkligt värde på förvaltningstillgångar*	Nettosumma exklusive särskild löneskatt	Särskild löneskatt	Nettosumma inklusive särskild löneskatt
Per 2021-01-01	**(3 133)**	**2 497**	**(636)**	**(153)**	**(789)**
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	(49)	-	(49)	(7)	**(56)**
Kostnader för tjänstgöring under tidigare år	-	-	-	-	-
Räntekostnader/intäkter	(47)	37	(10)	(2)	**(12)**
Summa redovisad i resultaträkningen	**(95)**	**37**	**(58)**	**(9)**	**(68)**
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	-	113	113	27	**140**
Förändring av effekten av tillgångstak under perioden i övrigt totalresultat	-	(92)	(92)	(22)	**(114)**
Erfarenhetsbaserade vinster/förluster	(51)	-	(51)	(12)	**(63)**
Vinst/förlust till följd av förändrade finansiella antaganden	294	-	294	71	**365**
Vinst/förlust till följd av förändrade demografiska antaganden	-	-	-	-	-
Summa redovisad i övrigt totalresultat	**243**	**21**	**264**	**64**	**328**
Pensionsutbetalningar direkt från arbetsgivaren	7	-	7	-	**7**
Pensionsutbetalningar för anställda som omfattas av planen	61	(61)	-	-	-
Premiebetalningar (KPA)	-	18	18	-	**18**
Per 2021-12-31	**(2 918)**	**2 512**	**(406)**	**(99)**	**(505)**

* Verkligt värde på förvaltningstillgångarna har justerats med hänsyn till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om MSEK 223 (129).

	Nuvärdet av förpliktelser	Verkligt värde på förvaltningstillgångar*	Nettosumma exklusive särskild löneskatt	Särskild löneskatt	Nettosumma inklusive särskild löneskatt
Per 2022-01-01	**(2 918)**	**2 512**	**(406)**	**(99)**	**(505)**
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	(46)	-	(46)	11	(35)
Kostnader för tjänstgöring under tidigare år	-	-	-	-	-
Räntekostnader/intäkter	(58)	50	(8)	(2)	(10)
Summa redovisad i resultaträkningen	**(104)**	**50**	**(55)**	**9**	**(45)**
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/intäkter	-	(241)	(241)	(58)	(299)
Förändring av effekten av tillgångstak under perioden i övrigt totalresultat	-	(98)	(98)	(24)	(122)
Erfarenhetsbaserade vinster/förluster	(251)	-	(251)	(62)	(313)
Vinst/förlust till följd av förändrade finansiella antaganden	811	-	811	197	1 008
Vinst/förlust till följd av förändrade demografiska antaganden	23	-	23	6	29
Summa redovisad i övrigt totalresultat	**583**	**(339)**	**244**	**59**	**303**
Pensionsutbetalningar direkt från arbetsgivaren	10	-	10	-	**10**
Pensionsutbetalningar för anställda som omfattas av planen	60	(60)	-	-	-
Premiebetalningar (KPA)	-	80	80	-	**80**
Per 2022-12-31	**(2 369)**	**2 243**	**(126)**	**(31)**	**(157)**

* Verkligt värde på förvaltningstillgångarna har justerats med hänsyn till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om MSEK 324 (223).

Vid den senaste värderingstidpunkten hänförs nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen 2 234 stycken (2 371) aktiva anställda, 4 588 stycken (4 418) personer som lämnat pensionsplanen innan pensionering och 2 358 stycken (2 217) personer som omfattas av planen och som är pensionerade.

De viktigaste aktuariella antagandena var följande:

	2022-12-31	2021-12-31	2021-01-01
Diskonteringsränta	3,7%	2,0%	1,5%
Inflation	2,0%	2,0%	2,0%
Löneökning	2,2%	2,2%	2,2%
Personalomsättning	6,9%	6,9%	6,9%
Förväntad livslängd	DUS21	DUS14	DUS14

Antaganden beträffande livslängd baseras på offentlig statistik och erfarenheter från dödlighetsundersökningar i Sverige och fastställs i samråd med aktuariell expertis.

Känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för ändringar i de vägda väsentliga antagandena är:

		Inverkan på den förmånsbestämda förpliktelsen	
Förändring i antaganden		**Ökning i antaganden**	**Minskning i antaganden**
	2022-12-31	**2022-12-31**	**2022-12-31**
Diskonteringsränta +/- 1 %	3,70%	4,70%	2,70%
Förpliktelsen nuvärde	2 369	2 024	2 813
Inflation +/- 1 %	2,00%	3,00%	1,00%
Förpliktelsen nuvärde	2 369	2 798	2 031
Förväntad livslängd +/- 1 år	DUS21	+ 1 års livslängd	- 1 års livslängd
Förpliktelsen nuvärde	2 369	2 454	2 286

Ovanstående känslighetsanalyser baseras på en förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i några av antagandena kan vara korrelerade. Vid beräkning av känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för väsentliga aktuariella antaganden används samma metod (nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen med tillämpning av den s.k. projected unit credit method vid slutet av rapportperioden) som vid beräkning av pensionsskulden som redovisas i rapporten över finansiell ställning.

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 19 år (20 år).

De väsentliga kategorierna av förvaltningstillgångar är följande:

	2022-12-31		2021-12-31		2021-01-01	
	Noterade	**Onoterade**	**Noterade**	**Onoterade**	**Noterade**	**Onoterade**
Aktier	998	0	1 026	0	985	0
Obligationer	971	0	1 247	0	1 197	0
Fastigheter	0	142	0	299	0	287
Övrigt	0	456	0	163	0	157
Summa	**1 969**	**598**	**2 273**	**462**	**2 182**	**444**

Verkligt värde på förvaltningstillgångarna om MSEK 2 567 per 2022-12-31, MSEK 2 735 per 2021-12-31 samt MSEK 2 626 per 2021-01-01 i denna tabell är innan hänsyn är tagen till den restriktion av överskott i KPA-planen med avseende på tillgångstak om MSEK 325, 223 respektive 129.

Not 24 - Pensioner i moderbolaget

Pensionskostnader i Systembolaget AB	2022	2021
Årets förändring av kapitalvärde	0	12
Gottgörelse från Pensionsstiftelsen under året	-	-
Premier för pensionsförsäkringslösning förmåns-bestämda pensioner	44	21
Premier för avgiftsbestämda pensionsplaner	89	99
Särskild löneskatt på pensionskostnader	43	33
Årets pensionskostnad	**176**	**165**

Årets pensionskostnad består främst av premier för avgiftsbestämda pensionsplaner - ITP 1 och ITPK. I de avgiftsbestämda pensionsplanerna ingår även direktpensionspremier för företagsledningen motsvarande 30 procent på lön överstigande 30 inkomstbasbelopp. Premier för pensionsförsäkringslösning avser utförsäkring av pensionsåtaganden för pensionärer och medarbetare som har slutat under året och som ingått i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA 91. Systembolaget har beslutat att inte begära någon gottgörelse från Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse under 2022 för att täcka dessa kostnader.

Totala pensionsskulder	2022	2021
Pensionsskuld tryggad i Systembolaget ABs Pensionsstiftelse vid årets ingång	753	711
Pensionsåtagande försäkrat	230	63
Årets förändring av kapitalvärde	-12	-21
Pensionsskuld tryggad i Systembolaget ABs Pensionsstiftelse vid årets slut	**971**	**753**
Kapitalvärde redovisat som avsättning vid årets ingång (not: ej enligt tryggandelagen)	129	117
Årets förändring av kapitalvärde	0	12
Kapitalvärde redovisat som avsättning vid årets slut (not: ej enligt tryggandelagen)	**129**	**129**
Kapitalvärde av totala pensionsförpliktelser vid årets slut	**1 100**	**882**

Pensionsåtaganden som tryggas i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse består främst av förmånsbestämda pensionsåtaganden enligt ITP-planen, samt kvarvarande pensionsåtaganden i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91. Kapitalvärdet på pensionsskulderna enligt ITP2 är beräknat utifrån PRIs tryggandegrunder. För övriga förmånsbestämda pensionsskulder används tryggandegrunderna, Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionsskuld FFFS 2007:24 enligt 2022 års grunder som värderingsgrunder. Kapitalvärde redovisat som avsättning i balansräkningen avser det antastbara löftet om tidigare pensionsavgång vid 63 års ålder både för medarbetare inom ITP-planen samt för medarbetare i Systembolagets förmånsbestämda pensionslösning PA91.

← INNEHÅLL

Totala pensionstillgångar	2022	2021
Verkligt värde av Systembolaget ABs Pensionsstiftelses tillgångar vid årets ingång	1 318	1 214
Gottgörelse under året	-	-
Avkastning på Systembolaget ABs Pensionsstiftelses tillgångar	58	55
Värdeförändring under året	-131	49
Verkligt värde av Systembolaget ABs Pensionsstiftelses tillgångar vid årets slut	**1 245**	**1 318**

För tryggandet av pensionsåtaganden har Systembolaget avsatt medel till Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse, vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till anställda och tidigare anställda i bolaget. Placeringsverksamheten i pensionsstiftelsen syftar till att säkerställa en god avkastning samt att balansera den risk som värdeutvecklingen av den tryggade pensionsskulden innebär.

Den bokföringsmässiga konsolideringen per 2022-12-31 var 128 (175) procent, det vill säga värdet av Systembolaget AB:s Pensionsstiftelses tillgångar översteg det tryggade åtagandet med 28 (75) procent. En marknadsvärdering av pensionsåtagandet enligt IAS19, där de förväntade framtida kassaflöden diskonterats med en diskonteringsränta på 3,7% (2%) per 2022-12-31, ger ett pensionsåtagande i Systembolaget AB:s Pensionsstiftelse om 1 315 (1 672) MSEK, som innebär en konsolideringsgrad om 95 (79) procent. Pensionsåtagandet per 2021-12-31 är omräknad med samma typ av diskonteringsräntekurva som för 2022-12-31.

Not 25 - Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncern			Moderbolag	
	2022-12-31	2021-12-31	2021-01-01	2022-12-31	2021-12-31
Semesterlöneskuld	135	145	131	135	145
Löneskuld	21	24	26	21	24
Sociala avgifter	47	52	43	47	52
Upplupna omstruktureringskostnader	101	4	1	101	4
Övriga upplupna kostnader	93	45	46	92	45
Summa	**397**	**270**	**247**	**397**	**270**

Not 26 - Eventualförpliktelser

	Koncern			Moderbolag	
	2022-12-31	**2021-12-31**	**2021-01-01**	**2022-12-31**	**2021-12-31**
Ansvarighet till PRI pensionsgaranti	18	13	12	18	13
Summa	**18**	**13**	**12**	**18**	**13**

Not 27 - Ej kassaflödespåverkande poster

	Koncern		Moderbolag	
	2022	**2021**	**2022**	**2021**
Avskrivningar	686	688	160	140
Realisationsresultat försäljning av anläggningstillgångar	25	-2	14	2
Värdeförändring finansiella instrument	97	13	97	13
Förändringar avseende avsättningar avseende pensioner	-10	80	45	46
Övrigt	-5	-2	-27	8
Summa	**793**	**778**	**289**	**209**

Not 28 - Förändringar i skulder som tillhör finansieringsverksamheten

	2021-01-01	Kassaflöde	*Förändring leasingkontraktt	2021-12-31
Leasingskuld	3 876	(508)	294	3 662
Summa	**3 876**	**(508)**	**294**	**3 662**

* Ej kassaflödes- påverkande poster

	2022-01-01	Kassaflöde	*Förändring leasingkontraktt	2022-12-31
Leasingskuld	3 662	(526)	560	3 696
Summa	**3 662**	**(526)**	**560**	**3 696**

*Förändring i leasingkontrakt avser nya- och cansellerade kontrakt samt förändringar i kontrakt främst m.a.p. indexerings. Dessa avser icke kassaflödespåverkande poster.

Not 29 - Resultat per aktie

	2022	2021
Resultat per aktie hänförligt till moderföretagets aktieägare före och efter utspädning:	441,15	1 043,60

Resultatmått som använts i beräkningen av resultat per aktie

Resultat per aktie, före och efter utspädning

	2022	2021
Resultat hänförligt till moderföretagets aktieägare:	158 814 733	375 686 721
Vägt genomsnittligt antal stamaktier som använts vid beräkning av resultat per aktie	360 000	360 000

Not 30 - Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, 1 055 451 244 kronor, disponeras enligt följande:

Utdelning (441,15 kr per aktie)	158 814 733
Balanseras i ny räkning	896 636 511
Summa	**1 055 451 244**

Not 31 - Händelser efter balansdagen

Under första kvartalet 2023 genomförs den omorganisation som arbetades fram och beslutades under 2022 som innebär en övertalighet och effektivisering av huvudkontoret.

Förslag till vinstdisposition och underskrifter

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, kronor 1 055 451 244, disponeras enligt följande:

Utdelning (441,15 kr per aktie)	158 814 733
Balanseras i ny räkning	896 636 511
Summa	**1 055 451 244**

Utdelningen föreslås att utbetalas senast den 11 maj 2023.

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som ställs i aktiebolagslagen 17:3 andra och tredje styckena samt med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet i företaget. Vinstutdelningen anses även försvarlig utifrån Systembolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning samt förenlig med ägarens krav och förväntningar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar härmed att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Vidare försäkras att redovisningen är upprättad utifrån Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer samt att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Därtill försäkras att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Stockholm den 23 mars 2023

Göran Hägglund
Ordförande

Viveca Bergstedt Sten
Ordinarie ledamot

Johan Carlson
Ordinarie ledamot

Anders Ehrling
Ordinarie ledamot

Ulrika Eriksson
Ordinarie ledamot

Cecilia Halle
Ordinarie ledamot

Barbro Holmberg
Ordinarie ledamot

Frida Johansson Metso
Ordinarie ledamot

Mats Pertoft
Ordinarie ledamot

Robert Adrell
Arbetstagarrepresentant

Andreas Bengtsson
Arbetstagarrepresentant

Ann Carlsson Meyer
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 23 mars 2023
Deloitte AB

Didrik Roos

Hållbarhets

Om vår ansvarsredovisning

I vår ansvarsredovisning integrerar vi årsredovisning och bolagsstyrningsrapport med vår hållbarhetsredovisning.

Hållbarhetsredovisningen för 2022 har förberetts i enlighet med Global Reporting Initiative, GRI Standarder, publikationsår 2021. Den senaste redovisningen publicerades den 28 mars 2022. För årets hållbarhetsredovisning genomförde Systembolagets externa revisorer, liksom föregående år, en kombinerad granskning. Den innebar en översiktlig granskning av redovisningen i kombination med revision av nyckeltalen andel sjukfrånvaro, prestationskultur, samt könsfördelning och andel med utländsk bakgrund. Se revisors rapport över kombinerad granskning av hållbarhetsredovisningen (se sida 154).

Hållbarhetsredovisningen för verksamhetsåret 2022 omfattar Systembolaget AB samt det helägda dotterbolaget IQ-initiativet AB:s verksamhet som är väsentlig ur ett hållbarhetsperspektiv. Hållbarhetsdata som faller utanför IQ-initiativets informationsuppdrag redovisas inte, och inte heller Systembolagets övriga dotterbolag, då de inte har väsentlig betydelse i förhållande till Systembolaget som helhet. Där GRI:s riktlinjer uppmanar till redovisning per region motsvarar det hela Sverige.

Väsentlighetsanalysen är utgångspunkten för strukturen av årets hållbarhetsredovisning. (För fördjupande information om väsentlighetsanalysen se sida 135.)

För att tydliggöra att Systembolaget i år har gjort värderingen av väsentlighet med utgångspunkt i påverkan på hållbar utveckling med ett utåtriktat perspektiv, har vi frångått tidigare års funktionsuppdelning av identifierade hållbarhetsområden. Därmed har benämningen för samtliga väsentliga hållbarhetsområden ändrats och ett antal hållbarhetsområden har slagits samman. Sett till påverkan hänger hållbarhetsområdet Främja mänskliga rättigheter i inköpsländerna nära samman med Främja goda arbetsvillkor i leverantörskedjan. Dessa frågor har slagits samman till det väsentliga hållbarhetsområdet Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor. De två hållbarhetsområden som 2021 utgjordes av Säkra arbets- och prestationsmiljö för medarbetarna respektive Spegla mångfalden i samhället har i årets analys slagits samman till det väsentliga hållbarhetsområdet Inkluderande arbetsmiljö för egen personal. Klimatpåverkan (tidigare Minska klimatpåverkan i värdekedjan) respektive Jordhälsa och biologisk mångfald (tidigare Främja miljön och biologisk mångfald i leverantörskedjan) utgör separata hållbarhetsområden. *Övriga miljöfrågor samlas inom ett hållbarhetsområde* som benämns Resursanvändning (inkluderande bland annat det som tidigare benämndes Minska verksamhetens miljöpåverkan). Det tidigare hållbarhetsområdet Begränsa alkoholens skadeverkningar i Sverige har fått benämningen Alkoholkonsumtionens negativa konse-

kvenser. Hållbarhetsområdet som tidigare kallades Motverka mutor och korruption har breddats till att innefatta dataskyddsfrågan samt produktkvalitet- och information och benämns nu Etik och antikorruption.

I och med att GRI-kravet på matris inkluderande betydelserna för intressenterna har utgått presenteras inte årets väsentliga hållbarhetsområden graderade i matrisformat. I stället visualiserar vi den gruppering som gjorts samt resonemanget bakom våra sju mest väsentliga hållbarhetsområden (se sida 136).

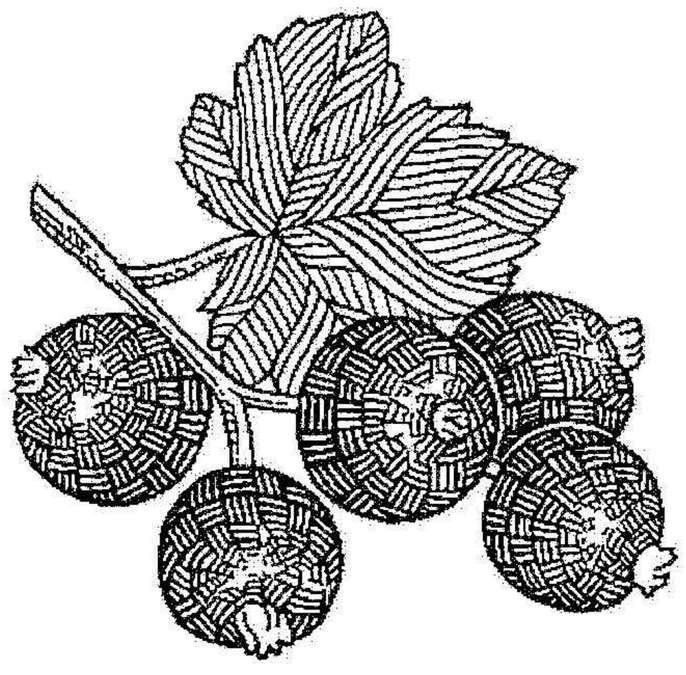
Enligt GRI:s regelverk ska all påverkan som en organisation har på hållbar utveckling följas upp. Det tas i beaktande när minst en GRI- eller egen upplysning inkluderas per väsentligt hållbarhetsområde. Då innehållet i de väsentliga hållbarhetsområdena är mer eller mindre oförändrade jämfört med 2021 är hållbarhetsredovisningens GRI-index snarlikt föregående års index. En komplettering i GRI-index 2022 är en egen upplysning som följer upp nivån på dryckesleverantörernas miljöarbete. Det strategiska nyckeltalet Opinionsindex (OPI), som mäter vilket stöd Systembolagets ensamrätt har, utgår från GRI-index eftersom dess relevans för uppföljning av Systembolagets påverkan på hållbar utveckling bedöms som alltför indirekt.

Liksom i föregående års ansvarsredovisning redovisas nyckeltal gällande nöjd kund index och ekonomiska nyckeltal utan att knytas till ett väsentligt hållbarhetsområde och ingår därmed inte i GRI-index. Ett antal strategiska indikatorer så som alkoholindex och genomsnittlig alkoholkonsumtion hanteras, liksom tidigare, som en del av styrningen, men utanför GRI-index.

Mät- och beräkningsmetoder beskrivs vid behov i samband med respektive upplysning. Sammanställningen och kvalitetssäkringen av hållbarhetsredovisningens GRI- och egna upplysningar görs av Systembolagets ansvarig för hållbarhetsrapporteringen. Måltal och jämförelsesiffror redovisas i förekommande fall. All uppföljningsdata av våra koldioxidutsläpp beräknas sedan 2015 utifrån Green House Gas Protocol (GHG-protokollet)[14]. I de fall jämförelsesiffror från tidigare årsredovisningar har ändrats redovisas detta under aktuell upplysning.

Systembolagets årliga internrevision granskar flera områden inom verksamheten, däribland antikorruptionsarbetet, utifrån en riskanalys som bedömer relevans baserat på sammanvägt riskvärde. Detta beskrivs närmare i Bolagsstyrningsrapporten (se sida 62).

Kontaktperson på Systembolaget
Presschef Katinka Wall
Telefon (växel): 08-503 300 00

Fördjupning av väsentlighetsanalysen

Väsentlighetsanalysen visar på de hållbarhetsfrågor som är mest väsentliga för Systembolaget och ligger till grund för vilka hållbarhetsfrågor som prioriteras i styrningen av verksamheten samt för innehållet i hållbarhetsredovisningen.

REDOGÖRELSE AV PROCESSEN

Under våren 2022 genomfördes en tvärfunktionell workshop med företagets olika hållbarhetsspecialister samt representanter för personalfrågor och ansvarig för etik och compliance. Syftet var att utifrån ett riskbaserat angreppssätt förstå Systembolagets påverkan på hållbar utveckling och vad som påverkar verksamheten och dess värdekedja. Som en del av arbetet listades nerbrutna hållbarhetsfrågor samt bevis, i form av externa studier och rapporter, för dessa frågors väsentlighet för Systembolagets typ av verksamhet. Den tvärfunktionella arbetsgruppen vägde även in löpande omvärldsanalyser i sin bedömning.

Flera av de hållbarhetsspecialister som deltog i den tvärfunktionella workshopen har varit involverade i att analysera hur strategiska hållbarhetsfrågor påverkar Systembolagets risker och affärsmöjligheter. En workshop för att bedöma specifikt klimatrelaterade finansiella risker och affärsmöjligheter ökade förståelsen ytterligare om vad som påverkar Systembolaget kopplat till klimatet.

Att genom dialog aktivt fånga hur intressenter påverkas av och ser på Systembolaget bidrar också till förståelse om hur Systembolaget påverkar och kan bidra till en mer hållbar utveckling. Under hösten 2021 visade en workshop med unga, ledd av Sustainergies, att Systembolaget tack vare sin monopolställning ses som en betydande aktör med stora möjligheter att påverka och därmed förväntas ett motsvarande stort ansvarstagande inom både socialt och miljö.

Resultatet av årets väsentlighetsanalys presenterades för ett antal externa specialister för att stärka utifrånperspektivet och få en validering av att bedömningen gjorts objektivt och vetenskapsbaserat. I valideringen bekräftades att de identifierade områdena är väsentliga och det bedömdes inte finnas anledning att lägga till områden.

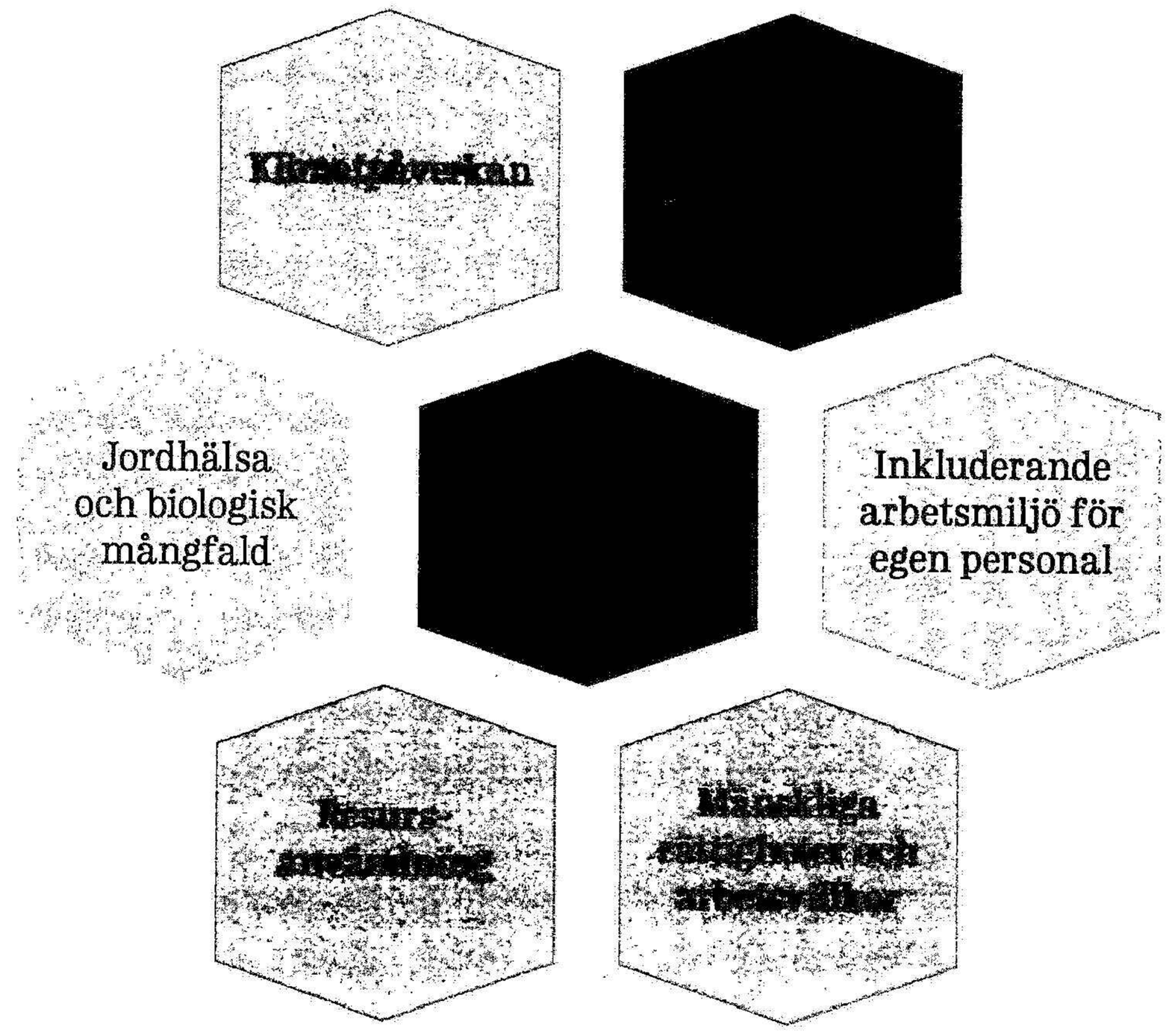
Den externrapporterade väsentlighetsanalysen fastställs av Systembolagets företagsledning och styrelsens revisionsutskott efter beredning av etik- och hållbarhetsutskottet.

RESULTAT AV ÅRETS VÄSENTLIGHETSANALYS

I arbetet med årets väsentlighetsanalys har vi frågat oss vilka risker och möjligheter som utvecklingen inom de största hållbarhetsfrågorna innebär för Systembolaget. En odlingsberoende verksamhet som Systembolaget

påverkas till exempel av klimatrelaterade extremväder och förlusten av biologisk mångfald. I GRI Standarder version 2021 betonas vikten av att redogöra för sin negativa påverkan. Det är något som Systembolaget har att förhålla sig till varje dag med tanke på att vi finns till för att begränsa alkoholens skadeverkningar. Det sammantagna resultatet av väsentlighetsanalysen framgår av illustrationen.

Att minska alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser är den hållbarhetsfråga som utgör kärnan av Systembolagets samhällsuppdrag och syfte. FN:s globala mål 3 God hälsa och välbefinnande (Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar) innefattar våra hjärtefrågor. Det uttrycks tydligast i delmål 3.5 som handlar om att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive skadligt alkoholbruk. I Sverige orsakar alkohol fem procent av den samlade sjukdomsbördan, en sjukdomsbörda som kan förklaras av att alkohol orsakar både psykisk och fysisk ohälsa[15]. Systembolaget står för cirka 75 procent av den alkohol som konsumeras i Sverige[16] och vi har genom vår särställning stora möjligheter att påverka utvecklingen både för den som dricker alkohol, för personer i deras närhet och för samhället i stort.

Förekomsten av korruption innebär att alla FN:s globala mål riskeras. Vi ser därför arbetet med antikorruption som en hörnsten i hållbart företagande. Som statligt ägt monopol finns en uppenbar risk för mutor och otillbörlig påverkan vid exempelvis inköp, försäljning och marknadsföring i den globala värdekedjan. Relevansen ökar även av att Systembolaget är en av världens största inköpare av alkohol och det med spridning över stora delar av världen.

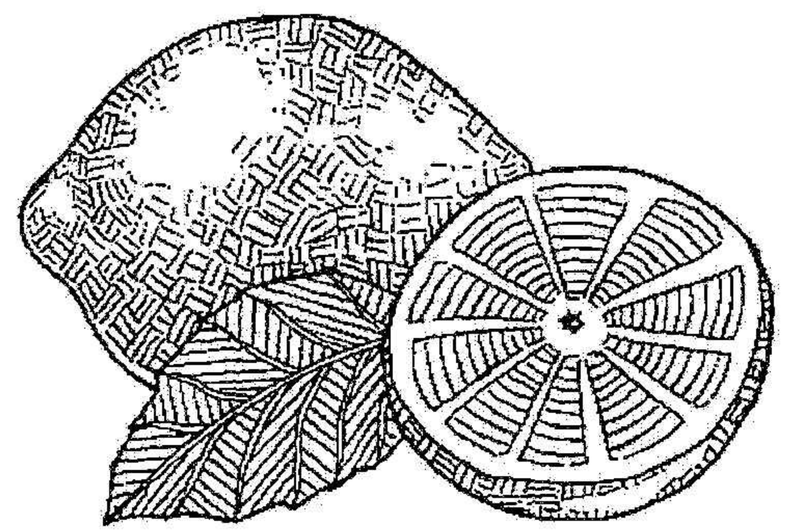
De senaste IPCC-rapporterna styrker behovet av ett 1,5-graderssamhälle och att vi är i ett kritiskt decennium[17]. Våra analyser indikerar allt större risker för verksamheten kopplat till klimatutvecklingen, exempelvis störningar på grund av vattenbrist och andra klimatförändringar som påverkar inte minst odlingarna. Sett till hela vår värdekedja medför Systembolagets verksamhet negativ påverkan genom ett betydande klimatavtryck, som vi tillsammans med våra kunder, leverantörer och andra samarbetspartners har stora möjligheter att minska.

Biologisk mångfald bedöms allt oftare ha minst lika stor påverkan på hållbar utveckling som klimatfrågan[18] och har under året blivit alltmer framträdande i globala riskanalyser[19] och annan omvärldsspaning. I dryckesbranschens kontext som användare av jordbruksprodukter blir jordhälsa en i hög grad väsentlig fråga för Systembolaget.

Nytt i väsentlighetsanalysen för 2022 är att samla ett antal tidigare kända delfrågor inom ett väsentligt hållbarhetsområde som benämns Resursanvändning. Där ingår vattenfrågan eftersom det i Systembolagets sortiment finns dryckesvaror som produceras i områden med begränsad tillgång till vatten. Inom resursanvändning finns flera områden där Systembolaget verkar för mer cirkulära lösningar för att minska den egna miljöpåverkan och bli trovärdig i samverkan med leverantörer. Då kan vi bidra till att minska miljöpåverkan i flera led.

Våra analyser kopplat till HRDD (Human Rights Due Diligence) signalerar att Systembolaget har väsentlig påverkan inom socialt ansvarstagande. Som en av världens största inköpare av alkohol sträcker sig Systembolagets värdekedja långt ut i världen och innefattar jordbrukssektorn som anses vara en högrisksektor även inom sociala villkor[20]. Här kan Systembolaget verka för att FN:s globala hållbarhetsmål gällande mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och mångfald nås.

Systembolaget drivs även av en strävan att spegla mångfalden i samhället och vara en utvecklande arbetsplats för alla medarbetare. Det tror vi främjas av en inkluderande arbetsmiljö. Systembolaget har en direkt påverkan på över 6 000 medarbetare och är därmed en stor arbetsgivare i Sverige. Med många olika nivåer på arbetsuppgifter i verksamheten och en geografisk spridning som täcker in alla delar av Sverige kan vi göra direkt skillnad och föregå med gott exempel.

Dialoger med våra intressenter

För att kunna leva upp till förväntningarna på vår verksamhet i linje med vårt samhällsuppdrag och våra ambitioner inom hållbarhet för vi löpande dialog med våra intressenter. Det kan vara ägare, kunder, medarbetare, leverantörer, producenter och intresseorganisationer eller samhället i stort. Vilka undergrupperingar som är mest väsentliga ses löpande över genom intressentkartläggningar för att vi ska kunna skapa relevanta nätverk och plattformar för våra intressentdialoger. Vi genomför enkätundersökningar minst en gång per år. Vi genomför även rundabordssamtal och undersökningar utifrån behov och specifika ämnesområden.

Resultaten från enkätundersökningar och dialoger används bland annat i Systembolagets strategiska arbete. Nedan redogör vi för dialoger som hållits under 2022 och beskriver kort vad dessa dialoger resulterat i.

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2022
Samhälle	Information om alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser	**Under året har dialoger förts gällande sambandet mellan alkohol och cancer. Systembolaget är i det arbetet del av nätverk kopplade till att allmänhetens kunskap om sambanden mellan alkohol och cancer ska öka. I nätverket ingår både myndigheter och civilsamhällets aktörer på nationell nivå och Systembolaget har en aktiv roll i arbetsgrupper.** **Systembolaget har möten med forskare och samhällsrepresentanter inom ramen för Utvecklingsgruppen för alkoholforskningsfrågor (UG) 3-4 gånger per år.** **Systembolaget har två partnersamarbeten på forskningsområdet, med Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD) och med Nordens välfärdscenter (NVC) för att identifiera kunskaps- och forskningsbehov och gemensam kunskapsspridning, exempelvis genom konferenser och utbildningar.**
Attityder till alkohol		IQ följer svenskarnas attityder till alkohol i olika sammanhang genom den årliga undersökningen Alkoholindex. Syftet är att följa hur synen på alkohol i Sverige förändras över tid. Ett årligt återkommande tema är tonåringar och alkohol där IQ bland annat bidrar med handboken Tonårsparlören – fakta och tips om ungdomar och alkohol. Genom insatserna vill IQ skapa dialog mellan enskilda individer, samt aktörer på lokal, regional och nationell nivå.
Vårt hållbarhetsarbete		**Sustainable Brand Index™ är Europas största oberoende varumärkesstudie med fokus på hållbarhet. Genom denna får vi årligen förutom en övergripande ranking också en fördjupad analys av vad Sveriges konsumenter tycker är viktigt att Systembolaget fokuserar på och prioriterar i hållbarhetsarbetet inklusive hälsa.** **Under året har vi för första gången även haft en dialog med Utvecklingsgruppen för alkoholforskningsfrågor (UG) kring vårt hållbarhetsarbete (på initiativ av UG).**
Opinionsundersökningar		Varje månad tillfrågas ett riksrepresentativt urval av människor om sin syn på vår ensamrätt. Totalt genomförs cirka 9 000 intervjuer per år. Vi gör också återkommande opinionsundersökningar kopplade till våra strategiska initiativ.
Mångfald och inkludering		**Vi har under 2022 fortsatt delta i Arbetsförmedlingens projekt Korta vägen som är ett arbetsmarknadsprogram för framför allt utlandsfödda akademiker.**

↩ INNEHÅLL

[redacted]

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2022
Samhälle	**Tillsyn**	**Vi har regelbundet dialog med tillsynsmyndigheter inom områden som är relevanta för vår verksamhet, som exempelvis Alkoholsortimentsnämnden, Brottsförebyggande rådet, Folkhälsomyndigheten, Arbetsmiljöverket, Konsumentverket, Konkurrensverket, Livsmedelsverket, Skatteverket, Tullverket samt Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Statens Beredning för Medicinsk och Social utvärdering (SBU). Under 2022 har vi diskuterat frågor som distansförsäljning, märkning av alkoholdrycker, smuggling, införsel, illegal försäljning av alkohol på sociala medier och vikten av förebyggande arbete.**
	Samverkan med lärosäten	Vi har löpande samarbeten med olika lärosäten i syfte att utbyta kunskap och information samt som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.
	Samverkan med internationella institutioner	**Vi har under 2022 bidragit på OIV:s (The International Organisation of Vine and Wine) möten i egenskap av nationell expert. Frågor i fokus var miljö och analysmetoder av vindrycker.**
	Medlemskap	Systembolaget är medlem i: • amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative), sedan 2011 • Global Compact, sedan 2013 • Global Deal, sedan 2018 • Stronger Together, sedan 2018 • Dryckesbranschens Klimatinitiativ, sedan 2016 • Ethical Trading Initiative (ETI) Sweden, sedan 2019. Systembolaget är även medlem i Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, SNS, Sveriges Kommunikatörer, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Center for Retailing (Handelshögskolan) samt Vetenskap & Allmänhet. 2013 tecknades avtal med IUF, International Union of Food, Agricultural, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Associations.
Kunder	**Att möta kunden**	**För att kunna fortsätta utveckla vårt erbjudande och kundmötet genomför vi tre gånger per år en mätning som resulterar i ett Nöjd Kund Index (NKI). Det ger oss en fördjupad bild av kundernas upplevelse av butik, ombud, hemleverans och kundtjänst samt signalerar gap mellan förväntningar och upplevd prestation. Därmed kan nya utvecklingsområden identifieras.**
Ägare	Samhällsuppdraget	Ägardialog och bolagsstämma. Vi har en kontinuerlig dialog med vår ägare för att säkerställa att vi uppfyller dennes förväntningar och krav. Under året har bland annat diskuterats verksamhetsuppföljning inklusive uppföljning av uppdragsmålen, de ekonomiska målen och hållbarhetsmålen samt frågor rörande utveckling av digitala tjänster, Systembolagets arbete med folkhälsa, nya klimatmål, gränsöverskridande distansförsäljning, juridiska frågor och andra för bolaget relevanta frågeställningar.
Medarbetare	**Kompetens och utveckling**	**Kontinuerliga medarbetarsamtal är chefernas och medarbetarnas viktigaste verktyg för att tillsammans sätta mål, prata om förväntningar och utveckla både medarbetarna och verksamheten.**

Intressent-grupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2022
	Prestationskultur	**Under 2022 genomfördes en organisationsdialog bland annat om ledarskap och förutsättningar för en god prestationskultur och bra prestationsvillkor (se sida 49).** **Varje höst genomförs gemensamma och årliga medarbetarundersökningar med efterföljande dialog om resultaten.**
	Etik och hållbarhet	• Etikdialoger med syfte att hålla etiska frågor levande och skapa dialog kring etiska dilemman inom hela verksamheten. • Fortlöpande dialog kring vår interna uppförandekod Kompassen som det även finns två e-utbildningar om.
	Arbetsmiljöfrågor och samverkan	**Systembolaget har en arbetsmiljökommitté som träffas fyra gånger per år där arbetsgivar- och personalrepresentanter (från olika fackföreningar) samverkar kring strategiska arbetsmiljöfrågor. Personalrepresentanterna informeras om den löpande utvecklingen på arbetsmiljöområdet och facket informerar och signalerar om något inte fungerar, så att företaget kan agera.** **Samverkan i frågor som rör arbetsplatsen (drift, ekonomiska förutsättningar, organisationsförändringar, personal och arbetsmiljö) för dialog om arbetssituation och verksamheten i syfte att upptäcka eventuella problem på ett tidigt stadium. Samverkan genomförs löpande i arbetsgrupper mellan chef och medarbetare samt i samverkansforum där representanter från arbetsgivaren och fackliga parter möts. Under året utvecklade vi våra samverkansforum med anledning av förändrade krav och behov i vår verksamhet.**
Leverantörer	Miljö och klimat	Under 2022 har Dryckesbranschens Klimatinitiativ (DKI) genomfört en webinarserie om att sätta mål för leverantörer till Systembolaget. I samband med att DKI i november 2022 firande fem år av klimatsamverkan genomfördes rundabordssamtal på temat DKI 2.0 nästa steg.
	Löpande bransch-samarbete	**Sedan 2020 finns två utökade samarbetsgrupper för operativa hållbarhetsfrågor inom SVL och Sveriges Bryggerier. Syftet är att öka förståelsen hos alla parter för krav, utmaningar och möjligheter inom hållbarhetsområdet inkl arbetsvillkor och hälsa för samverkan vid förändring.**
	Samverkan	Leverantörsträffar för samverkan (möjligheter, utmaningar och väg framåt) på olika teman: - Hållbara inköp av rom (samt sockerrörsodling) - Levnadslön tillsammans med Fairtrade Sverige - Miljökrav i leverantörskedjan
Statliga monopol	**Löpande samverkan inom social och miljömässig hållbarhet**	**Samverkan och kontinuerlig dialog med övriga nordiska monopol inom NAM (The Nordic Alcohol Retail Monopolies). Under 2022 tog vi beslutet att utbildningsinsatser fokuseras på de aktiviteter som redan påbörjats, och att på grund av pandemin inte initiera fler insatser. Inom NAM har vi tillsammans utarbetat färdplaner för att på övergripande nivå enas om och kommunicera gemensamma åtaganden inom miljö och mänskliga rättigheter.**

Intressentgrupp	Viktiga nyckelfrågor	VÄSENTLIGA DIALOGER 2022
Intresseorganisationer	**Arbetsvillkor och hälsa inom leverantörskedjan**	**Fortsatt samarbete med IUF (International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Associations) med syfte att samverka med fackliga organisationer för att förbättra arbetsvillkoren för alkoholindustrin.**
	Hållbar leverantörskedja	Under 2022 infördes ett självuppskattningsformulär (SAQ) som måste besvaras av leverantörer med varor i fast sortiment eller med varor från våra identifierade högriskländer. SAQ:n har resulterat i ett nytt nyckeltal (se sida 38). Fortsatt arbete för att skapa en global referensstandard för hållbar vinodling och produktion och en ökad samsyn inom branschen med representanter från alla delar av leverantörskedjan genom det internationella samarbetet för hållbart vin – SWR (Sustainable Wine roundtable) som grundades 2021. Fortsatt engagemang i Ethical Trading Initiative (ETI) Sverige. Systembolaget är en av grundarmedlemmarna för nätverket, där vi ser stor potential att tillsammans med övriga intressenter adressera gemensamma hållbarhetsutmaningar i leverantörskedjan.
	Partnersamverkan med fokus på barn och andrahandsköpor	**Under 2022 har fokus för initiativet Barndom utan baksmälla varit fortsatt samverkan med partnerorganisationerna Maskrosbarn, Bris, Childhood och Trygga Barnen i syfte att nå ut bredare genom respektive organisations eget nätverk. Elevhälsan.se har för första gången genomfört en "Elevhälsovecka" riktad till personal verksamma inom elevhälsa där vi har medverkat med initiativet. Partnerorganisationerna har skickat guiden Avgörande ögonblick till samtliga skolor i Sverige samt medverkat på Scouternas stora sommarmöte.**

Koldioxidutsläpp redovisat enligt GHG-protokollet

Under 2015 började Systembolaget tydligare följa upp sina utsläpp baserat på Green House Gas Protocol (GHG-protokollet) för att redovisa vår klimatpåverkan.

Inom GHG-protokollet redovisas klimatpåverkan uppdelat i tre olika scope. Scope 1 visar beräknade direkta koldioxidutsläpp som sker från verksamheten, exempelvis från företagets leasade bilar. Scope 2 gäller, i Systembolagets fall, beräknade indirekta koldioxidutsläpp från verksamhetens energianvändning. Scope 3 omfattar övriga indirekta utsläpp. Vilka delar av scope 3 som Systembolaget redovisar framgår av tabellen. Utsläpp från odling och produktion är inte inkluderat i redovisat scope 3. Utsläpp från distribution inkluderar inte utsläpp från internationella transporter.

Liksom föregående år har två strategiska nyckeltal inom Scope 3 inkluderats i årets hållbarhetsredovisning, koldioxidutsläpp från dryckesförpackningar samt koldioxidutsläpp från distributionen gällande dryckestransporter. Eftersom nyckeltalet som mäter utsläpp från vår avfallshantering började redovisas 2021 finns endast ett jämförelseår för den delen av scope 3.

I avsnittet om Systembolagets klimatpåverkan (se sida 31) berättar vi om våra ambitioner och styrning inom klimatområdet.

Beräkning av koldioxidutsläpp baserat på GHG-protokollet		2022	2021	2020
Scope 1	Utsläpp från leasade bilar	196	171	161
	Uppvärmning av utbildningscenter (bergvärme)	0	0	0
	Omhändertagen köldmedia	31	8	–
Scope 2	Energianvändning egen verksamhet (el och värme)[1]	2 740	2 818	3 678
Scope 3	Utsläpp från förpackningar[2]	172 382	183 409	181 000
	Utsläpp från distribution	11 585	12 704	14 876
	Utsläpp från tjänsteresor	570	296	521
	Utsläpp från lokaler	632	789	1 058
	Utsläpp från avfallshantering	90	89	–
Totalt, ton CO_2e		**188 226**	**200 674**	**201 442**

1 Om vår energianvändning för 2022 skulle beräknas i enlighet med den metod som i GHG-protokollet Corporate Standard kallas "location based" baserat på IEA (2017) skulle koldioxidutsläppet från energianvändningen i stället landa på 2 596 ton koldioxidekvivalenter.

2 Under 2021 har beräkningsmetoden förfinats med mer detaljerade och uppdaterade schablonvärden för vissa av de tillämpade viktparametrarna. För korrekt jämförbarhet framåt justerades även utfallet för 2020 i enlighet med samma beräkningsmetod.

Vid tillämpningen av GHG-protokollet använder vi det beräkningsförfarande som kallas "operational control". I beräkningarna används global uppvärmningspotential (GWP) av Kyotogaserna baserat på Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC:s Fjärde Klimatrapport (Fourth Assessment Report) 2007.

Antal anställda 2022

	Samtliga anställda			Tillsvidareanställda			Visstidsanställda			Heltidsanställda			Deltidsanställda		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Försäljare	1 848	2 916	4 764	1 463	2 295	3 758	385	621	1 006	570	631	1 201	1 278	2 285	3 563
Norra FO*	990	1 442	2 432	798	1 139	1 937	192	303	495	280	254	534	710	1 188	1 898
Södra FO*	858	1 474	2 332	665	1 156	1 821	193	318	511	290	377	667	568	1 097	1 665
Butikschef	199	264	463	199	263	462	0	1	1	199	262	461	0	2	2
Norra FO*	104	123	227	104	123	227	0	0	0	104	121	225	0	2	2
Södra FO*	95	141	236	95	140	235	0	1	1	95	141	236	0	0	0
Lokalvårdare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norra FO*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Södra FO*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huvudkontoret personalchefer	56	61	117	56	61	117	0	0	0	56	61	117	0	0	0
varav Enhetschefer	14	21	35	14	21	35	0	0	0	14	21	35	0	0	0
varav Områdeschefer	15	14	29	15	14	29	0	0	0	15	14	29	0	0	0
Huvudkontoret personal-medarbetare	293	331	624	288	324	612	5	7	12	278	319	597	15	12	27
Inhyrd personal			630												
Systembolaget totalt	**2 396**	**3 572**	**5 968**	**2 006**	**2 943**	**4 949**	**390**	**629**	**1 019**	**1 103**	**1 273**	**2 376**	**1 293**	**2 299**	**3 592**
IQ	2	6	8	2	6	8	0	0	0	2	5	7	0	1	1
Totalt	**2 398**	**3 578**	**5 976**	**2 008**	**2 949**	**4 957**	**390**	**629**	**1 019**	**1 105**	**1 278**	**2 383**	**1 293**	**2 300**	**3 593**

* Försäljningsområde

Kommentar: Systembolaget redovisar totalt antal anställda per 31/12, det vill säga tillsvidareanställda, visstidsanställda, provanställda och vikariat. Att vi har många viss- och deltidsanställda förklaras av att vi har försäljningstoppar i slutet av veckan och inte kan sysselsätta veckoslutsbemanningen under hela veckan. Dessa förutsättningar är vanliga inom detaljhandelssektorn.

Vi har inga anställda som inte har garanterade arbetstimmar.

100 procent av personalen omfattas av kollektivavtal.

Avgränsning: Vi delar inte upp andelen män och kvinnor på region då vi inte gör en sådan uppdelning. Vår verksamhet finns endast i Sverige och vi ser därför endast Sverige som vår region.

Definition Inhyrd personal: Utgör icke-anställd arbetskraft som på uppdrag av Systembolaget utför arbete som kontinuerligt styrs och följs upp av Systembolaget. Konsulter samt praktikanter med uppdrag som löper tidsbestämt.

Andel anställda 2022

	Samtliga anställda (%)			Tillsvidareanställda (%)			Visstidsanställda (%)			Heltidsanställda (%)			Deltidsanställda (%)		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Försäljare	39	61		39	61	79	38	62	21	47	53	25	36	64	75
Norra FO*	41	59		41	59	80	39	61	20	52	48	22	37	63	78
Södra FO*	37	63		37	63	78	38	62	22	43	57	29	34	66	71
Butikschef	43	57		43	57	100			0	43	57	100	0	100	0
Norra FO*	46	54		46	54	100			0	46	54	99	0	100	1
Södra FO*	40	60		40	60	100			0	40	60	100			0
Lokalvårdare	0	0		0	0	0			0			0			0
Norra FO*	0	0		0	0	0			0			0			0
Södra FO*	0	0		0	0	0			0			0			0
Huvudkontoret personalchefer	48	52		48	52	100			0	48	52	100			0
varav Enhetschefer	40	60		40	60	100			0	40	60	100			0
varav Områdeschefer	52	48		52	48	100			0	52	48	100			0
Huvudkontoret personal-medarbetare	47	53		47	53	98	42	58	2	47	53	96	56	44	4
Inhyrd personal															
Systembolaget totalt	**40**	**60**		**41**	**59**	**83**	**38**	**62**	**17**	**46**	**54**	**40**	**36**	**64**	**60**
IQ	25	75		25	75	100			0	29	71	88			13
Totalt	**40**	**60**		**41**	**59**	**83**	**38**	**62**	**17**	**46**	**54**	**40**	**36**	**64**	**60**

* Försäljningsområde

Avgränsning: Vi delar inte upp andelen män och kvinnor på region då vi inte gör en sådan uppdelning. Vår verksamhet finns endast i Sverige och vi ser därför endast Sverige som vår region.

GRI-index

Denna hållbarhetsredovisning följer riktlinjerna för Global Reporting Initiative (GRI) version Standarder 2021 och har genomgått en kombinerad granskning av Deloitte AB. För verksamhetsåret 2022 har Systembolaget grupperat sina väsentliga hållbarhetsupplysningar kring sju hållbarhetsfrågor inom GRI-index, vi kallar dem väsentliga hållbarhetsområden.

Detta index innehåller samtliga GRI- eller egna upplysningar som Systembolaget bedömt vara relevanta för sin verksamhet med utgångspunkt i företagets viktigaste hållbarhetsfrågor. Information om avgränsning och dylikt går att hitta i index eller har hänvisats till var informationen återfinns.

Uttalande om tillämpning	Systembolaget AB har rapporterat i enlighet med GRI Standarder för perioden 2022-01-01 till 2022-12-31.
Tillämpad GRI 1	GRI 1: Grunden 2021

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
GRI 2: Generella upplysningar 2021	2-1 Organisationsuppgifter	62, 85			
	2-2 Enheter inkluderade i organisationens hållbarhetsrapportering	133			
	2-3 Redovisningsperiod, frekvens och kontaktuppgift	133			
	2-4 Förändrad information	133			
	2-5 Extern granskning	62, 133, 149			
	2-6 Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	10, 56			
	2-7 Anställda	56, 143			
	2-8 Arbetare som inte är anställda	143			
	2-9 Styrningsstruktur och sammansättning	62			
	2-10 Nominering och val av högsta styrande organ	63			
	2-11 Ordförande för högsta styrande organ	69			

GRI-index

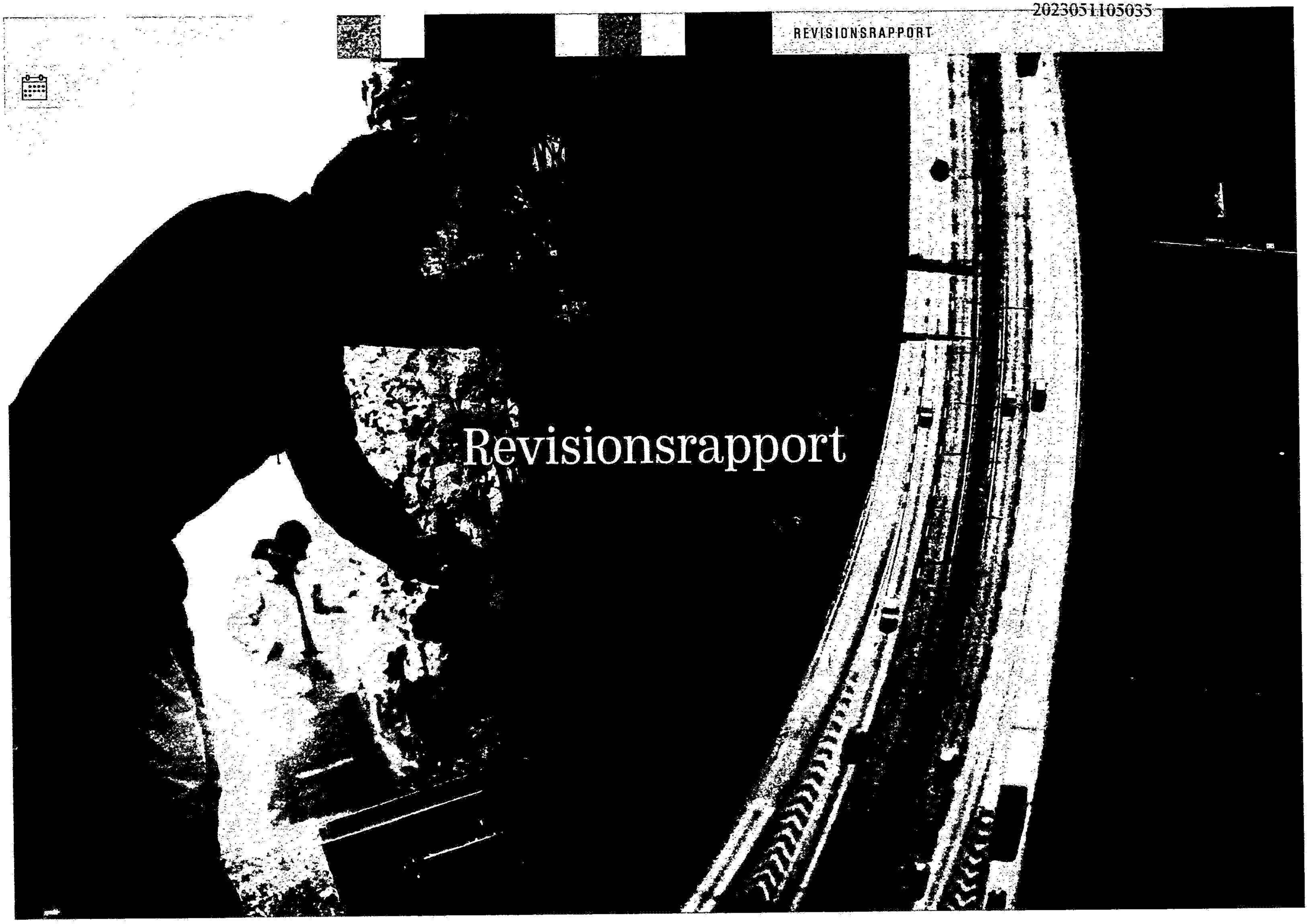
GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
GRI 2: Generella upplysningar 2021	2-12 Högsta styrande organs roll för att övervaka hanteringen av påverkan	64, 66			
	2-13 Delegering av ansvar för att hantera påverkan	64			
	2-14 Högsta styrande organs roll i hållbarhetsrapporteringen	64, 66			
	2-15 Intressekonflikter	69, 72			
	2-16 Kommunikation av kritiska orosmoment	29			
	2-17 Kollektiv kunskap inom högsta styrande organ	64			
	2-18 Utvärdering av högsta styrande organs prestation	66			
	2-19 Ersättningspolicyer	100			
	2-20 Process för att avgöra ersättning	66, 100			
	2-21 Årlig total kompensationsratio	99			
	2-22 Uttalande om strategi för hållbar utveckling	4, 15			
	2-23 Policyåtaganden	26, 59			
	2-24 Införlivning av policyåtaganden	11, 63			
	2-25 Processer för att gottgöra negativ påverkan	26, 43			
	2-26 Mekanismer för att söka råd och lyfta orosmoment	26			
	2-27 Efterlevnad av lagar och regelverk	58			
	2-28 Medlemskap i organisationer/ sammanslutningar	139			
	2-29 Angreppssätt för intressentengagemang	137			
	2-30 Kollektivavtal	143			

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg: Utelämnat krav	Avsteg: Orsak	Avsteg: Förklaring
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-1 Process för att fastställa väsentliga frågor	15, 134			
	3-2 Lista av väsentliga frågor	15, 133, 135			
Etik och antikorruption					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	26			
GRI 205: Anti-korruption 2016	205-3 Bekräftade incidenter av korruption och vidtagna åtgärder	30	Totalt antal korruptionsincidenter som medfört uppsägning av affärsavtal pga. brott mot avtalsvillkor	Ej tillämpbart	Tillämpar upplysningen med ett medarbetarperspektiv. Därmed utelämnas brott mot affärsavtalsvillkor.
Klimatpåverkan					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	31			
GRI 305: Utsläpp 2016	305-1 Direkta (scope 1) GHG-utsläpp	35, 142			
	305-2 Energi indirekta (scope 2) GHG-utsläpp	35, 142			
	305-3 Övriga indirekta (scope 3) GHG-utsläpp	35, 142			
Egen upplysning	Klimatpåverkan från dryckestransporter	36			
Egen upplysning	Klimatpåverkan från dryckesförpackningar	36			
Inkluderande arbetsmiljö för egen personal					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	48			
GRI 405: Mångfald och jämlika möjligheter 2016	405-1 Mångfald i ledningsgrupper och bland anställda	54			
Egen upplysning	Andel medarbetare med utländsk bakgrund	52			
Egen upplysning	Prestationskultur	53			
Egen upplysning	Andel sjukfrånvaro i %	53			

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sida	Avsteg		
			Utelämnat krav	Orsak	Förklaring
Alkoholkonsumtionens negativa konsekvenser					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	19			
GRI 413: Lokalsamhälle 2016	413-1 Organisationens engagemang i och påverkan på lokalsamhället	19			
Egen upplysning	Ålderskontroll	25			
Mänskliga rättigheter och arbetsvillkor					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	43			
GRI 414: Leverantörsbedömning socialt 2016	414-2 Utvärdering av negativ social påverkan i leverantörskedjan samt vidtagna åtgärder	47			
Egen upplysning	Andel parter i fasta sortimentet som uppfyllt mer än 75 % av sina förfrågningar och därmed ingår i riskanalys	47			
Jordhälsa och biologisk mångfald					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	37			
Egen upplysning	Försäljningsandel ekologiskt (volym i % av total försäljning)	42			
Resursanvändning					
GRI 3: Väsentliga frågor 2021	3-3 Styrning av väsentliga frågor	37			
Egen upplysning	Ton avfall i driften	42			
Egen upplysning	Systematiskt miljöarbete dryckesleverantörer	42			

Revisionsrapport

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Systembolaget AB,
organisationsnummer 556059-9473

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Systembolaget AB för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31. Med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 62–73. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 2–3 och 55–131 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och består av ersättningsrapporten samt sidorna 4–54 och 132-160. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS såsom de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställan-

de direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR
Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

UTTALANDEN
Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Systembolaget AB för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDEN
Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

REVISORNS ANSVAR
Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 62–73 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 23 mars 2023
Deloitte AB

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till årsstämman i Systembolaget AB,
org.nr 556059-9473

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING
Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2022 på sidorna 4–54 och 132-160 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING
Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE
En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 23 mars 2023

Deloitte AB

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport avseende årsredovisningen

Till årsstämman i Systembolaget AB,
org nr 556059-9473

I vår roll som lekmannarevisorer har vi på uppdrag av riksdagsstyrelsen granskat förvaltningen och den interna kontrollen i Systembolaget AB för år 2022. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i företaget för att kunna bedöma om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredsställande sätt och om företagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har inte uppvisat förhållanden som föranleder anmärkning. Vi har vidare granskat om företaget, dess ledning och styrelse iakttar de riktlinjer för Systembolaget AB specifikt och för statliga bolag generellt som fastlagts av statsmakterna. Inte heller i detta avseende har vår granskning visat på förhållanden som föranleder anmärkning.

Stockholm den 23 mars 2023

Jörgen Berglund
(Lekmannarevisor)

Erik Ezelius
(Lekmannarevisor)

Kristina Nilsson
(Lekmannarevisor)

Revisors rapport över kombinerad granskning av Systembolaget ABs hållbarhetsredovisning

Till Systembolaget AB, org.nr 556059-9473

INLEDNING
Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Systembolaget AB att granska Systembolaget ABs hållbarhetsredovisning för år 2022. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning i anslutning till innehållsförteckningen i Systembolagets Ansvarsredovisning 2022.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN
Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår i anslutning till innehållsförteckningen i Systembolagets Ansvarsredovisning 2022, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

REVISORNS ANSVAR
Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår granskning. Vårt uppdrag är begränsat till den historiska information som redovisas och omfattar således inte framtidsorienterade uppgifter.

Vi har utfört uppdraget i enlighet med ISAE 3000 *Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information*. Uppdraget består av översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen som helhet och en revision av viss information som specificeras nedan. En revision syftar till att uppnå en rimlig säkerhet, för att försäkra oss om att informationen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för kvantitativ och kvalitativ information i hållbarhetsredovisningen. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till Systembolaget AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Den uttalade slutsatsen grundad på vår översiktliga granskning har därför inte den säkerhet som vår uttalade slutsats grundad på vår revision har. Eftersom detta är ett kombinerat uppdrag lämnar vi våra slutsatser avseende revision och översiktlig granskning i separata avsnitt.

Vår revision har omfattat följande hållbarhetsrelaterad information presenterad i Systembolaget ABs Ansvarsredovisning 2022, nyckeltal "Prestationskultur", "Andel sjukfrånvaro", "Andel utländsk bakgrund" samt "Köns- och åldersfördelning" på sidorna 52–54.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för våra uttalanden nedan.

UTTALANDEN
Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Grundat på vår revision anser vi att den information i hållbarhetsredovisningen som omfattas av vårt uppdrag, i allt väsentligt, har upprättats i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 23 mars 2023
Deloitte AB

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

Ordlista och definitioner

Ordlista

ANDTS-strategin
En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025. I skrivelsen redogör regeringen för en samlad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel om pengar. Syftet med strategin är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser inom ANDTS-området ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022–2025.

ALKOHOLINDEX
Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Ju högre index med en skala 0–100, desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Alkoholindex skapas från svaren på sju frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. I undersökningen ställs även ytterligare frågor. Bland annat fem frågor om "vardagsdrickande" som utgör underlag för Vardagsindex. Frågorna ställs en gång per år till minst 2 000 personer, 16 år och äldre. Datainsamling genomförs av Novus.

ALKOHOLKONSUMTIONEN
Konsumtion av alkoholhaltiga drycker, omräknat till liter 100 procent alkohol per person 15 år och äldre. Med alkoholdryck avses en dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent (Alkohollagen 2010:1622).

ALKOHOLSKATT
Alkoholskatt är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

AMFORI
Det hållbarhetsinitiativ som Systembolaget anslutit sig till, Business Social Compliance Initiative (BSCI), har sedan 2018 omformats till amfori. Detta har skett som ett led i den integrering som beslutades mellan FTA, Foreign Trade Association (affärsfokus), BEPI, Business Environmental Performance Initiative (miljöfokus) och BSCI (socialt fokus). BSCI har under en övergångsperiod kvarstått som ett produktnamn, och det samma gäller BEPI.

Initiativet, med säte i Bryssel, är ett europeiskt affärsdrivet samarbetsinitiativ för företag som vill förbättra arbetsförhållanden i den globala leverantörskedjan.

GLOBAL COMPACT
FN-initiativ och ramverk för hållbart företagande vars principer vi har åtagit oss att följa. Global Compact är uppbyggt kring tio principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption.

GLOBAL DEAL
I november 2017 valde Systembolaget att ansluta sig till Global Deal, ett initiativ som vill förbättra dialogen mellan arbetsmarknadens parter och länders regeringar för att förbättra anställningsvillkor och produktivitet. Global Deal startades av Sveriges dåvarande statsminister Stefan Löfven och har utformats i samarbete med OECD och ILO. Agenda 2030 innehåller ett specifikt mål om anständiga arbetsvillkor och inkluderande tillväxt. Global Deal är ett bidrag för att nå detta mål.

NÖJD KUND INDEX – NKI
NKI mäter hur nöjda kunderna är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna. Tänk på alla aspekter av Systembolaget:

- Hur nöjd eller missnöjd är du med Systembolaget totalt sett?
- Hur väl motsvarar Systembolaget dina förväntningar?
- Föreställ dig ett företag som säljer alkoholhaltiga drycker och som är perfekt i alla avseenden. Hur pass nära eller långt ifrån tycker du att Systembolaget ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 0 och 100. Systembolaget

anlitar CFI Group (Claes Fornell International CFI AB) för genomförande av undersökningen. I årets mätningar tillfrågades drygt 25 000 kunder totalt. NKI mäts och redovisas tre gånger per år.

OPINIONSINDEX – OPI
Opinionsindex mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och monopolet för detaljhandel med starköl, vin och sprit. Intervjupersonerna får ta ställning till frågan: Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar Kantar Sifo för genomförande av undersökningen. Totalt intervjuas 750 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15 år och uppåt varje månad utom i juli (inga intervjuer) och i augusti (1 500 intervjuer). Opinionsindex redovisas kvartalsvis.

PRESTATIONSKULTUR
Prestationskultur mäter i vilken utsträckning medarbetarna upplever att de i sitt arbete har förutsättningar att prestera (vill, vet, kan, får och bör) och individens upplevelse av att få sina basbehov tillgodosedda. Mäts en gång per år via en gemensam medarbetarundersökning.

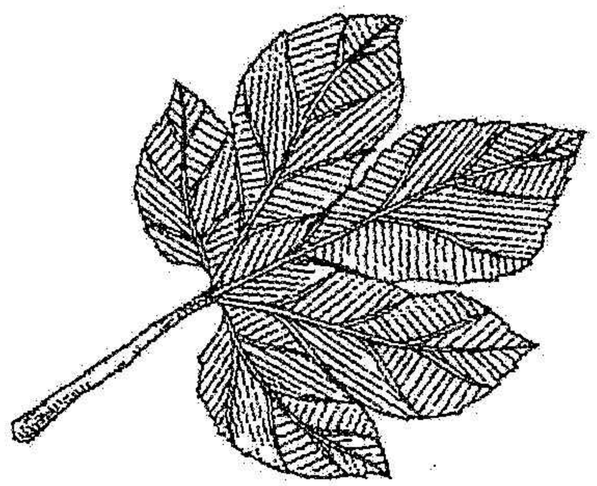
TOTAL SJUKFRÅNVARO
Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period.

VINSTMAXIMERING
När huvudsyftet med en organisations verksamhet är att generera mesta möjliga vinst till ägaren.

ÅLDERSKONTROLL
Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20–24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Sedan 2020 innefattar det strategiska nyckeltalet ålderskontroller i alla kanaler, såväl i butik som vid hemleverans och hos ombud. Ålderskontroller görs dagligen och redovisas varje månad.

ÅRSARBETARE
Årsarbetare motsvarar arbetad tid inklusive semester dividerat med antalet timmar för en heltidstjänst för den relevanta perioden. Parametern årsarbetare infördes 2018, och ersatte då det tidigare begreppet medelantal anställda.

ÄGARENS MÅL
Ägarens mål består av de uppdragsmål och ekonomiska mål som framgår av ägaranvisningen, vilken antogs på bolagsstämman den 11 december 2019.

Definition av alternativa nyckeltal

Alternativa nyckeltal är finansiella mått som inte är definierade i IFRS. Systembolaget anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till ägare, styrelse och företagsledning då de möjliggör utvärdering av resultat och finansiell utveckling. Tre alternativa nyckeltal ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

De alternativa nyckeltalen är inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag eftersom beräkning kan ske på olika sätt. Dessa finansiella mått ska därför ses som ett komplement för mått som definieras enligt IFRS. För avstämning av de alternativa nyckeltal som inte direkt går att härleda ur de finansiella rapporterna, se beräkning nedan.

Nyckeltal	Beskrivning	Användningsområde
Avkastning på eget kapital	Periodens resultat (rullande 12 månader) i procent av genomsnittligt eget kapital.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.
Kostnadseffektivitet	Kostnadseffektivitet beräknas utifrån förhållandet mellan totala omkostnader (justerat för engångsposter) i förhållande till såld kvantitet (antalet sålda förpackningar viktade utifrån respektive varugrupps beräknade tidsåtgång för hantering).	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget och redovisas årligen.
Rörelsemarginal	Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt beräknas utifrån rörelseresultatet i procent av nettoomsättning exklusive alkoholskatt.	Nyckeltalet visar hur stor del av intäkterna som täcker kostnader i rörelsen för att säkra ett långsiktigt och hållbart företagande.
Rörelseresultat	Rörelseresultat beräknas utifrån bruttoresultat, med tillägg för övriga rörelseintäkter samt med avdrag för rörelsens kostnader.	Nyckeltalet visar resultat före finansnetto och skatter och Systembolaget följer utvecklingen över tid för att säkra ett långsiktigt och hållbart företagande.
Soliditet	Eget kapital i procent av balansomslutningen.	Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.
Nettoomsättning exklusive alkoholskatt	Beräknas genom att ta nettoomsättningen med avdrag för alkoholskatten.	Nyckeltalet följs för att se alkoholskattens effekt på nettoomsättningen

Kostnadseffektivitet

MSEK	2022	2021
Totala omkostnader MSEK, justerat för engångsposter	4 533	4 414
Såld kvantitet miljoner, viktat utifrån hanteringstid	1 837	1 898
Kostnadseffektivitet	**2,5**	**2,3**

Avkastning på eget kapital

MSEK	2022	2021
Periodens resultat, rullande 12 månader	158	376
Genomsnittligt eget kapital[1]	1 670	1 787
Avkastning på eget kapital	**9,7%**	**21,1%**

Nettoomsättning exklusive alkoholskatt

MSEK	2022	2021
Nettoomsättning inkl alkoholskatt	37 182	38 120
Alkoholskatt	13 898	14 448
Nettoomsättning exklusive alkoholskatt	**23 284**	**23 672**

Rörelsemarginal

MSEK	2022	2021
Nettoomsättning inkl alkoholskatt	37 182	38 120
Nettoomsättning exkl alkoholskatt	23 284	23 672
Rörelseresultat	257	428
Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt	**1,1%**	**1,8%**
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt	**0,7%**	**1,1%**

Soliditet

MSEK	2022	2021
Balansomslutning	6 684	7 803
Eget kapital	1 561	1 779
Soliditet	**23,4%**	**22,6%**

1. Genomsnittligt eget kapital

MSEK	2022	2021
Eget kapital	1 561	1 779
Eget kapital samma period föregående år	1 779	1 794
Genomsnittligt eget kapital	**1 670**	**1 787**

← INNEHÅLL

Källförteckning

1 Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser - En beskrivande samhällsekonomisk studie, Ramboll

2 Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser - En beskrivande samhällsekonomisk studie, Ramboll

3 Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001-2021 (Monitormätningen) CAN

4 ANDTS-strategin, En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025Skr. 2021/22:213 (En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 - Regeringen.se)

5 Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem? – Resultat från en systematisk litteraturöversikt, CAN

6 Tonårsparlören, IQ-initiativet AB

7 Krav på alkoholpolicy i idrottsföreningar? CAN

8 Alkoholrapporten 2021, Systembolaget AB (https://www.omsystembolaget.se/globalassets/pdf/alkoholrapporten-2021-a4.pdf)

9 Climate Change 2022 Mitigation of Climate Change, IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change

10 Dryckesbranschens klimatpåverkan 2021, Dryckesbranschens Klimatinitiativ

11 amfori BSCI uppförandekod (https://www.amfori. org/sites/default/files/amfori-2020-03-05-amfori-BSCI-code-of-conduct.pdf)

12 Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser - En beskrivande samhällsekonomisk studie, Ramboll

13 Hur många barn växer upp med föräldrar som har alkoholproblem? – Resultat från en systematisk litteraturöversikt, CAN

14 Green House Gas Protocol, https://ghgprotocol.org/

15 Global Burden of Disease (GBD), The Lancet

16 Alkoholkonsumtionen i Sverige 2001-2021 (Monitormätningen) CAN

17 Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability, IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change

18 Regional Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services for Europe and Central Asia, IPBES The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 2020

19 The Global Risks Report 2022, World Economic Forum, 2022

20 Oxfam (https://www.oxfam.org/en)

Finansiell kalender

27 april 2023	Årsstämma 2022
28 april 2023	Delårsrapport januari – mars 2023
14 juli 2023	Delårsrapport januari – juni 2023
30 oktober 2023	Delårsrapport januari – september 2023

Kontakt

Kontaktperson på Systembolaget:
Presschef Katinka Wall, telefon växel 08-503 300 00

Besöksadress:
Kungsträdgårdsgatan 14 i Stockholm

Postadress:
Systembolaget AB
103 84 Stockholm

Fotografer / illustratörer:
Sanna Lindberg, Peter Jönsson / Fredrik Brännström

Bildbyråer:
Johnér Bildbyrå AB, Getty Images.

